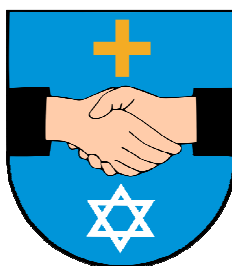

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

*Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego
gminy Kolbuszowa*

**Autor opracowania:
mgr Michał Pyra**

Michał Pyra

Stalowa Wola – 2022

37-450 Stalowa Wola, ul. Narutowicza 2/6A - REGON 361536927 - NIP 8652158642
pracownia: 00-055 Warszawa, ul. Pl. Jana H. Dąbrowskiego 5/3
tel.: 22 299-33-43 e-mail: projektowanieurbanistyczne@wp.pl

**PRACOWNIA
PROJEKTOWANIA
URBANISTYCZNEGO**

Spis treści:

1. WSTĘP	4
1.1. Podstawa prawna.....	4
1.2. Przedmiot opracowania	5
1.3. Główne cele prognozy, zakres prognozy i jej powiązania z innymi dokumentami.....	5
1.4. Metody stosowane przy sporządzaniu prognozy	6
2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	7
2.1. Główne cele projektowanego dokumentu	7
2.2. Powiązania projektu z innymi dokumentami.....	7
2.3. Informacje o zawartości projektowanego dokumentu.....	8
3. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	9
4. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO ...	11
5. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	11
5.1. Istniejący stan środowiska	11
5.1.1. Położenie.....	11
5.1.2. Powierzchnia ziemi	12
5.1.3. Budowa geologiczna i surowce mineralne	13
5.1.4. Gleby	14
5.1.5. Wody.....	16
5.1.6. Atmosfera i klimat.....	25
5.1.7. Szata roślinna, świat zwierzęcy i różnorodność biologiczna	26
5.1.8. Krajobraz	34
5.1.9. Zabytki i dobra materialne	35
5.1.10. Obecne użytkowanie terenu	39
5.2. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	42
6. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM.....	42
7. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIEŃNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	43
8. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU.....	44

9. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA	46
9.1. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów.....	50
9.2. Oddziaływanie na roślinny, zwierzęta i różnorodność biologiczną.....	50
9.3. Oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi.....	51
9.4. Oddziaływanie na wody	54
9.5. Oddziaływanie na powietrze i klimat	60
9.6. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi, gleby i zasoby naturalne	63
9.7. Oddziaływanie na krajobraz.....	64
9.8. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne.....	64
9.9. Ocena oddziaływania skumulowanego.....	66
10. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU.....	66
11. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE	70
12. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	70
13. WYKAZ WYKORZYSTANYCH MATERIAŁÓW	74

1. WSTĘP

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kolbuszowa jest elementem procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Rolą tego opracowania jest identyfikacja oddziaływań na środowisko przyrodnicze, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji ustaleń projektowanego dokumentu, a także uzasadnienie decyzji przestrzennych podejmowanych w zmieniającym dokumencie.

Ilekcioć w niniejszym dokumencie jest mowa o *Studium*, rozumie się przez to projekt „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kolbuszowa*” i analogicznie przez określenie *Prognoza* rozumie się „*Prognozę oddziaływania na środowisko Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kolbuszowa*”.

1.1. Podstawa prawna

Podstawy prawne dla przeprowadzonego w prognozie określenia skutków środowiskowych oraz oceny rozwiązań funkcjonalno – przestrzennych i możliwości rozwiązań eliminujących negatywne oddziaływania na środowisko projektu zmiany *Studium* stanowią:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawa z 27 kwietnia 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,

a także ustanowione na szczeblu międzynarodowym:

- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów dla środowiska, tzw. Dyrektywa SEA,
- Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG,
- Dyrektywa 2003/35/WE parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE,

oraz wiele innych ustaw szczególnych i przepisów wykonawczych, z których należy wymienić między innymi:

- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach,
- Ustawa z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne,
- Ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

1.2. Przedmiot opracowania

Przedmiotem oceny zawartej w niniejszym opracowaniu są ustalenia projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kolbuszowa, którego granice określa uchwała Nr XXIX/340/2021 Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 28 stycznia 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kolbuszowa. Projekt obejmuje obszar całej gminy.

W wyniku przeprowadzonej analizy aktualności uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kolbuszowa stwierdzono potrzebę aktualizacji obowiązującego Studium w zakresie:

- zmiany funkcji poszczególnych obszarów, zgodnie ze złożonymi w tym zakresie wnioskami,
- określenia parametrów technicznych dla nowo wydzielonych działek budowlanych,
- dostosowanie dokumentu do obecnie obowiązujących uwarunkowań formalno-prawnych,
- uwzględnienie występujących zmian w procesach społeczno gospodarczych wpływających na kierunki rozwoju gminy.

Projekt *Studium* został zaktualizowany pod względem formy zapisu. Dostosowano jego ustalenia do obecnie przyjętych standardów oraz przepisów prawa. Większość ustaleń została przeniesiona z obecnie obowiązującego dokumentu. Uszczegółowiono część z nich odnoszących się zwłaszcza do parametrów nowej zabudowy. Część graficzna *Studium* również została odświeżona graficznie i ujednolicona. Znaczna część funkcji terenów ustalona w obecnie obowiązującym dokumencie została zachowana.

1.3. Główne cele prognozy, zakres prognozy i jej powiązania z innymi dokumentami

Główne cele prognozy

Głównym celem *Prognozy* jest stwierdzenie czy i jakie przeobrażenia w środowisku nastąpią wraz z zagospodarowaniem terenu zgodnie z ustaleniami określonymi w projekcie *Studium*. Ważne jest, aby pamiętać, iż *Studium* określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. *Studium* nie jest aktem prawa miejscowego, jednakże jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych. Przyjęto założenie, że na całym obszarze powstanie zagospodarowanie w wielkości i skali największej, jaką dopuszczają ustalenia *Studium*.

Celem prognozy jest poszukiwanie i wskazanie możliwości rozwiązań planistycznych najkorzystniejszych dla środowiska i zdrowia ludzi, poprzez:

- identyfikację i ocenę najbardziej prawdopodobnych wpływów na komponenty środowiska określonego obszaru, jakie może wywołać realizacja dyspozycji przestrzennych zawartych w ustaleniach projektu *Studium*,
- dyskusję i współpracę autora prognozy z autorem projektu *Studium* celem eliminacji rozwiązań i ustaleń niemożliwych do przyjęcia ze względu na ewentualne negatywne skutki dla środowiska lub zagrożenie dla zdrowia mieszkańców,
- poinformowanie podmiotów tj. wnioskodawców, społeczność lokalną i organ samorządu o skutkach wpływu ustaleń *Studium* na środowisko przyrodnicze.

Zakres prognozy

Niniejsza Prognoza spełnia wymagania ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w Prognozie został uzgodniony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie (pismo znak: WOOS.411.1.78.2021.AP.4 z 16 lipca 2021 r.) oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kolbuszowej (pismo znak: PSNZ.9020.8.4.2021 z dnia 6 lipca 2021 r.). Zasięg terytorialny opracowania obejmuje tereny objęte projektem i tereny sąsiednie w obszarze, na którym mogłyby skutkować ustalenia projektowanego dokumentu.

Powiązania prognozy z innymi dokumentami

Przy sporządzeniu niniejszego opracowania wykorzystano w szczególności:

- projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kolbuszowa (2022),
- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe miasta i gminy Kolbuszowa, M. Pyra, Kolbuszowa, 2021,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kolbuszowskiego na lata 2018 – 2021 z perspektywą na lata 2022 – 2025, Kolbuszowa 2017,
- Prognozę oddziaływania na środowisko IX zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kolbuszowa,
- informacje i materiały uzyskane od Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej,
- ogólnie dostępne dane o stanie środowiska naturalnego (GIOŚ, PSH, PIG, MŚ),
- materiały kartograficzne opisujące uwarunkowania topograficzne, geologiczne, hydrogeologiczne i hydrograficzne,
- dane opracowane na podstawie wizji terenowych przeprowadzonych w 2022 r.,

oraz materiały pomocnicze i uzupełniające wyszczególnione w rozdziale 13. *Wykaz wykorzystanych materiałów.*

1.4. Metody stosowane przy sporządzaniu prognozy

Przy sporządzaniu prognozy posłużono się metodami: indukcyjno-opisową, analogii środowiskowych oraz analiz kartograficznych. Prace nad opracowaniem niniejszego dokumentu obejmowały dwa zasadnicze etapy: terenowy i kameralny. Podczas wizji terenu oceniony został stan zagospodarowania terenu oraz stopień jego zachowania lub degradacji. Następnie przystąpiono do prac kameralnych, polegający na porównaniu wyników uzyskanych w terenie z istniejącą dokumentacją. W ten sposób sporządzona została kompleksowa ocena sposobów użytkowania poszczególnych terenów, aktualnego stanu środowiska oraz jego podatności na degradację. W kolejnym etapie stosując metodę analogii środowiskowej, odniesiono się do projektu *Studium*, a zwłaszcza przeznaczenia terenów, w kontekście ich położenia w stosunku do terenów prawnie chronionych, potencjalnych zagrożeń dla tych terenów i środowiska, terenów bezpośrednio objętych zmianą i przyjętych założeń ochrony środowiska.

Wpływ zmiany przeznaczenia terenów na stan środowiska i zagrożenie dla terenów chronionych przeanalizowano zgodnie z wymaganiami ustawowymi w kategoriach oddziaływań, bezpośrednich, pośrednich i wtórnych, skumulowanych, krótko-, średnio- i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko.

Wynikiem przedstawionej analizy są rozwiązania mające na celu zminimalizowanie potencjalnie negatywnych oddziaływań ustaleń *Studium* na środowisko przyrodnicze.

Podstawowym materiałem do sporządzenia prognozy jest projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kolbuszowa oraz pozostałe materiały wymienione w rozdziale 13.

Należy podkreślić, iż *Studium* określa politykę przestrzenną gminy, w związku z tym niniejsza *Prognoza* ma charakter jakościowy a nie ilościowy.

2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1. Główne cele projektowanego dokumentu

Rada Miejska w Kolbuszowej stwierdziła, iż obowiązujące Studium uchwalone w 2000 r. zmieniane później kilkakrotnie nie odpowiada aktualnym kierunkom rozwoju gminy i zachodzi konieczność jego aktualizacji.

Celem opracowania *Studium* jest określenie polityk przestrzennej gminy, uwzględniającej uwarunkowania jej rozwoju wynikające w szczególności z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
- stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- prawa własności gruntów,
- jakości życia mieszkańców,
- zadań służących realizacji ponad lokalnych celów publicznych.

Dokument *Studium* jest podstawą koordynacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wszystkich decyzji i przedsięwzięć realizacyjnych samorządu w zakresie gospodarki przestrzennej gminy. W *Studium* uwzględniono zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

2.2. Powiązania projektu z innymi dokumentami

Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kolbuszowa sporządzony został w powiązaniu z poniższymi dokumentami:

- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe miasta i gminy Kolbuszowa, M. Pyra, Kolbuszowa, 2021,
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kolbuszowa na lata 2014-2020, stanowiąca Załącznik nr 1 do uchwały nr LVIII/624/14 Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 30 września 2014 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kolbuszowa na lata 2014-2020,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kolbuszowskiego na lata 2018 – 2021 z perspektywą na lata 2022 – 2025, Kolbuszowa 2017,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030, Załącznik nr 1 do uchwały Nr LIX/930/18 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 sierpnia 2018 r., Rzeszów, 2018,
- Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030, przyjęta uchwałą Nr XXVII/458/20 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 września 2020 r.

- Polska 2025 – długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju, Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska, Warszawa, 2000.

2.3. Informacje o zawartości projektowanego dokumentu

Dla wyznaczonych w granicach *Studium* terenów i funkcji ustalono obowiązujące zasady zagospodarowania oraz zalecane standardy kształtowania zabudowy. Zmiany obejmują jeden teren położony w Kolbuszowej Dolnej i jeden teren położony w Kolbuszowej.

Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy Kolbuszowa określone w *Studium* to:

- wzmocnienie roli miasta Kolbuszowa jako centrum usługowego w zakresie usług publicznych i komercyjnych oraz jako rynku pracy dla mieszkańców gminy Kolbuszowa, jak również gmin sąsiednich,
- dalszy rozwój struktur osadniczych w oparciu o istniejące jednostki osadnicze przy jednoczesnym dążeniu do skupiania zabudowy,
- utrzymanie rolniczego charakteru obszarów wiejskich gminy,
- stworzenie warunków do wielofunkcyjnego rozwoju wsi, m.in. poprzez rozwój agroturystyki, rolnictwa specjalistycznego oraz przetwórstwa rolno-spożywczego,
- zachowanie istniejących kompleksów leśnych oraz dążenie do wyrównania granicy polno-leśnej,
- ochrona szczególnie wartościowych elementów krajobrazu kulturowego – obiektów i obszarów zabytkowych, zwłaszcza historycznego układu urbanistycznego Kolbuszowej oraz układu planistycznego wsi Werynia,
- ochrona szczególnie wartościowych obszarów i obiektów przyrodniczych, przede wszystkim: rezerwatu przyrody, obszaru NATURA 2000, obszarów chronionego krajobrazu, pomników przyrody oraz użytków ekologicznych, objętych ochroną na podstawie przepisów odrębnych z zakresu ochrony przyrody,
- utrzymanie ciągłości ekologicznej w obrębie korytarza ekologicznego „Puszcza Sandomierska - Pogórze Strzyżowskie”, który został wskazany jako międzynarodowa i krajowa droga migracji zwierząt i roślin oraz w obrębie regionalnych i lokalnych korytarzy ekologicznych (doliny rzeczne i tereny leśne),
- rozwój przestrzenny gminy w oparciu o istniejący układ komunikacyjny, rozbudowa drogi krajowej nr 9 oraz dróg wojewódzkich nr 875 i nr 987, realizacja obwodnicy Kolbuszowej, poprawa stanu technicznego istniejących dróg, poprawa dostępności komunikacyjnej gminy poprzez usprawnienie transportu zbiorowego,
- dalszy rozwój infrastruktury technicznej (zwłaszcza sieci kanalizacji sanitarnej), propagowanie pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych,
- zmniejszenie zagrożenia powodziowego m.in. poprzez budowę zbiornika retencyjnego na rzece Świerczówka.

W celu realizacji sformułowanych powyżej głównych kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy Kolbuszowa, w niniejszym Studium wskazuje się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- tereny zabudowy usługowo-mieszkaniowej (UM),
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (M1, M2, M3, M4, M5),

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej (MR),
- tereny zabudowy ośrodków produkcji rolniczej, leśnej lub rybackiej (RP),
- tereny zabudowy usługowej (U1, U1*, U1**, U2, U3, U4, U5, U6, U7, U8, U9, U10, U11, U12, U13, U14),
- teren zabudowy usługowej z dopuszczeniem lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² (UC1, UC2),
- teren sportu i rekreacji (US),
- tereny zabudowy produkcyjno-usługowej (PU1, PU2, PU3, PU4, PU5, PU6),
- teren powierzchniowej eksploatacji kopalni (PE),
- tereny ośrodka zbioru gazu (PG),
- teren infrastruktury technicznej (IT1, IT2),
- tereny komunikacji kolejowej (KK),
- teren parku leśnego (ZPL),
- tereny zieleni parkowej, sportu i rekreacji oraz usług wypoczynku (ZP, ZP*),
- tereny ogrodów działkowych (ZD),
- tereny cmentarzy (ZC, ZC*),
- tereny rolnictwa (R),
- tereny zalesień (RL),
- tereny lasów (LS),
- tereny wód powierzchniowych (WS).

Łączna powierzchnia obszarów przewidzianych w analizowanym *Studium* do rozwoju zabudowy na terenie gminy Kolbuszowa wynosi około 2313 ha (w tym obszary istniejącej zabudowy), co stanowi około 13% całkowitej powierzchni gminy.

3. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 23 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym organ sporządzający studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy (w tym skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu).

Do metod analizy skutków realizacji postanowień *Studium* możliwych do wykorzystania należą:

- a) analiza struktury wydatków na inwestycje w gminie według źródła ich finansowania na inwestycje komunalne i inwestycje związane z ochroną środowiska,
- b) ocena oddziaływania na środowisko przewidywanych w ustaleniach studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego działań,
- c) analiza i ocena stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska, a także innych dostępnych wyników pomiarów i obserwacji, np.:
 - ocenie jakości powietrza i stanu sanitarnego,
 - ocenie jakości wód podziemnych,

- ocena jakości gleb,
- ocenie warunków i jakości klimatu akustycznego,
- ocenie gospodarki odpadami,

wykonywane raz w roku.

Monitorowanie i ocena realizacji planowanej zabudowy wymaga określenia podstawowych grup wskaźników. Mogą być one sporządzane w kategoriach dotyczących presji na środowisko, emisji i imisji do powietrza, ładunku przestrzennego. Proponuje się następujące grupy wskaźników służących analizie jakości środowiska:

- jakość wody w sieci wodociągowej (klasa),
- jakość wód powierzchniowych i podziemnych,
- ilość ścieków odprowadzanych z analizowanego obszaru,
- jakość gleb,
- jakość (zanieczyszczenie) powietrza,
- udział instalacji ogrzewanych w oparciu o paliwa ekologiczne lub odnawialne źródła energii w ogólnym wytwarzaniu energii (%),
- gospodarowanie odpadami - poziom odzysku odpadów zbieranych selektywnie w stosunku do całkowitej ilości tych odpadów zawartych w odpadach komunalnych (%),
- udział poszczególnych form użytkowania gruntu w stosunku do całkowitej powierzchni analizowanego obszaru (%),
- jakości powierzchni biologicznej – m.in. liczba nasadzeń drzew na analizowanym terenie (szt.), liczby wyciętych/posadzonych drzew, powierzchni wyciętych/posadzonych krzewów,
- jakość klimatu akustycznego (dB).

Zgodnie z art. 25 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., w celu uniknięcia powielania monitorowania w myśl zasady Dyrektywy 2001/42/WE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko wpływ ustaleń tego projektu na środowisko przyrodnicze w zakresie jakości poszczególnych elementów przyrodniczych i komponentów środowiska, dotrzymywaniu standardów jego jakości, występowania obszarów przekroczeń, występujących zmian jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian kontrolowane są w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki prowadzonego monitoringu prezentowane są corocznie w Raportach o stanie środowiska województwa, wydawanych w formie ogólnodostępnej publikacji.

Istnieje szereg instytucji, które zajmują się badaniem poszczególnych elementów środowiska oraz zmian w nim zachodzących. Są to m.in.: zarząd dróg, starostwo powiatowe, Lasy Państwowe, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej i inne.

Źródłami danych mogą też być: Wojewódzka Baza Danych (prowadzona przez Marszałka Województwa), źródła administracyjne wynikające z obowiązków sprawozdawczych lub zapisów ustawowych (decyzje, zezwolenia, pozwolenia), badania statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego.

Szczegółowy zakres obowiązków i problematyka badań zostanie określona na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

4. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Gmina Kolbuszowa znajduje się w południowo - wschodniej części Polski z dala od granic państwowych (ok. 90 km), a projekt *Studium* nie wprowadza funkcji czy działalności emitującej szkodliwe substancje do gruntu, wód czy atmosfery oraz funkcji zmieniających warunki siedliskowe i gruntowo-wodne na tak dużą skalę. W związku z tym nie prognozuje się dalekosiężnych (sięgających poza granice kraju) transgranicznych oddziaływań na środowisko poszczególnych funkcji.

5. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

5.1. Istniejący stan środowiska

5.1.1. Położenie

Kolbuszowa jest to gmina położona w powiecie kolbuszowskim, w województwie podkarpackim, na Płaskowyżu Kolbuszowskim w Kotlinie Sandomierskiej na skraju Puszczy Sandomierskiej. Siedzibą gminy miejsko-wiejskiej jest miasto Kolbuszowa. Przez miasto Kolbuszowa przechodzą droga krajowa nr 9 (Radom – Rzeszów), droga wojewódzka nr 875 (połączenie z Mielcem i Leżajskiem) oraz droga wojewódzka nr 987 (połączenie z Sędziszowem Małopolskim). Przez miasto przechodzi linia kolejowa 71 Tarnobrzeg – Rzeszów. Położona jest w odległości: od Rzeszowa - 30 km, od Mielca - 27 km, od Tarnobrzega - 45 km, od Krakowa - 150 km, od Warszawy - 285 km. Do granicznych miejscowości jest tylko 125 km, do Medyki jak i do Barwinka. Gmina graniczy od południowego wschodu z gminą Głogów Małopolski i Świlcza, od południa z gminą Sędziszów Małopolski, od zachodu z gminą Niwiska, a od północy z gminami Cmolas, Dzikowiec i Raniżów.

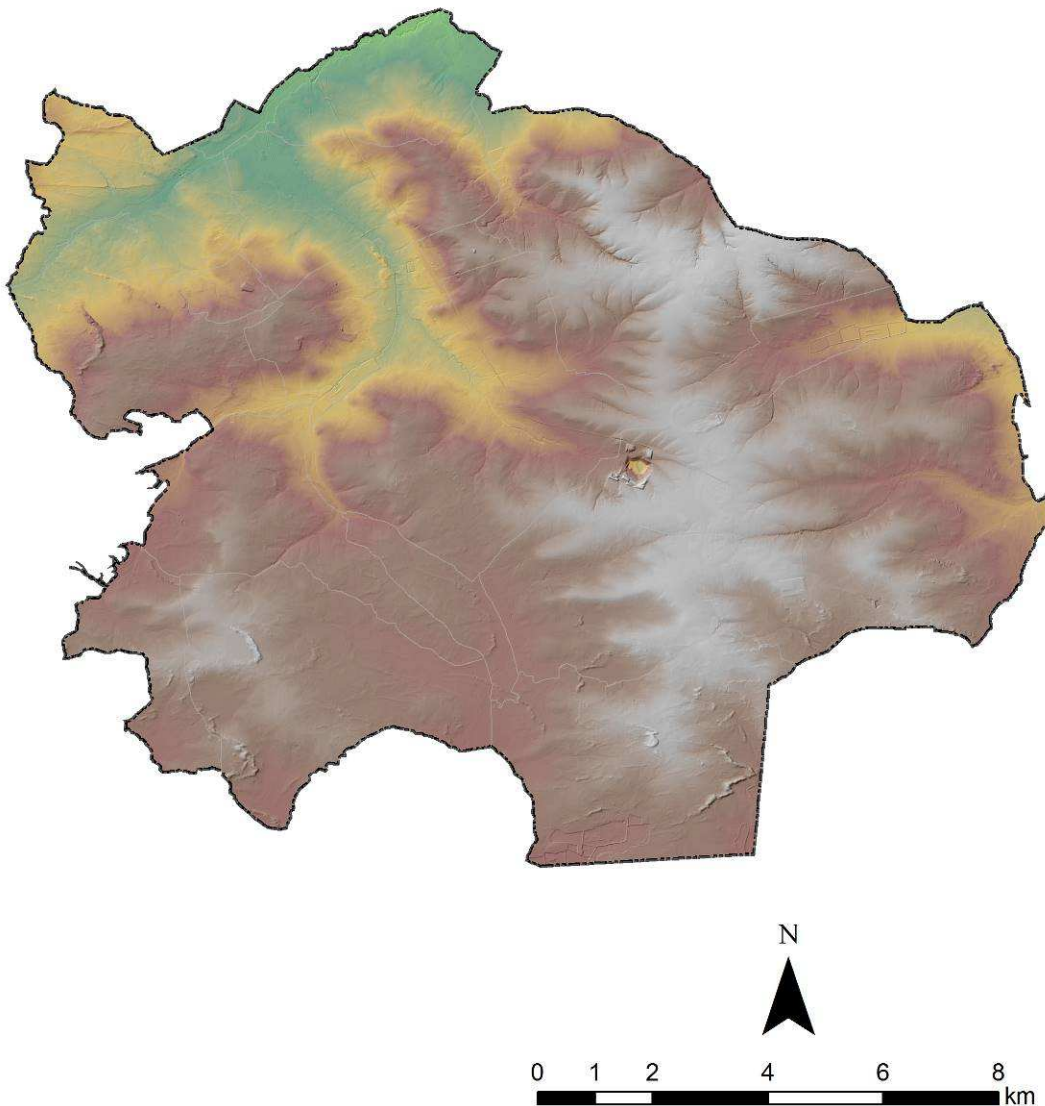
Rysunek 1. Położenie obszaru objętego opracowaniem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CODGIK

5.1.2. Powierzchnia ziemi

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną J. Kondrackiego gmina należy do mezoregionu Płaskowyż Kolbuszowski (512.48), należącego do makroregionu Kotlina Sandomierska (512.4-5), podprowincja Podkarpacie Północne (512), prowincja Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym (51).

Płaskowyż Kolbuszowski stanowi centralną część wysoczyzny Kotliny Sandomierskiej ograniczoną ze wszystkich stron wyraźnymi krawędziami. Powierzchnia Płaskowyżu wznosi się od 200 do ponad 250m n.p.m. Jest to teren o lekko pagórkowatej, mało urozmaiconej powierzchni. Elementem ożywiającymi monotonię krajobrazu są piaszczyste wydmy, przeważnie porośnięte lasami. Powierzchnię Płaskowyżu rozcinają doliny, które odśrodkowo odprowadzają wody powierzchniowe do Łęgu, Wisłoki i Wisłoka. W obrębie tego mezoregionu wyróżniono następujące formy morfologiczne: wierzchowinę, doliny, doliny nieckowate, wydmy, zagłębienia bezodpływowe, skarpy.

Rysunek 2. Ukształtowanie powierzchni gminy Kolbuszowa

Źródło: <http://mapy.geoportal.gov.pl>

Wierzchowina – jest to obszar zdenudowany, pochodzenia polodowcowego, łagodnie pofalowany o deniwelacjach dochodzących do 50 m i nachyleniach do 5%, lokalnie 8 - 10%. Najwyżej wyniesiony fragment wysoczyzny stanowi dział wodny między dopływami Wisłoki, Łęgu i Wisłoka.

Doliny - stanowią formy erozyjno - akumulacyjne, głównie płaskodenne o szerokości od 50 do 700m. Charakteryzują się one wyraźnymi zboczami o wysokości względnej od 5 do 10m.

Doliny nieckowate są formami erozyjnymi o łagodnie nachylonych zboczach i niewyraźnych dnach, którymi płyną niewielkie cieki stałe lub okresowe.

Wysoczyzny lokalnie nadbudowa są przez wydmy, najczęściej tworzące ciągi o długości do 2 km. Wysokości względne wydm dochodzą do 19 m. W sąsiedztwie wydm występują zagłębienia bezodpływowe w obrębie, których występują podmokłości stałe lub okresowe.

Formy antropogeniczne na badanym terenie reprezentowane są przez wykopy i nasypy drogowe, rowy melioracyjne oraz zrekultywowane składowisko odpadów.

5.1.3. Budowa geologiczna i surowce mineralne

Gmina Kolbuszowa położona jest w obrębie Zapadliska Przedkarpackiego, które ma charakter rozległej niecki wypełnionej utworami pochodzenia morskiego. Są to trzeciorzędowe iły mioceńskie tzw. iły krakowieckie, których miąższość dochodzi do ponad 2000 m. Strop iłów na terenie gminy zalega na różnej głębokości od 0,6 m do 14 m p.p.t.

Trzeciorzędowe iły mioceńskie przykryte są utworami czwartorzędowymi, reprezentowanymi przez utwory glacialne, fluwioglacialne, eoliczne i rzeczne.

Osady glacialne i fluwioglacialne reprezentowane są przez utwory spoiste - gliny, gliny pylaste, gliny zwięzłe, gliny piaszczyste oraz grunty sypkie - piaski, żwiry i pospółki. Grunty sypkie reprezentowane są przez piaski drobne, średnie, zawierające domieszki żwirów i otoczków. Miąższość utworów piaszczystych jest zróżnicowana i wynosi od 0,6 do 14 m. Piaski zalegają na glinach lub na iłach mioceńskich. Tereny znajdujące się we wschodniej i północno - wschodniej części gminy budują gliny zwałowe. Miąższość glin jest zróżnicowana i wynosi od 2,0 do ponad 4,0 m. Są to przeważnie utwory o konsystencji twaroplastycznej. Lokalnie zawierają domieszki żwirów lub otoczków.

W obrębie dolin rzecznych występują holocenijskie utwory rzeczne reprezentowane przez piaski i mady.

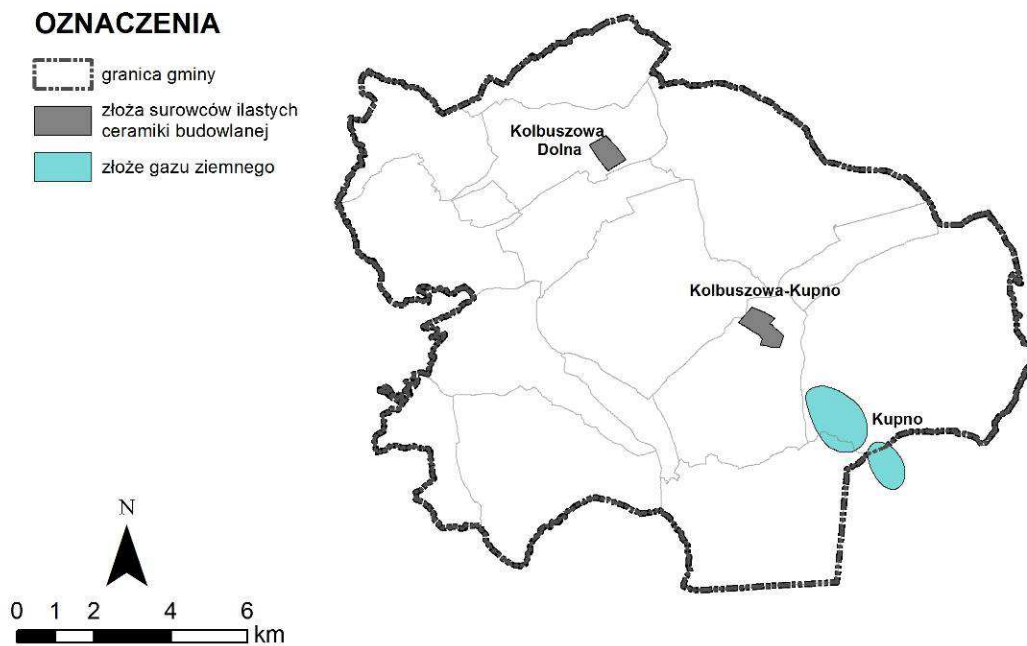
Piaski występują w przewadze w obrębie dolin rzecznych. Reprezentowane są one przez piaski drobne i średnie lokalnie pylaste. Piaski zalegają na warstwie żwirów lub bezpośrednio na iłach mioceńskich. Miąższość utworów piaszczystych jest zróżnicowana, lokalnie dochodzi nawet do 13 m. Lokalnie napotkać można w obrębie piasków wkładki mad o niewielkiej miąższości.

Mady rzeczne występują w dolinie Nilu. Reprezentowane są przez pyły i pyły piaszczyste. Są to grunty o zróżnicowanej konsystencji w przewadze jednak plastyczne. Miąższość mad jest zróżnicowana i wynosi od 0,6 m do 4,5 m. Lokalnie w obrębie wysoczyzny Płaskowyżu występują wydmy będące efektem działalności eolicznej, zbudowane z piasków drobnych lub średnich. Są to piaski przewiane, luźne o znacznej miąższości.

Surowce mineralne

Na terenie gminy Kolbuszowa występują złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej oraz gazu ziemnego. Zgodnie z rejestrem udokumentowanych złóż kopalin Państwowego Instytutu Geologicznego na jej terenie występują następujące złoża:

- Kolbuszowa Dolna – złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej, położone na terenie miejscowości Kolbuszowa Dolna. Jego powierzchnia wynosi ok. 45 ha;
- Kolbuszowa – Kupno – złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej o powierzchni ok. 62 ha, zlokalizowane na terenie obrębów ewidencyjnych Kupno i Kolbuszowa Górna. Dla złoża zostały ustanowione obszary górnicze: „Kupno I”, „Kupno II” i „Kupno III”;
- Kupno – złoża gazu ziemnego położone na terenie miejscowości Widełka i Poręby Kupieńskie w Kolbuszowej oraz częściowo w granicach gminy Sędziszów Małopolski. Udokumentowana powierzchnia złoża wynosi ok. 283 ha. Dla złoża została wydana koncesja Ministra Środowiska ustanawiająca obszar górniczy „Kupno”.

Rysunek 3. Złoża surowców mineralnych występujące na terenie gminy Kolbuszowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>

5.1.4. Gleby

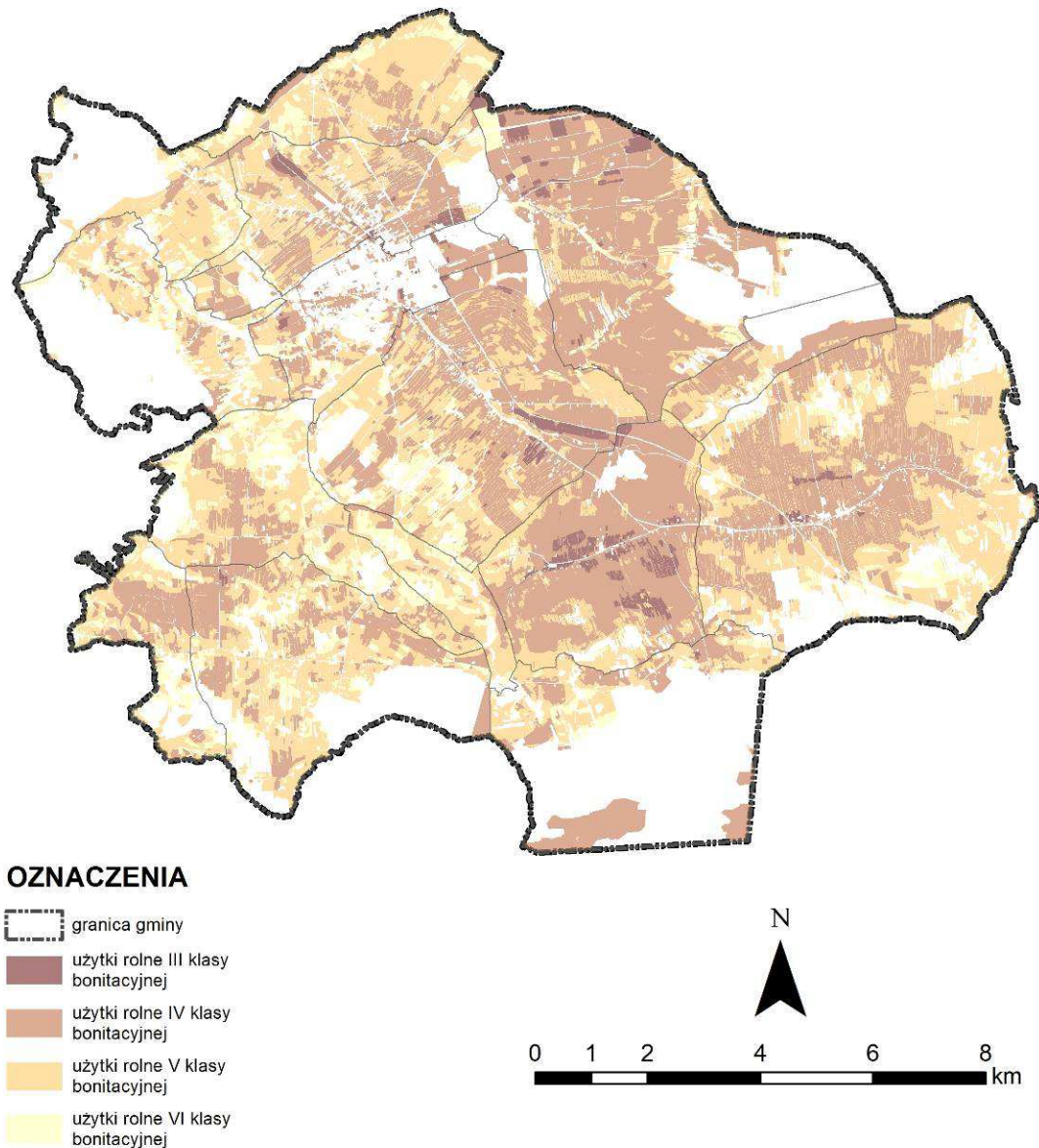
Gleby gminy Kolbuszowa wykazują zróżnicowanie pod względem ich przydatności dla rozwoju rolnictwa, głównie z powodu ich składu mechanicznego i żyzności.

Najbardziej przydatne dla rolnictwa są gleby brunatne i bielcowe wytworzone z glin lekkich na glinach średnich i ciężkich. Są to gleby o głębokim poziomie próchnicznym, prawidłowych stosunkach powietrzno – wodnych, łatwe w uprawie i żyzne. Gleby II i III klasy gruntów ornych należy do pszennego dobrego i pszenno - żytniego kompleksu przydatności rolniczej i są przydatne dla wszelkich upraw. Winny być przede wszystkim wykorzystywane pod warzywnictwo.

Średniokorzystnymi warunkami dla rolnictwa charakteryzują się gleby bielcowe, brunatne wyługowane wytworzone z piasków gliniastych, średniogłęboko i głęboko podścielone łąkami, glinami i pyłami. Są to gleby mało żyzne o małej pojemności wodnej i podsiąkliwości. Zaliczane są głównie do klas bonitacyjnych IVa i IVb, na których można uprawiać rośliny o mniejszych wymaganiach.

Najmniej przydatne dla celów rolnictwa są gleby bielcowe i brunatne wylugowane, wytworzone z piasków luźnych i słabogliniastych. Są one mało urodzajne, zbyt suche, przewiewne, zaliczane do kompleksów żytnio - łubinowych.

W dolinach rzek i cieków wodnych wytworzyły się mady o składzie mechanicznym glin i pyłów napiaskowych. Są to średnie i dobre użytki zielone III - IV klasy o charakterze trwałym. W dolinach bocznych występują gleby murszowe, miejscami czarne ziemie, na których występują użytki zielone zaliczane do IV i V klasy bonitacyjnej o charakterze trwałym.

Rysunek 4. Klasy bonitacyjne użytków rolnych występujące na terenie gminy Kolbuszowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy ewidencyjnej

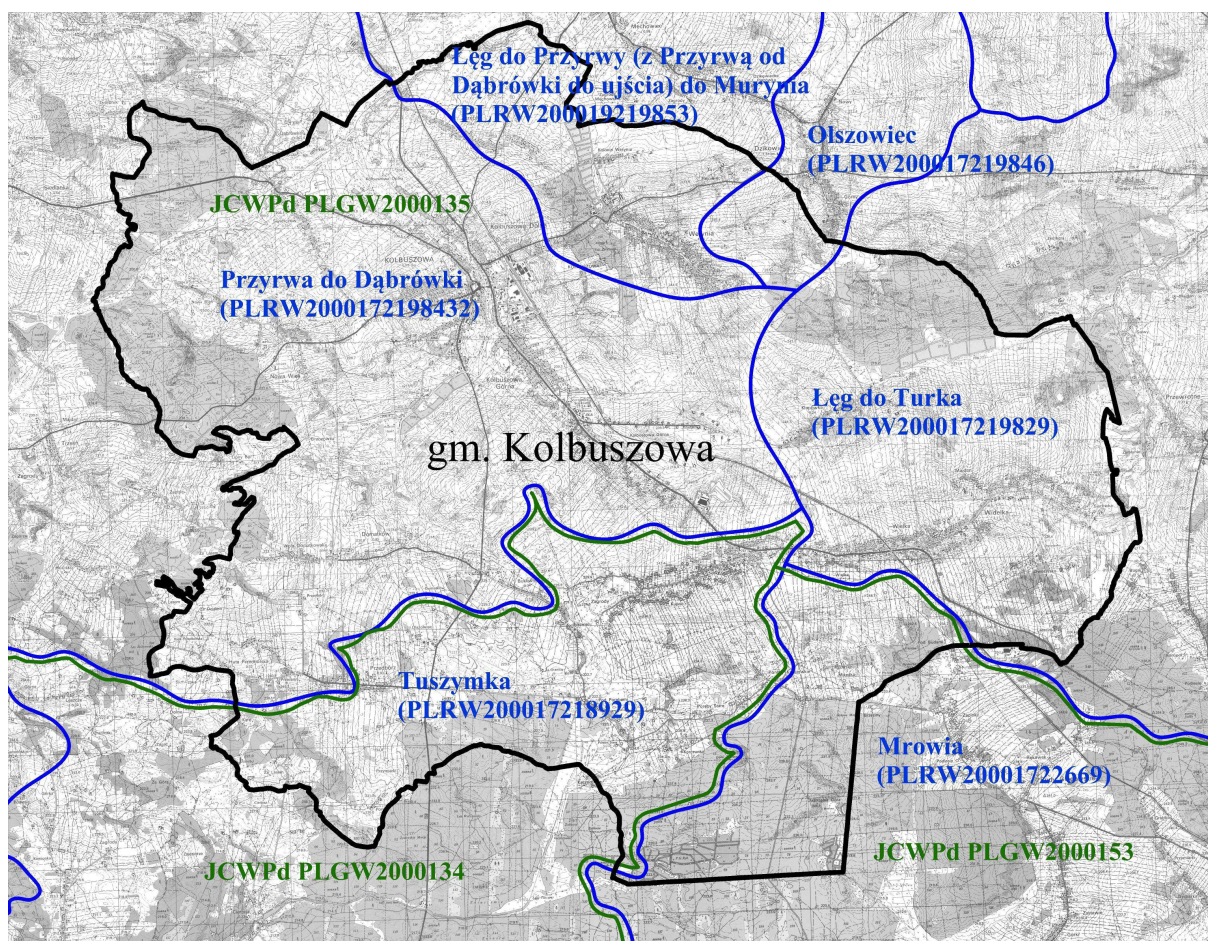
5.1.5. Wody

Wody powierzchniowe

Gmina Kolbuszowa leży w centralnej części Płaskowyżu Kolbuszowskiego, z którego odśrodkowo wypływają dopływy trzech większych rzek: Łęgu, Wisłoki i Wisłoka.

Największa część gminy odwadniana jest przez dopływy Łęgu: Nil, Świerczówkę (Przyrwę), Zyzogę, Wiśniówkę i ich dopływy. Z południowej części gminy wodę do Wisłoki odprowadza Tuszynka i jej dopływy, a do Wisłoka bezimienne dopływy Szlachcianki uchodzącej do Mrowli.

W obrębie gminy szerokość tych rzek wynosi od 1 do 5 m przy średnim stanie wody. Większość ich jest regulowana. Brak jest danych odnośnie wysokich stanów wody w tych rzekach. Jak wynika z informacji mieszkańców w okresach intensywnych opadów lub po roztopach rzeki te występują ze swoich koryt zalewając przyległe łąki.

Rysunek 5. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie gminy i miasta Kolbuszowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://isok.gov.pl/hydroportal.html>

Gmina Kolbuszowa zlokalizowana jest w granicach kilku jednolitych częściach wód powierzchniowych:

1. Północna część gminy została zaliczona do JCWP:
 - Przyrwa do Dąbrówki (PLRW2000172198432),

- Łęg do Przyrwy (z Przyrwą od Dąbrówki do ujścia) do Murynia (PLRW200019219853),
 - Olszowiec (PLRW200017219846),
 - Łęg do Turka (PLRW200017219829).
2. Południowo - zachodnia część gminy Kolbuszowa leży w JCWP Tuszynka (PLRW200017218929).
 3. Południowo - wschodnia część gminy leży w obrębie JCWP Mrowla (PLRW20001722669).

Dla JCWP: Przyrwa do Dąbrówki (PLRW2000172198432), określono następujące parametry:

- JCWP monitorowana: tak,
- status JCWP – silnie zmieniona część wód,
- aktualny stan lub potencjał JCWP – zły,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona,
- wyznaczone cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny,
- JCWP znajduje się w wykazie obszarów chronionych,
- odstępstwo – tak,
- typ odstępstwa – przedłużenie terminu osiągnięcia celu - brak możliwości technicznych,
- termin osiągnięcia dobrego stanu – 2027,
- uzasadnienie odstępstwa: brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje nierozpoznana presja. W programie działań zaplanowano działanie obejmujące przegląd pozwoleń wodnoprawnych, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.

Dla JCWP Łęg do Przyrwy (z Przyrwą od Dąbrówki do ujścia) do Murynia (PLRW200019219853), określono następujące parametry:

- JCWP monitorowana: tak,
- status JCWP: naturalna,
- aktualny stan lub potencjał JCWP: dobry,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych: niezagrażona,
- wyznaczone cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny,
- JCWP znajduje się w wykazie obszarów chronionych: tak
- odstępstwo: nie,
- typ odstępstwa: nie dotyczy,
- termin osiągnięcia dobrego stanu: 2015,
- uzasadnienie odstępstwa: nie dotyczy.

Dla JCWP Olszowiec (PLRW200017219846), określono następujące parametry:

- JCWP monitorowana: nie,
- status JCWP: silnie zmieniona część wód,
- aktualny stan lub potencjał JCWP: zły,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych: zagrożona,
- wyznaczone cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny,
- JCWP znajduje się w wykazie obszarów chronionych: tak
- odstępstwo: tak,
- typ odstępstwa: brak możliwości technicznych, - dysproporcjonalne koszty,
- termin osiągnięcia dobrego stanu: 2021,
- uzasadnienie odstępstwa: brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.

Dla JCWP Łęg do Turka (PLRW200017219829), określono następujące parametry:

- JCWP monitorowana: tak,
- status JCWP: silnie zmieniona część wód,
- aktualny stan lub potencjał JCWP: zły,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych: zagrożona,
- wyznaczone cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny,
- JCWP znajduje się w wykazie obszarów chronionych: tak
- odstępstwo: tak,
- typ odstępstwa: przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych,
- termin osiągnięcia dobrego stanu: 2021,
- uzasadnienie odstępstwa: brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja komunalna. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować tą presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2021.

Dla JCWP Tuszymka (PLRW200017218929), określono następujące parametry:

- JCWP monitorowana: nie,
- status JCWP: silnie zmieniona część wód,
- aktualny stan lub potencjał JCWP: zły,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych: niezagrożona,
- wyznaczone cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny,
- JCWP znajduje się w wykazie obszarów chronionych: tak
- odstępstwo: nie,
- typ odstępstwa: nie dotyczy,
- termin osiągnięcia dobrego stanu: 2015,
- uzasadnienie odstępstwa: nie dotyczy.

Dla JCWP Mrowla (PLRW20001722669), określono następujące parametry:

- JCWP monitorowana: tak,
- status JCWP: silnie zmieniona część wód,
- aktualny stan lub potencjał JCWP: zły,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych: zagrożona,
- wyznaczone cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny,
- JCWP znajduje się w wykazie obszarów chronionych: tak
- odstępstwo: tak,
- typ odstępstwa: przedłużenie terminu osiągnięcia celu: brak możliwości technicznych,
- termin osiągnięcia dobrego stanu: 2021,
- uzasadnienie odstępstwa: brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja komunalna. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować tą presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2021.

Badania i ocena stanu rzek przeprowadzane są przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki badań przedstawione zostały w opracowaniu pt „Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu”.

Tabela 1. Klasyfikacja stanu ekologicznego i chemicznego rzek w 2019 r.

Nazwa ocenianej jcw	Przyrwa do Dąbrówki	Łęg od Przyrwy (z Przyrwą od Dąbrówki do ujścia) do Murynia
Kod ocenianej jcw	PLRW2000172198432	PLRW200019219853
Kod punktu pomiarowo-kontrolnego	PL02S0501_1802	PL01S1601_1881
Nazwa punktu pomiarowo - kontrolnego	Przyrwa - Dubas	Łęg - Spie
Klasa elementów biologicznych	3	4
Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)	>2	2
Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)	2	2
Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego	3 umiarkowany potencjał ekologiczny	4 słaby stan ekologiczny
Klasyfikacja stanu chemicznego	stan chemiczny dobry	stan chemiczny poniżej dobrego
Ocena stanu jcw	zły stan wód	zły stan wód

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu, GIOŚ

Tabela 2. Klasyfikacja stanu ekologicznego i chemicznego rzek w 2019 r.

Nazwa ocenianej jcw	Olszowiec	Łęg do Turka
Kod ocenianej jcw	PLRW200017219846	PLRW200017219829
Kod punktu pomiarowo-kontrolnego	PL01S1601_3698	PL01S1601_3239
Nazwa punktu pomiarowo - kontrolnego	Olszowiec - Kopcie Podłęźniówka	Łęg - Wola Raniżowska
Klasa elementów biologicznych	4	5
Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)	>2	2
Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)	2	2
Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego	4 słaby potencjał ekologiczny	5 zły potencjał ekologiczny
Klasyfikacja stanu chemicznego	stan chemiczny poniżej dobrego	stan chemiczny poniżej dobrego
Ocena stanu jcw	zły stan wód	zły stan wód

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu, GIOŚ

Tabela 3. Klasyfikacja stanu ekologicznego i chemicznego rzek w 2019 r.

Nazwa ocenianej jcw	Tuszymka	Mrowla
Kod ocenianej jcw	PLRW200017218929	PLRW20001722669
Kod punktu pomiarowo-kontrolnego	PL01S1601_3690	PL01S1601_1938
Nazwa punktu pomiarowo - kontrolnego	Tuszymka - Dąbie	Mrowla - Nowa Wieś
Klasa elementów biologicznych	3	3
Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)	2	>2
Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)	2	2
Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego	3 umiarkowany potencjał ekologiczny	3 umiarkowany potencjał ekologiczny
Klasyfikacja stanu chemicznego	stan chemiczny poniżej dobrego	stan chemiczny poniżej dobrego
Ocena stanu jcw	zły stan wód	zły stan wód

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu, GIOŚ

Na terenie gminy Kolbuszowa nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Dla przedmiotowego obszaru obecnie nie opracowano map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego.

W dokumencie *Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla Obszaru Dorzecza Wisły*, w ramach analizy w obszarze regionu wodnego Górnej Wisły określono ryzyko powodziowe dla gmin z terenu poszczególnych zlewni. Na podstawie powodzi historycznych, wiedzy eksperckiej oraz doświadczeń w zlewni część obszaru wiejskiego gminy Kolbuszowa położona w zlewni rzeki Łęg została zakwalifikowana do obszarów o podwyższonym poziomie ryzyka powodziowego.

Wody podziemne

Na warunki hydrogeologiczne badanego terenu główny wpływ miał okres glacialny i postglacialny zlodowacenia krakowskiego, kiedy to rozwinęły działalność wody płynące z Karpat „podparte” przez czoło lądolodu, a także z niego spływające.

Wody te erodując strop osadów mioceńskich i osadów moreny dennej tworzyły w nich rynny i zagłębienia. Zostały one wypełnione osadami wodnolodowcowymi i żwirami, pospółkami i piaskami różnoziarnistymi, pyłami, rzadziej glinami. Stanowią one jedyne rejony, które dają nadzieje na lokalizację obfitych ujęć wód czwartorzędowych.

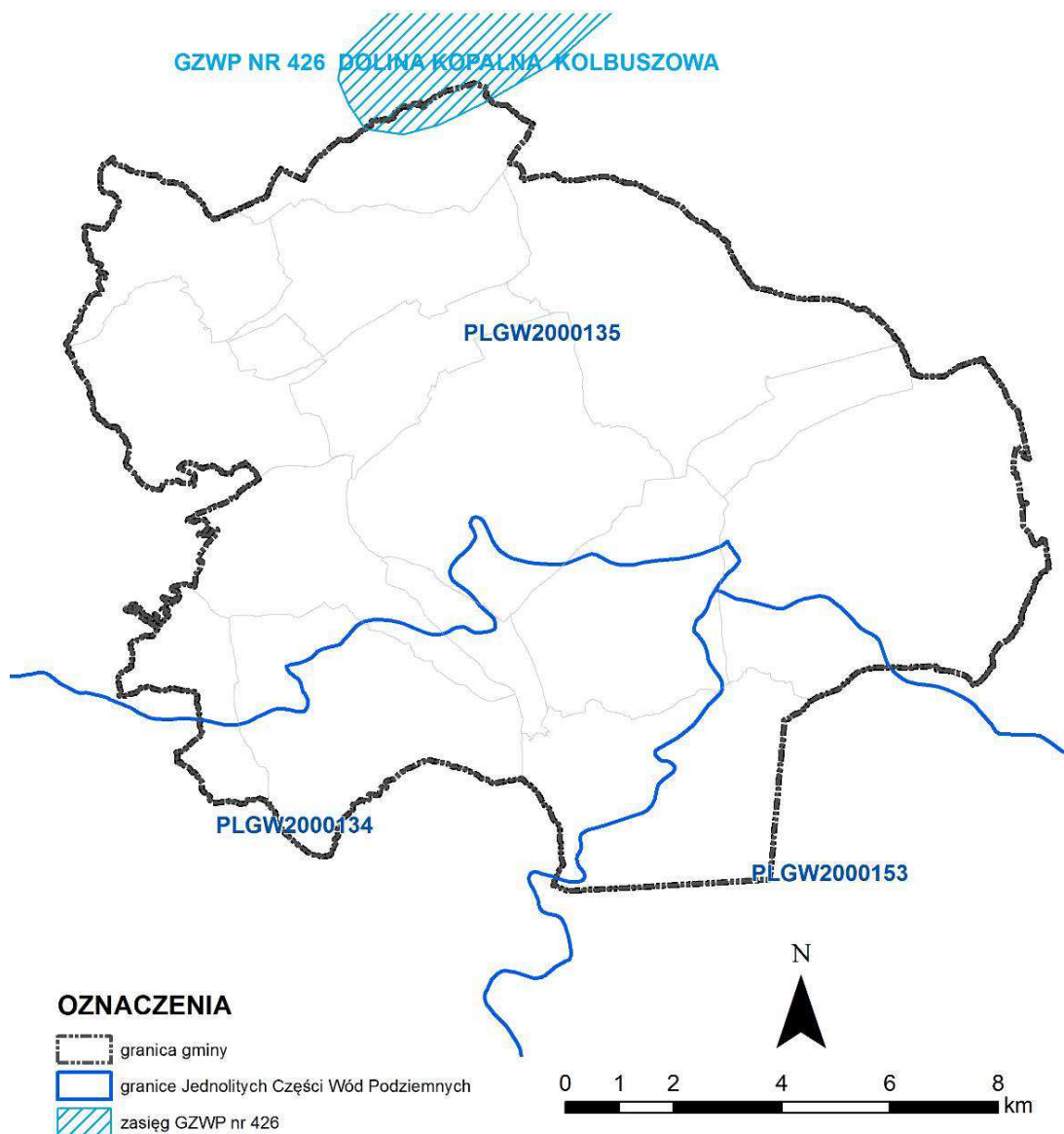
Wody gruntowe I poziomu wykazują duże zróżnicowanie wynikające głównie z warunków geologicznych. Z tego względu wydzielono trzy obszary hydrogeologiczne.

Obszar I - obejmuje akumulacyjne doliny większych cieków, w których wody gruntowe występują w osadach piaszczystych. Zasilania tych wód odbywa się przez infiltrujące wody opadowe oraz wody z rzek. Wody gruntowe tworzą ciągły poziom o swobodnym zwierciadle występujący na głębokości od 0,6 m do ponad 2,0 m.

Obszar II - obejmuje te fragmenty wierzchołki, której podłoże budują osady piaszczyste o miąższości ponad 2,0m. Wody gruntowe I poziomu występują w postaci ciągłego poziomu o swobodnym zwierciadle zalegającym na głębokości ponad 1,0m. Poziom ten zasilany jest przez infiltrujące wody opadowe.

Obszar III - obejmuje te fragmenty wierzchołki, których podłoże budują ły krakowieckie lub gliny zwałowe występujące na powierzchni lub bardzo płytko. Na tym obszarze występują wody śródglinowe, przeważnie płytko pod powierzchnią terenu. Możliwe jest też występowanie wód śródglinowych o zwierciadle napiętym związanych z wkładkami osadów piaszczystych zalegających w obrębie stropowej warstwy gruntów spoistych. Wahania tego poziomu są bardzo duże. Jest to obszar deficytowy pod względem możliwości ujęcia większej ilości wody.

Gmina Kolbuszowa położony jest w obrębie trzech jednolitej części wód podziemnych oznaczonych kodami: JCWPd PLGW2000134, JCWPd PLGW2000135, JCWPd PLGW2000153.

Rysunek 6. Gmina Kolbuszowa na tle Jednolitych Części Wód Podziemnych oraz Głównych Zbiorników Wód Podziemnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Centralnej Bazy Danych Geologicznych Państwowego Instytutu Geologicznego

W zasięgu Jednolitych Części Wód Podziemnych Nr 134 (PLGW2000134) zlokalizowana jest południowo zachodnia część gminy. W jego obrębie znajdują się trzy piętra wodonośne: czwartorzędowe, paleogeńskie oraz kredowe. Piętro czwartorzędowe, zbudowane z piasków i żwirów, charakteryzuje się napiętym zwierciadłem i warstwą wodonośną zlokalizowaną na głębokości od 1 do 30 m. Warstwa wodonośna piętra paleogeńskiego i piętra kredowe występuje na wysokości do 5 m. Są one zbudowane z piaskowców i łupków oraz charakteryzują się swobodnym zwierciadłem. Poziomy o znaczeniu użytkowym występują w strefie przypowierzchniowej, a system krążenia wód determinowany jest przez morfologię terenu oraz układ sieci. Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania w obrębie JCWPd nr 134 wynoszą 182 279 m³/d.

Północna i centralna część gminy zlokalizowana jest w zasięgu Jednolitych Części Wód Podziemnych Nr 135 (PLGW2000135). JCWPd nr 135 składa się z jednego piętra wodonośnego (piętro czwartorzędowe) zbudowanego z piasków i żwirów. Warstwa wodonośna w dolinach kopalnych występuje na głębokości od 1 do 70 m, a na pozostałym obszarze najczęściej na głębokości 20 m. Zasilanie piętra czwartorzędowego odbywa się poprzez infiltrację wód opadowych, zwłaszcza w części wschodniej JCWPd nr 135, gdzie wyznaczono strefę zasilania. Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania w obrębie przedmiotowego JCWPd wynoszą 167 257 m³/d.

W zasięgu Jednolitych Części Wód Podziemnych Nr 153 (PLGW2000153) znajduje się południowo wschodnia część gminy Kolbuszowa. W jego obrębie znajduje się jedno piętro wodonośne, czwartorzędowe, zbudowane z piasków i żwirów, zasilane poprzez infiltrację wód opadowych. Warstwa wodonośna występuje najczęściej na głębokości 20 m (w dolinach kopalnych od 1 do 70 m). Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania w obrębie przedmiotowego JCWPd wynoszą 183 376 m³/d.

Dla JCWPd PLGW2000134, określono następujące parametry:

- JCWPd jest monitorowana,
- stan ilościowy – dobry,
- stan chemiczny – dobry,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrażona,
- JCWPd dostarczająca średnio powyżej 100 m³ wody na dobę – tak,
- wyznaczone cele środowiskowe: dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy,
- odstępstwo – nie,
- typ odstępstwa – nie dotyczy,
- termin osiągnięcia dobrego stanu – 2015,
- uzasadnienie odstępstwa – nie dotyczy,
- JCWPd znajduje się w wykazie obszarów chronionych – nie.

Dla JCWPd PLGW2000135, określono następujące parametry:

- JCWPd jest monitorowana,
- stan ilościowy – dobry,
- stan chemiczny – dobry,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona,

- JCWPd dostarczająca średnio powyżej 100 m³ wody na dobę – tak,
- wyznaczone cele środowiskowe: dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy,
- odstępstwo – nie,
- typ odstępstwa – nie dotyczy,
- termin osiągnięcia dobrego stanu – 2015,
- uzasadnienie odstępstwa – nie dotyczy,
- JCWPd znajduje się w wykazie obszarów chronionych – nie.

Dla JCWPd PLGW2000153, określono następujące parametry:

- JCWPd jest monitorowana,
- stan ilościowy – dobry,
- stan chemiczny – dobry,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrażona,
- JCWPd dostarczająca średnio powyżej 100 m³ wody na dobę – tak,
- wyznaczone cele środowiskowe: dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy,
- odstępstwo – nie,
- typ odstępstwa – nie dotyczy,
- termin osiągnięcia dobrego stanu – 2015,
- uzasadnienie odstępstwa – nie dotyczy,
- JCWPd znajduje się w wykazie obszarów chronionych – nie.

Północna część gminy Kolbuszowa leży w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 426 „Dolina kopalna Kolbuszowa”, którego zasięg określono w dokumentacji hydrogeologicznej zatwierdzonej decyzją Ministerstwa Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Nr KDH 1/013/6037/97 z 18.07.1997r, w obrębie, którego obowiązują ograniczenia w sposobie zagospodarowania terenu, zabezpieczające wody podziemne i grunt przed skażeniem.

Zaopatrzenie mieszkańców w wodę

Gmina Kolbuszowa zaopatrywana jest w wodę z dwóch niezależnych systemów wodociągowych z ujęcia wody Cmolas oraz ujęcia wody Widełka.

Ujęcie wody Cmolas zlokalizowane jest na terenie gminy Cmolas. Na terenie gminy Kolbuszowa zasila miejscowości: Kolbuszowa, Kolbuszowa Dolna, Kolbuszowa Górna, Nowa Wieś, Świerczów, Zarębki oraz Werynia. Składa się z pięciu studni głębinowych, a woda wydobywana jest z drugiego poziomu wodonośnego z głębokości ok. 40 m p.p.t.

Ujęcie wody Widełka zlokalizowane jest na terenie miejscowości Widełka i Dworzysko. Zasila miejscowości: Widełka, Kupno, Bukowiec, Domatków, Przedbórz, Huta Przedborska oraz Poręby Kupieńskie. Pobór wody odbywa się na podstawie decyzji Starosty Kolbuszowskiego z dn. 23 lipca 2012 r. w sprawie wydania pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody z ujęcia w Widełce. Jego maksymalna wydajność to 56 m³/h. Ujęcie składa się z trzech studni głębinowych o głębokości: 23,7 m (S1), 23,5 m (S2) i 21,0 m (S3). Zgodnie z Rozporządzeniem Regionalnego

Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 12 września 2016 r. dla ww. ujęcia wody podziemnej ustanowiono strefę ochronną składającą się z terenu ochrony bezpośredniej oraz pośredniej. Ponadto przedmiotowe ujęcie podłączone jest do Stacji Uzdatniania Wody znajdującej się w Widelce. Przepustowość stacji to 1870 m³/d.

5.1.6. Atmosfera i klimat

Według E. Romera rejon gminy Kolbuszowa położony jest w Krainie Sandomierskiej, należącej do regionu Klimatów Podgórskich Nizin i Kotlin. Klimaty tego typu charakteryzują się surowymi zimami i ciepłymi latami. Opady średnie roczne są większe niż na obszarach nizinnych Polski. Przeważają wiatry z zachodniej połowy horyzontu, z przewagą kierunku zachodniego.

Charakterystyka poszczególnych elementów meteorologicznych przedstawia się następująco:

Temperatura powietrza. Omawiany teren leży w strefie o mało zróżnicowanych warunkach termicznych. Najniższe temperatury występują w styczniu (-4,6°C), najwyższe w lipcu (18,5°C), średnią roczną wynosi 7,5°C.

Wilgotność powietrza. Średnie roczne wilgotności względne wynoszą 80 - 85%. W przebiegu rocznym najwyższa wartość wilgotności względnej występuje późną jesienią i zimą, najniższe natomiast w maju i czerwcu. Stosunki wilgotnościowe wykazują zróżnicowanie przestrzenne uzależnione głównie od głębokości występowania wód podziemnych. W rejonach, gdzie występują one płycej, wartości wilgotności względnej są znacznie wyższe, a częstotliwość występowania mgieł znacznie większa. Najwyższe wartości występują w godzinach wczesnoporannych i późnowieczornych, a najniższe w godzinach wczesnopołudniowych.

Zachmurzenie. Najmniejsze średnie zachmurzenie, największą liczbę dni pogodnych i najmniejszą liczbę dni pochmurnych notuje się we wrześniu. Najmniej pogodny okres w roku występuje od listopada do lutego.

Opady. Średnia roczna suma opadów wynosi 560mm. Najwięcej opadów spada w okresie letnim, najmniej w okresie zimy. Najczęściej opady notowane są zimą, późną jesienią i wiosną, najrzadziej ale bardziej obfite latem.

Wiatry. Jest to element meteorologiczny wywierający duży wpływ na formowanie się warunków topoklimatycznych oraz warunkujący kierunki rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń oraz ich rozpraszanie. W rejonie gminy Kolbuszowa dominują wiatry z kierunku zachodniego i zbliżonych do niego.

Warunki topoklimatyczne. Badany teren charakteryzuje się topoklimatem właściwym dla terenów płaskich o dobrych warunkach solarnych, termicznych i wilgotnościowych, położonych w obrębie polan śródleśnych, wpływających na ich dużą zaciszość, o szczególnie korzystnych warunkach bioklimatycznych powodowanych przez obecność drzewostanów sosnowych wydzielających dużą ilość olejków eterycznych.

Zanieczyszczenie powietrza

Na analizowanym obszarze brak jest silnie uciążliwych dla środowiska punktowych źródeł zanieczyszczeń powietrza. Źródłami zanieczyszczeń są przede wszystkim kotłownie gospodarstw domowych i budynków użyteczności publicznej oraz szlaki komunikacyjne. Poziom zanieczyszczeń zmienia się sezonowo. Wzrasta w okresie niskich temperatur, niewielkich opadów oraz słabych wiatrów, czyli podczas trwania okresu grzewczego.

Badania stanu jakości powietrza zostały przeprowadzone przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska RWMS w Rzeszowie, w roku 2021. Obszar gminy Kolbuszowa zaliczany jest

do strefy podkarpackiej. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia:

- pod względem zawartości dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla, arsenu, kadmu, niklu, ołowiu, ozonu – klasa A,
- pod względem zanieczyszczenia benzo/a/piraniem, pyłu PM_{2,5} i PM₁₀ – klasa C.

Wyniki oceny jakości powietrza w roku 2021 według kryteriów odniesionych do ochrony roślin wskazuje, iż obszar opracowania pod względem wskaźnika dla ozonu, dwutlenku siarki i tlenków azotu, znajduje się w klasie A.

Hałas

Na terenie miasta i gminy Kolbuszowa nie występują zakłady, które stale generowałyby znaczne uciążliwości akustyczne. Uciążliwości w tym zakresie związane są z występowaniem ciągów komunikacyjnych (drogowych i kolejowych). Główny problem z tym oddziaływaniem związany jest z przebiegiem przez tereny zabudowane gminy drogi krajowej nr 9 oraz dróg wojewódzkich nr 875 i nr 987.

Największy hałas komunikacyjny na terenie gminy związany jest z drogą krajową nr 9. Według Generalnego Pomiaru Ruchu 2020/2021 dla dróg krajowych natężenie ruchu na odcinkach drogi krajowej nr 9 przebiegających przez teren gminy Kolbuszowa kształtowało się na poziomie od 8 463 do 14 647 poj./dobę (w zależności od miejsca pomiaru). Największe natężenie ruchu zaobserwowano na terenie miasta. Transport ciężki (samochody ciężarowe z przyczepą lub bez) w zależności od odcinka stanowił od ok. 13% do 20% ogólnej liczby pojazdów poruszających się pod drodze krajowej.

Według przygotowanych w 2018 r. map akustycznych, dla wybranych odcinków dróg krajowych, liczba osób zamieszkujących powiat kolbuszowski, dla których stan warunków akustycznych środowiska określony wskaźnikiem L_{DWN} przyjętym jako niedobry wynosi 1999, a jako zły – 10. Natomiast dla wskaźnika L_N liczba osób zamieszkujących powiat kolbuszowski, dla których stan warunków akustycznych środowiska określono jako niedobry wyniosła 1885. Zgodnie z ww. opracowaniem powierzchnia terenów zagrożonych przekroczeniem wartości dopuszczalnych wskaźnika L_{DWN} w powiecie kolbuszowskim, na których stan warunków akustycznych określono jako niedobry – 0,456 km², i jako zły – 0,022 km².

W przypadku dróg wojewódzkich przechodzących przez teren gminy odnotowywane jest znacznie mniejsze natężenie ruchu drogowego. Według Generalnego Pomiaru Ruchu przeprowadzonego w 2015 r. natężenia ruchu odnotowane na odcinkach dróg wojewódzkich wynosiło: dla drogi nr 875 od 2616 do 5 842 poj./dobę (w zależności od miejsca pomiaru), natomiast dla drogi nr 987 – 2559 poj./dobę. Transport ciężki stanowił ok. 7 – 9% ogólnej liczby pojazdów poruszających się po drogach wojewódzkich w badanym okresie. Tym samym oddziaływania akustyczne są znacznie mniej uciążliwe i drogi te nie kwalifikują się do wykonywania map akustycznych. Nie wyklucza to jednak możliwości występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (w szczególności dla pierwszej linii zabudowy zlokalizowanej bardzo blisko drogi) lub też postrzegania hałasu od poruszających się drogą pojazdów jako uciążliwości.

5.1.7. Szata roślinna, świat zwierzęcy i różnorodność biologiczna

Szata roślinna

Szata roślinna jest integralnym składnikiem środowiska przyrodniczego, a zróżnicowanie jej stanowi wypadkową czynników siedliskowych jak podłoże geologiczne i warunki wilgotnościowe. Każdy ze sposobów użytkowania szaty roślinnej przez człowieka pociąga za sobą zestaw pewnych zabiegów zmieniających warunki siedliskowe. Zieleń

urządzona to układ roślinności powstałej dzięki działalności człowieka z wykorzystaniem naturalnych ugrupowań roślinnych. Roślinność naturalna jest odbiciem cech siedliska oraz klimatu.

Miasto i Gmina Kolbuszowa pod względem geobotanicznym przynależą do Krainy Kotliny Sandomierskiej i okręgu Puszczy Sandomierskiej (Szafer 1972).

Roślinność na obszarze opracowania można zgrupować w czterech zasadniczych formacjach różniących się fizjonomią:

- lasy,
- ekosystemy łąkowe i pastwiska, zadrzewienia i nieużytki o cechach naturalnych,
- pola uprawne,
- zieleń terenów zabudowanych.

Lasy

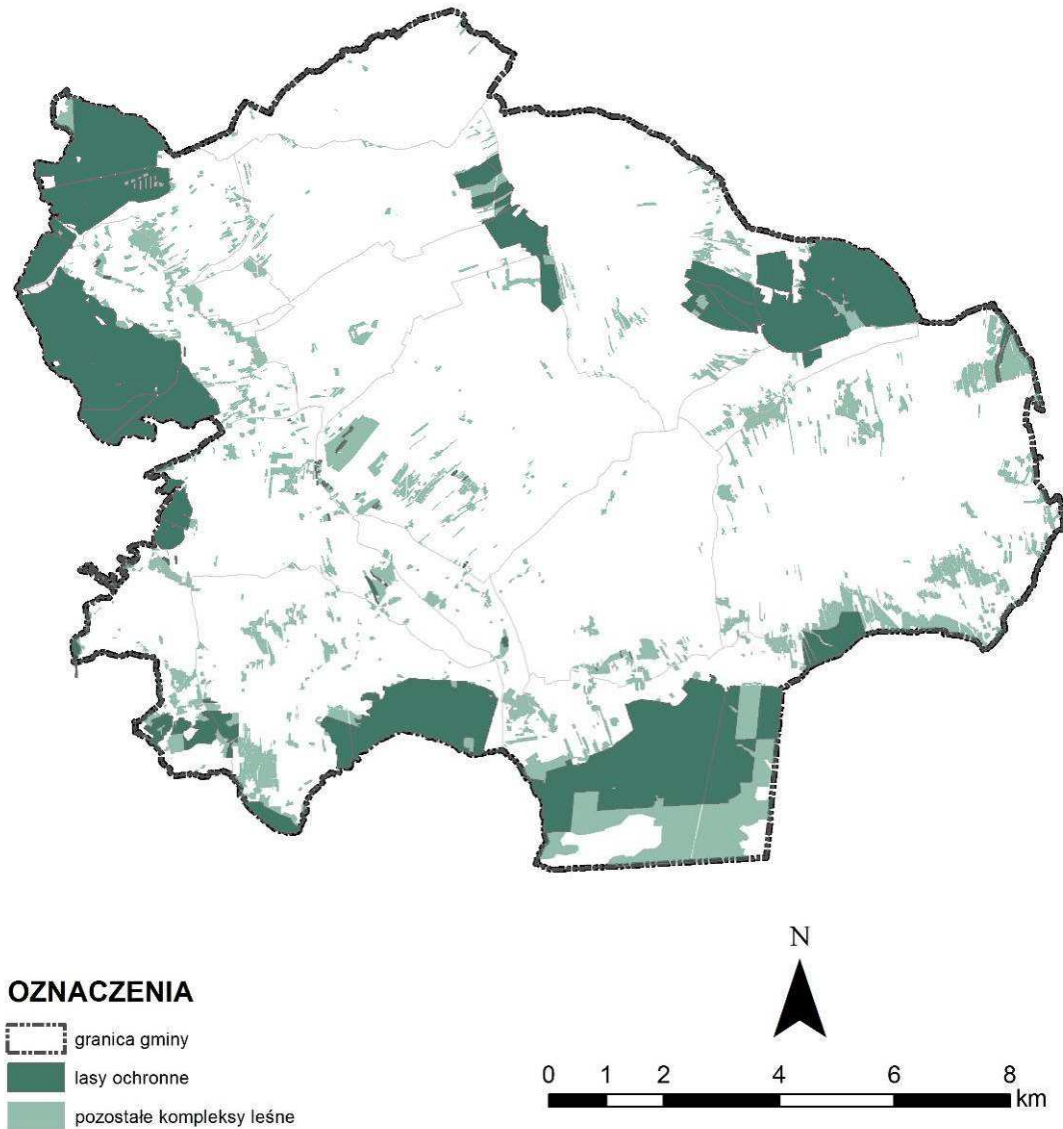
Lasy na terenie gminy Kolbuszowa zajmują około 23,8% jej ogólnej powierzchni, czyli około 4063 ha. Lesistość gminy jest niższa od wskaźnika dla powiatu kolbuszowskiego (36,1%) i województwa podkarpackiego (38,2%). Kolbuszowa położona jest na terenie dawnej Puszczy Sandomierskiej, po której pozostały nieliczne kompleksy leśne, położone na styku z sąsiednimi gminami. Największe z nich występują w południowej części gminy, na terenie miejscowości Poręby Kupieńskie i Przedbórz. Stanowią one kontynuację dużych kompleksów leśnych zlokalizowanych w jej bezpośrednim sąsiedztwie, na terenie gmin Sędziszów Małopolski i Świlcza. Ponadto zwarte kompleksy leśne znajdują się także w północno zachodniej części gminy w obrębach Nowa Wieś i Świerczów oraz w jej części północno wschodniej, na granicy obrębów Werynia i Kłapówka.

Na terenie gminy dominują lasy stanowiące własność Skarbu Państwa. Są one administrowane przez Nadleśnictwo Głogów oraz Nadleśnictwo Kolbuszowa. Zajmują powierzchnię około 2 801 ha, czyli ok. 69% powierzchni jaką zajmują obszary leśne na terenie gminy.

W lasach gminy przeważają typowe siedliska dla dość ubogich terenów: bór świeży (Bśw) i bór mieszany świeży (BMśw) oraz w mniejszym zakresie las mieszany wilgotny (LMśw). Dominującym gatunkiem jest sosna. Pozostałe występujące gatunki to: olsza, dąb, jodła, buk i brzoza. W ujęciu wilgotnościowym siedliska świeże stanowią ok. 45%, siedliska wilgotne ok. 50%, zaś siedliska bagienne ok. 3% powierzchni. Przeciętna zasobność drzewostanów wynosi 200m³/ha, zaś przeciętny wiek wynosi ok. 62 lata.

Na terenie nadleśnictwa Kolbuszowa dominują leśne zbiorowiska roślinne, związane z siedliskami borów mieszanych i lasów mieszanych. Na siedliskach suchszych wytworzyły się zespoły roślinne suboceanicznego boru mieszanego oraz rzadziej subkontynentalnego boru świeżego. W miejscach żyzniejszych, na siedliskach lasowych wykształciły się zbiorowiska należące do grądu typowego. W zagłębieniach i obniżeniach terenu występują zbiorowiska związane z siedliskiem olsu i olsu jesionowego, tj. ols porzeczkowy oraz ols torfowcowy. Do osobliwych i szczególnie interesujących zbiorowisk roślinnych należą fitocenozy związane z torfowiskami. Są to: kontynentalny bór bagieny oraz śródładowy bór wilgotny.

Prawie wszystkie lasy własności publicznej na terenie gminy uznane zostały za ochronne (wodochronne, glebochronne, uszkodzone przez przemysł) na podstawie rozporządzeń MOŚZNiL zawartych w planach urządzania gospodarstwa leśnego obydwu nadleśnictw.

Rysunek 7. Lasy ochronne oraz pozostałe kompleksy leśne na terenie gminy Kolbuszowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych o Lasach

Ekosystemy łąkowe i pastwiska, zadrzewienia i nieużytki o cechach naturalnych

Poza terenami leśnymi, najwyższe wartości przyrodnicze reprezentują łąki, pastwiska oraz nieużytki. Na terenie gminy Kolbuszowa zajmują one ok. 22% powierzchni gminy. Zadrzewienia stanowią natomiast ok. 10% jej powierzchni. Występują one w większości na podmokłych terenach związanych z formami dolinnymi i nielicznymi zadrzewieniami łągowymi w rejonach rzecznych, tworząc ważne dla zwierząt płaty ekologiczne. Z obszarami tymi związane jest istnienie często rzadkich gatunków flory i fauny oraz wielu innych decydujących o różnorodności biologicznej środowiska.

Ich wysoka wartość przyrodnicza wynika również z ich stosunkowo ekstensywnego użytkowania i wysokiego zróżnicowania gatunkowego. Ekosystemy łąkowe z zadrzewieniami cechują się dobrymi zdolnościami regeneracyjnymi, wykazując się też wysoką odpornością na degradację.

Należy pamiętać, że przeznaczanie łąk na grunty rolne lub inne formy zagospodarowania doprowadza do całkowitego zniszczenia półnaturalnej szaty roślinnej, a więc sytuacji, w której

regeneracja jest bardzo trudna. Podobnie w przypadku zaniechania koszenia czy wypasu, zbiorowiska te, na skutek naturalnej sukcesji, mogą zatracić swoje właściwości przyrodnicze.

Pola uprawne

Największe arealy gruntów uprawnych znajdują się w centralnej i północno – wschodniej części gminy Kolbuszowa. Ich łączna powierzchnia razem z sadami stanowi ponad 31% powierzchni gminy. Według danych GUS w 2010 r. powierzchnia zasiewów wynosiła 2644,25 ha, z czego zdecydowaną większość stanowiły zboża – 2,194,87 ha. Pozostałą część zasiewów stanowiły m.in. ziemniaki (351,38 ha) i warzywa gruntowe (8,00 ha).

Funkcja środowiskowa pól uprawnych na terenie gminy Kolbuszowa wynika z aktywności biologicznej i bezpośredniego sąsiedztwa ze strukturami przyrodniczymi wyższego rzędu tj. łąkami o cechach naturalnych, nieużytkami, zadrzewieniami i lasami. Stanowią one niejako uzupełnienie i bufor dla środowisk o wyższej randze przyrodniczej. W aspekcie odporności na degradację i zdolności do regeneracji, pola uprawne są ogniwem niezwykle słabym. Decyduje o tym przede wszystkim bardzo ograniczony skład gatunkowy – zazwyczaj jeden gatunek. Monokultury rolne są narażone na infekcje grzybowe i bakteryjne, spustoszenie na uprawach mogą czynić szkodniki owadzie. Stąd wynika potrzeba stosowania środków ochrony roślin.

Zieleń terenów zabudowanych

Udział terenów zieleni urządzonej w gminie jest niewielki. Należy do nich zaliczyć przede wszystkim pozostałości krajobrazowego parku podworskiego wraz z zespołem stawów zlokalizowany w Weryni (wpisany do rejestru zabytków), a także park jordanowski przy ul. Parkowej w Kolbuszowej oraz bulwary wzdłuż rzeki Nil. Ponadto na terenie miasta znajduje się zadrzewiony cmentarz żydowski (ujęty w Gminnej Ewidencji Zabytków). Do terenów zieleni publicznej należy zaliczyć także skwer znajdujący się na obszarze rynku miejskiego.

W chwili obecnej trwają prace nad zagospodarowaniem nowego terenu zielonego w mieście: Parku Niepodległości w Kolbuszowej.

Zieleń towarzysząca zabudowie jest zróżnicowana, zależy od jej lokalizacji, charakteru oraz zagospodarowania działki. Na niektórych, szczególnie większych posesjach zbiorowiska roślinne mają charakter typowo ozdobny, dominują tu trawniki, krzewy i drzewa często gatunków introdukowanych, oraz byliny kwitnące (poszczególne gatunki dobierane są na podstawie wyglądu, a ich nadrzędną funkcją jest poprawa estetyki). Ogrody przydomowe są najczęściej nieznacznych rozmiarów.

Trudno jest jednoznacznie scharakteryzować tereny zieleni towarzyszącej zabudowie w aspekcie zdolności do degeneracji i odporności na degradację. W przypadku zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej udział powierzchni biologicznie czynnej jest stosunkowo wysoki, dlatego też powstałe tam środowiska funkcjonują prawidłowo. W przypadku terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i produkcyjno – usługowej odporność terenów zieleni na degradację jest nieco niższa, głównie ze względu na większą intensyfikację zagospodarowania obszaru.

Świat zwierzęcy

Według podziału na krainy zoogeograficzne (Jaczewski 1973 r. w Narodowym Atlasie Polski) teren opracowania znajduje się w Krainie Niziny Sandomierskiej.

Na obszarze gminy Kolbuszowa występuje fauna charakteryzująca się dominacją gatunków nizinnych środkowoeuropejskich. Z południa i południowego wschodu wnikają tu

sporadycznie przedstawiciele gatunków górskich i pontyjskich, w szczególności dotyczy to awifauny i ichtiofauny.

Na terenie Nadleśnictwa Kolbuszowa, w którego zasięgu położony jest obszar gminy i miasta Kolbuszowa stwierdzono obecność gatunków roślin objętych ochroną ścisłą i częściową. Są to m.in.:

- długosz królewski (*Osmunda regalis*),
- storczyk sp. (*Orchis sp.*),
- wawrzynek główkowy (*Daphne cneorum*),
- bagno zwyczajne (*Ledum palustre*),
- czosnek niedźwiedzi (*Allium ursinum*),
- gajnik lśniący (*Hylocomium splendens*),
- kukulka (storczyk) szerokolistna (*Dactylorhiza majalis*),
- kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*),
- rokitnik pospolity (*Pleurozium schreberi*),
- torfowiec błotny (*Sphagnum palustre*),
- wawrzynek wilczełyko (*Daphne mezereum*),
- widłak jałowcowaty (*Lycopodium annotinum*),
- widłoząb miotłowy (*Dicranum scoparium*).

W granicach administracyjnych Nadleśnictwa Kolbuszowa można wyróżnić także zwierzęta objęte ochroną gatunkową. W wyniku badań zinwentaryzowano występowanie:

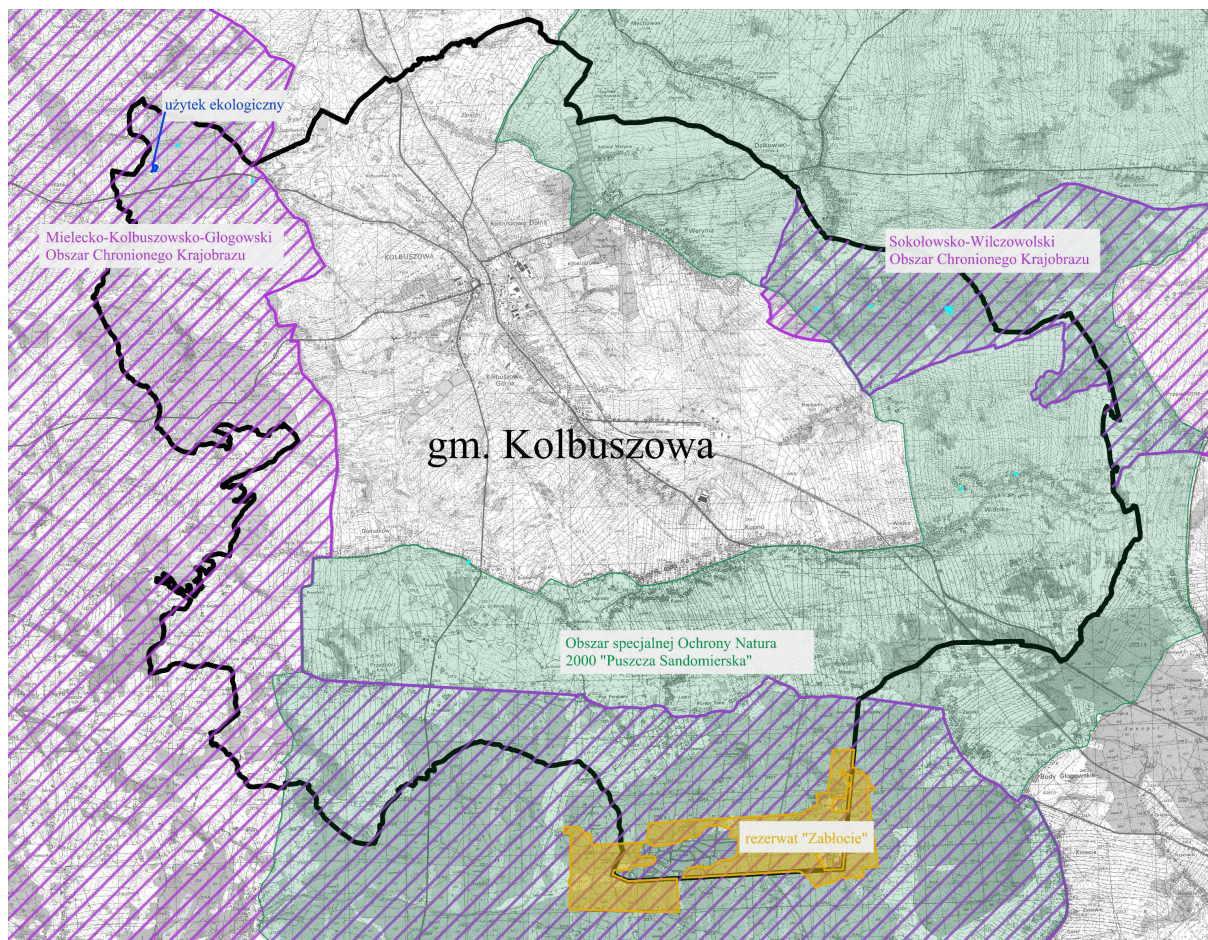
- 1 gatunek ślimaka (ślimak winniczek),
- 11 gatunków owadów (m.in. modliszka zwyczajna, biegacz urozmaicony, trzmiel gajowy),
- 2 gatunki ryb (piekielnica, śliz pospolity),
- 11 gatunków płazów (m.in. kumak nizinny, rzekotka drzewna, ropucha szara, traszka zwyczajna),
- 5 gatunków gadów (m.in. jaszczurka zwinka, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata),
- 139 gatunków ptaków (m.in. bąk błotniak stawowy, bocian czarny, brodziec samotny, czapla biała, dudek, dzięcioł czarny, gajówka, gil, jemiółuszka, krogulec, makolągwa, mysikrólik, perkoz dwuczuby, raniuszek, sieweczka rzeczna, trzmielojad, zięba),
- 24 gatunki ssaków (m.in. borowiec wielki, bóbr europejski, gacek brunatny, kozatka, chomik europejski, gronostaj, ryjówka malutka, wiewiórka pospolita).

Różnorodność biologiczna

Największa różnorodność siedliskowa i gatunkowa występuje w obrębie kompleksów leśnych oraz dolin rzek. Mniej zróżnicowane są obszary mozaiki polno – leśnej z zadrzewieniami śródpolnymi i przydrożnymi.

Formy ochrony przyrody na terenie miasta i gminy Kolbuszowa:

- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” PLB180005,
- rezerwat przyrody „Zabłocie”,
- Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Sokołowsko-Wilczowolski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- pomniki przyrody,
- użytki ekologiczne.

Rysunek 8. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Kolbuszowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” PLB180005. Obszar położony jest w południowo-wschodniej części Polski w widłach Wisły i Sanu Obejmuje znaczną część jednego z większych leśnych kompleksów w Polsce ciągnącego się południkowo na terenie Kotliny Sandomierskiej pomiędzy Tarnobrzegiem i Stalową Wolą na północy i Rzeszowem na południu. Na terenie gminy Kolbuszowa obejmuje jej północno - wschodnią i południowo - wschodnią część.

W przeszłości teren ten został częściowo odlesiony tworząc obecnie mozaikę lasów i terenów rolniczych. Rolnictwo pozostaje tu w dużym stopniu ekstensywne ze względu na to, że dominują piaszczyste gleby bielicowe. Przez puszcę przepływają rzeki Łęg i Trześniówka, prawobrzeżne dopływy Wisły. Rzeka Łęg wraz z dopływami Przyrwa i Zyzoga zachowały

w znacznej części swój naturalny charakter. W rejonie Budy Stalowskiej znajduje się duży kompleks znaturalizowanych stawów rybnych. Mniejsze kompleksy stawów rybnych znajdują się koło miejscowości Babule i Grębów.

Dominującym typem użytkowania ziemi są lasy i tereny rolnicze. W granicach obszaru znajduje się także wiele wsi i przysiółków. Fragment północnej części obszaru, w rejonie Nowej Dęby, obejmuje tereny poligonu wojskowego.

Obszar stanowi bardzo cenną ostoję wielu gatunków ptaków. Stwierdzono tu występowanie 43 gat. ptaków z zał. I Dyrektywy Ptasiej. Obszar cenny z punktu widzenia liczebności bociana czarnego, bociana białego, ptaków drapieżnych i derkacza (powyżej 1% populacji polskiej). W przypadku kraski, podgorzałki i czapli białej obszar stanowi miejsce gniazdowania ponad 10% populacji gatunków w Polsce, jest więc jedną z kluczowych ostoi dla ich zachowania. Ponadto, obszar jest miejscem licznego występowania w okresie lęgowym świergotka polnego, lelka, dudka, dzięciołów (średniego, czarnego, białoszyjego, zielonosiwego i zielonego), gąsiora, skowronka borowego, trzmiełojada, jarzębatki, ortolana).

Do głównych zagrożeń zalicza się zarastanie i zalesianie gruntów ornych, łąk, pastwisk i muraw, wycinanie starych dziuplastych drzew, intensyfikacja gospodarki rolnej, wędkarstwo, polowania, urbanizacja, dzikie wysypiska śmieci, poligony, eksploatacja złóż surowców.

Rezerwat przyrody „Zabłocie”. Znajduje się na terenie gmin: Kolbuszowa, Świlcza, Głogów i Sędziszów zajmując powierzchnię 680,52 ha. Zawiera w sobie hodowlane stawy, położone na terenie lasu mieszanego, sosnowo - dębowego, będącego najbardziej naturalnym fragmentem dawnej Puszczy Sandomierskiej. Utworzono je przed II wojną światową, wykorzystując naturalne, zabagnione obniżenia terenu. Po roku 1975 zaczęto stopniowo rezygnować z gospodarki rybnej większości stawów. Wypuszczano z nich wodę, a puste akweny bardzo szybko zarastały różnorodną roślinnością. W efekcie u schyłku lat 80-tych ponad połowa stawów była bez wody i wtedy gospodarkę rybną przejęła osoba prywatna. Niedawno utworzono specjalne łowiska dla wędkarzy. Do tego celu został przeznaczony jeden staw o powierzchni 7 ha.

Rezerwat stanowi siedlisko około 30 gatunków ptaków wodnych i około 70 gatunków typowych dla biotopów leśnych. Łącznie z gatunkami przelotnymi i zalatującymi w rezerwacie tym odnotowano około 160 gatunków ptaków. Osobliwością tego terenu są bobry, które zostały sprowadzone w 1997r.

Można tu też spotkać łosia, a nawet wilka i żbika. Do rzadkich chronionych gatunków ptaków należą lęgowe perkozy rdzawo szyje, bociany czarne, łabędzie, kaczki cyranki, wodniki, kureczki nakrapiane, derkacze, bekasy, brodzie samotne i trzciniaki, orliki krzykliwe, cietrzewie i puchacze. Zaobserwowano tu też szereg ptaków, które bardzo rzadko zalatują na teren Polski; m.in. perkoz rogaty, czapla biała, rybołów, bielik, kaczka ogorzałka, sokół wędrowny. Po wielu latach przerwy obserwuje się próby gniazdowania czapli siwej.

Mielecko - Kolbuszowsko - Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu. Obszar Chronionego Krajobrazu powstał na mocy Rozporządzenia Wojewody Rzeszowskiego Nr 35/92 z dnia 14 lipca 1992 r. w sprawie zasad zagospodarowania obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa rzeszowskiego (Dz. Urz. Woj. Rzeszowskiego Nr 7, poz. 74). Obszar zajmujący około 50 tys. ha, obejmujący miejscowości: Przyłęk, Ostrowy Tuszowskie, Cmolas, Świerczów, Siedlanka, Niwiska, Trześć, Domatków, Bukowiec, Poręby Kupieńskie. Zajmuje południowo - zachodnią część gminy Kolbuszowa.

Rzeźba terenu to wytworzone z piasków wydmy tworzące "górkę" np. Góra Biesiadna (222 m n.p.m.), Góra Cygańska (279 m n.p.m.). Dominują lasy sosnowe bogate w cenne runo leśne, a w okolicach Przyłędu również występuje las bukowy. W cennych ekologicznie biocenozach podmokłych, wodnych i bagiennych, występuje wiele roślin objętych ochroną,

np. rosiczka okrągłolistna, długosz królewski, grzybień biały, gniadosz rozesłany oraz zwierząt i ptaków, np. łoś, bóbr europejski, wilk, czapla biała oraz bocian czarny. Fragmenty rodzimej przyrody chronione są tutaj w rezerwach: "Buczyna", "Jaźwina Góra", "Zabłocie", a także jako pomniki przyrody np. dąb szypułkowy (600 lat) rosnący we wsi Leszcze.

Sokołowsko-Wilczowolski Obszar Chronionego Krajobrazu. Powołany rozporządzeniem Nr 80/05 Wojewody Podkarpackiego z dn. 31.10.2005 r. z późniejszymi zmianami oraz uchwałą Nr LII/997/10 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 25.10.2010 r. Powierzchnia ok. 24 280 ha. Obejmuje fragment Płaskowyżu Kolbuszowskiego o krajobrazie rolniczo-leśnym. Występują tu bory mieszane, fragmenty grądów i buczyna karpacka. W zagłębieniach spotyka się olsy i torfowiska wysokie a nad potokami łęgi i szuwary oczeretowo - trzcinowe. Z roślin chronionych występują tu: wawrzynek wilczełyko, widłak jałowcowaty, spłaszczony, goździsty, rosiczka okrągłolistna, podkolan biały, cis pospolity, barwinek pospolity.

Na terenie gminy Kolbuszowa ochroną jako pomnik przyrody objęto 8 obiektów. Są to pojedyncze drzewa lub ich grupy.

Tabela 4 Pomniki przyrody na terenie miasta i gminy Kolbuszowa

L.p	Rodzaj	Opis	Lokalizacja	Akt ustanawiający
1.	drzewo	Cis pospolity - <i>Taxus baccata</i> Wysokość [m]:12 Pierśnica [cm]:57	Werynia sad przy zabudowaniach	Rozporządzenie Wojewody Rzeszowskiego z dn. 16.10.1991
2.	drzewo	Dąb szypułkowy – <i>Quercus robur</i> Wysokość [m]:22 Pierśnica [cm]:155	Werynia przy zielonym szlaku, obok drogi, oddz.220d, nadleśnictwo Głogów	Rozporządzenie Wojewody Rzeszowskiego z dn. 16.10.1991
3.	drzewo	Dąb szypułkowy – <i>Quercus robur</i> Wysokość [m]:25 Pierśnica [cm]:176	Świerczów przy leśniczówce, oddz.91a, nadleśnictwo Kolbuszowa	Rozporządzenie Wojewody Rzeszowskiego z dn. 16.10.1991
4.	drzewo	Dąb szypułkowy – <i>Quercus robur</i> Wysokość [m]:23 Pierśnica [cm]:165	Widełka przy drodze wiejskiej, niedaleko zabudowań	Rozporządzenie Wojewody Rzeszowskiego z dn. 16.10.1991
5.	drzewo	Dąb szypułkowy – <i>Quercus robur</i> Wysokość [m]:27 Pierśnica [cm]:159	Widełka przy zabudowaniach na skraju zadrzewienia	Decyzja Nr RLS.VI- 7140-31/80 z dnia 14.07.1980 roku w sprawie uznania za pomnik przyrody

6.	grupa 6 drzew	Dąb szypułkowy – <i>Quercus robur</i> Wysokość [m]:29-33 Pierśnica [cm]:99-138	Werynia oddz. 230a nadleśnictwo Głogów	Decyzja Nr RLS.VI- 7140-4/81 o uznaniu za pomnik przyrody
7.	drzewo	Dąb szypułkowy – <i>Quercus robur</i> nazwa: Bednorz Wysokość [m]:22 Pierśnica [cm]:188	Bukowiec na działce nr 200, w pasie drogowym 100 m od skrzyżowania dróg Kolbuszowa - Sędziszów Małopolski	Decyzja Nr RLS.VI- 7140-9/81 o uznaniu za pomnik przyrody
8.	drzewo	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i> Wysokość [m]:35 Pierśnica [cm]:118	Świerczów na działce nr 694, położony przy trasie ścieżki edukacyjnej Świerczówka, przystanek nr 5	Uchwała XXVIII/236/08 Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 29 sierpnia 2008 r. W sprawie ustanowienia pomnika przyrody

Ochroną na mocy Rozporządzenia nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z dnia 6 grudnia 1996 roku (zmienionym Rozporządzeniem Wojewody Podkarpackiego z 7 sierpnia 2002 r.) zostały objęte trzy obszary w gminie Kolbuszowa, zlokalizowane na terenie miejscowości: Świerczów, Nowa Wieś oraz Poręby Kupieńskie.

Uchwałą Nr XXI/251/20 Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 7 maja 2020 r. powierzchnia użytku ekologicznego zlokalizowanego na terenie miejscowości Świerczów, w granicach działki ewidencyjnej nr 693 została zmniejszona do 0,71 ha. Obszarowi nadano również nazwę: „Przy Olszynie”. Celem ochrony przedmiotowego użytku jest zachowanie śródleśnych łąk.

Kolejny obszar objęty ochroną jako użytek ekologiczny o powierzchni ok. 1,52 ha położony jest w miejscowości Nowa Wieś. Jego granice także zostały zmodyfikowane w stosunku do pierwotnych, wyznaczonych Rozporządzeniem z dnia 6 grudnia 1996 r. Uchwałą Nr XXI/252/20 Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 7 maja 2020 r., nadano mu także nazwę „Jastrzębia Góra”. Szczególnym celem ochrony użytku ekologicznego jest zachowanie śródleśnych moren porośniętych drzewostanem sosnowo – bukowym.

Największą powierzchnię zajmuje użytek ekologiczny znajdujący się w Porębach Kupieńskich. Ochroną objęty jest obszar o powierzchni ok. 140,7 ha, stanowiący teren stawów wraz z otoczeniem. Użytek ekologiczny obejmuje ostoje oraz miejsca rozmnażania i miejsca sezonowego przebywania chronionych gatunków zwierząt. Dla części obszaru, uchwałą Nr VI/67/11 Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 25 marca 2011r. w sprawie użytku ekologicznego zostały zmienione zakazy określone dla przedmiotowego użytku w Rozporządzeniu z dnia 6 grudnia 1996 r.

5.1.8. Krajobraz

O typie krajobrazu decyduje skala przekształceń działalnością antropogeniczną naturalnych cech środowiska przyrodniczego. Krajobrazy naturalne występują bardzo rzadko i przeważająca część przestrzeni, w zależności od cech przewodnich środowiska i charakteru zagospodarowania, ujęta została w ramy typologiczne krajobrazu. Krajobraz to fizjonomia

powierzchni ziemi lub jej części – synteza wszystkich elementów przyrody (głównie rzeźby terenu, wód, warunków klimatu, świat roślinny i zwierzęcy) oraz działalności ludzkiej.

Większość obszaru gminy charakteryzuje się rzeźbą niskofalistą, wzniesienie nad poziom morza wynosi od 150 do 250 m, deniwelacje względne od 3 m do 30 m. Dolina rzeki Świerczówki oraz teren Nowej Wsi posiadają rzeźbę płaskorówninną gdzie różnica wysokości względnych wynosi w przybliżeniu 3 m. Teren gminy nie należy do zasobnych w wody powierzchniowe. Występujące rzeki są stosunkowo niewielkie. Atutem gminy są cztery kompleksy stawów w: Kłapówce, Kolbuszowej, Weryni i Porębach Kupieńskich. W ich obrębie prowadzona jest gospodarka rybacka, a jednocześnie stanowią one bardzo ważny element biocenozy wodnych. Najcenniejszy obszar pod względem krajobrazowym i przyrodniczym stanowi fragment Puszczy Sandomierskiej objęty jest ochroną w ramach sieci Natura 2000 oraz obszarami chronionego krajobrazu: Mielecko- Kolbuszowsko- Głogowskim na południu i zachodzie gminy, Sokołowsko-Wilczowolskim w północno - wschodniej części gminy.

Ważną rolę w krajobrazie odgrywają elementy wytworzone przez człowieka, które świadczą o bogatej historii tego obszaru. Są to: układ osadniczy miasta Kolbuszowa, zespoły i obiekty architektoniczne (zespół pałacowo-parkowy i folwarczny w Weryni, oficyna pałacowa z XVIII w. tzw. „Stary Dwór”, budynek Banku Spółdzielczego - dawna Kasa Zaliczkowa „Szczęść Boże”), parki i cmentarze (park w Weryni, pozostałość po parku na Lipniku z XIX w., najstarsza część cmentarza parafialnego wokół kaplicy oraz cmentarz żydowski przy ul. Krakowskiej).

Postępująca urbanizacja i działalność inwestycyjna powoduje degradację krajobrazu kulturowego gminy i zacieranie różnic. Najsilniej i najszybciej ulegają przekształceniom obszary miasta oraz położone w jego sąsiedztwie. Jednostki krajobrazowe obejmujące przestrzenie rolnicze z otwartymi makrownętrzami zapewniają szersze perspektywy widokowe i dlatego proces ich zabudowy powinien być kontrolowany.

Zabudowa rozproszona występująca głównie na terenie dawnych wsi puszczańskich (Poręby Kupieńskie, Huta Przedborska). Budynki wznoszone w latach 70-ych i 80-ych z reguły nie są dostosowane skalą i charakterem do sąsiedniej zabudowy, lepiej przedstawiają się obiekty wznoszone w ostatnich latach.

5.1.9. Zabytki i dobra materialne

Cała gmina Kolbuszowa leży na obszarze jednej krainy geograficznej (Płaskowyżu Kolbuszowskiego), która zamieszkiwana była przez jedną grupę etnograficzną – Lasowiaków. Miało to wpływ na stworzenie jednorodnego krajobrazu kulturowego w regionie. Ważnymi częściami składowymi krajobrazu kulturowego są założenia urbanistyczne i ruralistyczne. Układy te powstawały najczęściej w wyniku działalności planistycznej uwzględniającej istniejące ukształtowanie terenu i rozwijały się dalej w oparciu o pierwotne rozplanowanie. Jednak postępująca urbanizacja i działalność inwestycyjna powoduje degradację krajobrazu kulturowego gminy i zacieranie różnic. Najsilniej i najszybciej przekształceniom ulega obszar miasta oraz tereny położone w jego sąsiedztwie.

Najcenniejszym elementem krajobrazu kulturowego miasta Kolbuszowa jest jego historycznie najstarsza część z charakterystyczną zabudową rynku, który wytyczony został w 1683 r. Zabudowa miejska, którą do końca XIX w. stanowiły głównie budynki drewniane, otoczona była ze wszystkich stron gruntami uprawnymi, tzw. niwami. Drewniana zabudowa miasta kilkakrotnie ulegała częściowemu zniszczeniu przez częste pożary. Obecnie istniejące budynki pochodzą z końca XIX w. lub początku XX w. i występują wzdłuż pierzei północno – zachodniej i południowej rynku. Przeważnie są to murowane domy parterowe. Do charakterystycznych budynków na terenie miasta można zaliczyć drewnianą, parterową willę w stylu zakopiańskim przy ul. Rzeszowskiej 36 z ok. 1900 r. czy dom przy ul. Różanej 13 zwany Lancówką.

W przypadku historycznych układów osadniczych wsi, uległy one niemal całkowitemu zatarciu w wyniku nowych inwestycji i podziałów własnościowych. Licznie występujące na terenach wiejskich drewniane domy mieszkalne obecnie już nie istnieją lub zostały gruntownie przebudowane.

Dziedzictwo kulturowe gminy tworzą także obiekty sakralne. Wśród nich znajduje się kościół parafialny p.w. Wszystkich Świętych w Kolbuszowej wpisany do rejestru zabytków. Kościół jest budowlą trójnawową, bazylikową z kaplicami po bokach. Ponadto ochroną konserwatorską objęte są także: kościół parafialny p.w. Józefa Rzemieślnika w Przedborzu wybudowany w latach 70. XX w. według projektu arch. Władysława Pieńkowskiego w stylu powojennego modernizmu, neogotycka kaplica grobowa Tyszkiewiczów p.w. NMP Niepokalanie Poczętej, która została wzniesiona w 1892 r. oraz neogotycka kaplica dworska w Weryni z 1873 r. Pozostałe obiekty sakralne na terenie gminy to: kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela w Kupnie oraz kościół parafialny p.w. Matki Bożej Królowej Polski w Widełce.

Na terenie gminy znajdują się dwa cmentarze o cechach zabytkowych: założony pod koniec XVIII w. cmentarz parafialny w Kolbuszowej z 21 najstarszymi nagrobkami wpisanymi do rejestru zabytków oraz cmentarz żydowski, założony ok. 1830 r.

Istotnym elementem krajobrazu kulturowego gminy stanowią także liczne kapliczki przydrożne, m.in.:

- kapliczka przy skrzyżowaniu ul. Piłsudskiego i ul. Krakowskiej w Kolbuszowej, murowana, neogotycka ze św. Janem Nepomucenem – rzeźbą ludową z XIX w.,
- kapliczka przy ul. Narutowicza w Kolbuszowej, murowana, z 1906 r., z figura Matki Bożej,
- kapliczka w Kłapówce, murowana, z pocz. XX w.,
- kapliczka w Kupnie z XIX w., murowana, dwukondygnacyjna, na cokole, nakryta namiotowym daszkiem,
- kapliczka w Świerczowie ze św. Janem Nepomucenem, drewniana, z XIX w.,
- kapliczka w Weryni z figurą św. Jana Nepomucena, murowana, z końca XVIII w.,

Zabytki rezydencjonalne na terenie miasta i gminy Kolbuszowa nie są liczne, ale stanowią ważny element historii. Zachowały się do czasów współczesnych w stanie niekompletnym, różny jest też ich stan techniczny. Zabudowa rezydencjonalna na terenie gminy reprezentowana jest przez dwa założenia: pozostałości zespołu pałacowo-folwarcznego w Kolbuszowej oraz zespół pałacowy w Weryni.

Zespół pałacowo – folwarczny w Kolbuszowej został założony za czasów Stanisława Lubomirskiego, a następnie rozbudowany przez jego syna. Obecnie w miejscu dworu znajduje się mocno zarośnięty czworoboczny plac. Do obecnych czasów zachowały się jedynie murowany budynek dawnej oficyny (obecnie siedziba Muzeum Kultury Ludowej), drewniany budynek drugiej oficyny, dawny czworak (obecnie mieszkania), gorzelnia, spichlerz (obecnie magazyn) i dawna karczma (obecnie budynek szkoły).

Zespół pałacowo – folwarczny w Weryni stanowi przykład architektury rezydencjonalnej regionu. Składa się z pałacu, otoczonego parkiem krajobrazowym, spichlerza, wozowni, stajni, stodoły, czworaku, domu administratora oraz kaplicy. W parku zachowały się dąbrowy, park leśny, liczny starodrzew oraz gatunki drzew rodzime i obce.

W obrębie miasta i gminy Kolbuszowa do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego wpisano następujące obiekty i obszary:

- stajnia w Bukowcu (nr rej. zab. A-1008 z dnia 29.09.1978);
- zespół kościoła parafii p.w. Św. Wszystkich Świętych w Kolbuszowej;

- kościół (nr rej. zab. A-1379 z dnia 05.02.2016),
- dzwonnica (nr rej. zab. A-1379 z dnia 05.02.2016),
- ogrodzenie z bramą główną i bocznymi (nr rej. zab. A-1379 z dnia 05.02.2016);
- cmentarz parafialny w Kolbuszowej wraz z 21 nagrobkami oraz kaplicą grobową Tyszkiewiczów p.w. NMP Niepokalanie Poczętej (nr rej. zab. A-425 z dnia 13.10.2010);
- oficyna na terenie zespołu pałacowo – folwarcznego w Kolbuszowej (nr rej. zab. A-1095 z dnia 26.05.1981);
- budynek Kasy Zaliczkowej w Kolbuszowej (nr rej. zab. A-1267 z dnia 22.11.1993);
- studnia miejska z placem rynkowym w Kolbuszowej (nr rej. zab. A-377 z dnia 01.10.2009);
- kościół parafialny p.w. św. Józefa Rzemieślnika w Przedborzu (nr rej. zab. A-1623 z dnia 23.07.2019);
- zespół pałacowy w Weryni:
 - pałac (nr rej. zab. A-906 z dnia 31.05.1975),
 - spichlerz (nr rej. zab. A-906 z dnia 31.05.1975),
 - wozownia i magazyn folwarczny (nr rej. zab. A-906 z dnia 31.05.1975),
 - stajnia – obora (nr rej. zab. A-906 z dnia 31.05.1975),
 - stodoła i magazyn pasz dla ryb (nr rej. zab. A-906 z dnia 31.05.1975),
 - dom administratora – kancelaria, dom kamerdynera (nr rej. zab. A-906 z dnia 31.05.1975),
 - kaplica (nr rej. zab. A-906 z dnia 31.05.1975),
 - park krajobrazowy (nr rej. zab. A-906 z dnia 31.05.1975),
 - zespół stawów (nr rej. zab. A-906 z dnia 31.05.1975).

Budynek stajni w Bukowcu został wykreślony z rejestru zabytków decyzją Ministra Kultury, Dziedzictwa narodowego i Sportu z dnia 15 grudnia 2020 r., znak: DOZ-OAiK.650.768.2020.MPU-4.

W Gminnym Programie Opieki nad zabytkami miasta i gminy Kolbuszowa na lata 2020 – 2023 (Kolbuszowa 2019) dokonano oceny stanu dziedzictwa kulturowego gminy. Ogólny stan zachowania zabytków występujących w Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta i Gminy Kolbuszowa uznano za dobry.

Większość zabytków należy do osób prywatnych. Wśród nich dominują obiekty mieszkalne i gospodarcze w stanie technicznym dobrym lub bardzo dobrym. Duża część budynków mieszkalnych, zwłaszcza drewnianych, w ostatnich latach przeszła gruntowną przebudowę. Jako obiekty zaniedbane lub o złym stanie zachowania wskazano: dom nr 58 oraz szopę nr 61A w miejscowości Domatków, domy przy ulicach: Mickiewicza 4, Mickiewicza 25, Piłsudskiego 14, Piłsudskiego 21, Piłsudskiego 31, Rzeszowskiej 15 i Wolności 47 w Kolbuszowej oraz dom nr 251a i stodołę nr 252 w miejscowości Widełka.

Obiekty o funkcjach sakralnych również charakteryzują się dobrym lub bardzo dobrym stanem zachowania. Zróżnicowany jest natomiast stan techniczny obiektów wchodzących w skład zespołów dworsko parkowych i folwarków w Kolbuszowej i Weryni. Zadbane obiekty to m.in. dawna murowana oficyna przy ul. Kościuszki 6 wpisana do rejestru zabytków, mondatariat przy ul. Kolejowej 2 w Kolbuszowej oraz pałac w Weryni. Natomiast zły stan zachowania prezentują: dawna drewniana oficyna dworska przy ul. 11 Listopada 6 oraz dawny czworak i spichlerz z zespołu folwarczno – przemysłowego w Kolbuszowej, a także większość obiektów

wchodzących w skład zespołu pałacowo – parkowego w Weryni. Pozostałe obiekty zabytkowe to budynki usługowe i przemysłowe oraz kapliczki przeważnie w dobrym stanie technicznym.

Do istotnych zagrożeń obiektów zabytkowych na terenie gminy należy zaliczyć wprowadzanie współczesnych form zabudowy, które wypierają pozostałości tradycyjnego, drewnianego budownictwa ludowego. Zagrożeniem jest również dowolne remontowanie obiektów, mogące prowadzić m.in. do likwidacji dekoracji architektonicznych, czy zamurowywania otworów okiennych. Ważnym problemem są również możliwości finansowania prac przy obiektach zabytkowych związane z rosnącymi kosztami renowacji i konserwacji obiektów zabytkowych oraz ich zachowania. Realne potrzeby często przekraczają środki finansowe przeznaczane na te cele. Element finansowy jest często czynnikiem hamującym wszelkie prace rewaloryzacyjne.

Oprócz wyżej wymienionych obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w gminnej ewidencji zabytków, na terenie gminy występują stanowiska archeologiczne. Obszar miasta i gminy Kolbuszowa został rozpoznany w ramach AZP – Archeologicznego Zdjęcia Polski (arkusze AZP: 98-73, 98-74, 99-73, 99-74, 99-75, 100-73, 100-74, 100-75). Na terenie miasta i gminy Kolbuszowa znajduje się 135 stanowisk archeologicznych. Jedno stanowisko (AZP 99-75/3-1) zostało wpisane do rejestru zabytków pod nr A-820 z dnia 30 grudnia 1972 r. Jest to punkt osadnictwa z epoki mezolitu, ślad osadnictwa z epoki kamienia oraz punkt osadnictwa pochodzący z XVII – XVIII w. w miejscowości Werynia. Pozostałe stanowiska ujęte są w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Duża część stanowisk związana jest z okresem epoki kamiennej, zwłaszcza paleolitu, mezolitu i neolitu. Stanowiska te występują w miejscowościach: Kolbuszowa Górna, Kupno, Poręby Kupieńskie, Werynia i Widełka. W okresie neolitu nastąpił ogromny skok cywilizacyjny, który wiązał się głównie z opanowaniem umiejętności uprawy roli i hodowli zwierząt. Wtedy też po raz pierwszy zaczęto wykonywać naczynia z gliny, które wypalano w ogniskach. W młodszej oraz późnej epoce brązu nastąpił rozwój jednostki kulturowej – kultury łużyckiej. Stanowiskiem pochodzącym z tego okresu na terenie gminy Kolbuszowa jest stanowisko nr AZP 99-74/1-3 w Kolbuszowej Górnej określone jako cmentarzysko ciałopalne, gdzie natrafiono na popielnicę z przepalonymi kośćmi. Kolejną kulturą archeologiczną widoczną na terenie gminy jest kultura przeworska, związana z epoką żelaza. Stanowiska z nią związane występują w miejscowościach Świerczów (AZP 98-73/2-17) oraz Kupno (AZP 100-74/10-12). W okresie od 2 poł. IV w. n.e. do końca wieku V, miały miejsce znaczne ruchy ludnościowe, określane mianem „wędrowki ludów”. Na skutek tych przemieszczeń napłynęła ze wschodu na ziemie dzisiejszej Polski ludność słowiańska. Miało to miejsce na początku VI w. Na ten czas datuje się początek wczesnego średniowiecza, który trwał do połowy XIII w. Z tym okresem na terenie gminy Kolbuszowa można łączyć jedynie dwa stanowiska zlokalizowane na terenie miejscowości Widełka: nr AZP 100-75/5-28 i AZP 100-75/7-30. Więcej stanowisk występujących na terenie gminy datowana jest na okres późnego średniowiecza (2 poł. XIII – XV w.) m.in. ślady osadnictwa w miejscowościach Kolbuszowa Dolna (AZP 98-74/2-19) oraz Werynia (AZP 99-75/11-11 i AZP 99-75/12-12). Dość dużo stanowisk pochodzi także z okresu nowożytnego. Jednym z ważniejszych jest stanowisko nr AZP 99-74/10-33 w Kolbuszowej – pozostałości po dawnym zespole dworsko – parkowym oraz stanowiska określone jako huta szkła: nr AZP 100-73/5-11 w miejscowości Huta Przedborska oraz nr AZP 100-73/4-21 i AZP 100-73/3-20 w miejscowości Przedbórz. Na ich obszarze odkryto fragmenty pieców hutniczych i odpady produkcyjne.

Głównym zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych występujących na terenie miasta i gminy Kolbuszowa są inwestycje budowlane i przemysłowe (zwłaszcza rozwój budownictwa mieszkaniowego i przemysłowego). Ponadto istotne zagrożenie dla stanowisk archeologicznych zlokalizowanych w obrębie pól uprawnych stanowi głęboka orka. Wiele zagrożeń wynika z intensywnego rozwoju gospodarczego. Oprócz używania ciężkiego sprzętu rolniczego należy tu wymienić również budowę dróg, rozbudowę sieci infrastruktury technicznej i turystykę.

Na terenie gminy i miasta Kolbuszowa nie zidentyfikowano obiektów, które można uznać za dobra kultury współczesnej (dobra kultury niebędące zabytkami, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, które cechuje wysoka wartość artystyczna lub historyczna).

5.1.10. Obecne użytkowanie terenu

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy Kolbuszowa dominują użytki rolne (grunty orne, grunty rolne zabudowane, łąki, pastwiska i sady), które stanowią niemal 69,5% jej powierzchni. Tereny zabudowane i zurbanizowane stanowią około 6,3% całej gminy. Natomiast grunty leśne dominują w północno zachodniej i południowej części gminy, zwłaszcza w obrębach: Poręby Kupieńskie, Świerczów i Nowa Wieś. Stanowią one ok. 23,89% powierzchni całej gminy Kolbuszowa.

Gmina Kolbuszowa charakteryzuje się zróżnicowanym układem przestrzennym. Na terenie miasta zabudowa skupia się wokół rynku oraz istniejącej siatki dróg, natomiast wiodącym układem przestrzennym na terenach wiejskich jest łańcuchówka. W mieście zabudowa mieszkaniowa zlokalizowana jest głównie na zachód od drogi krajowej nr 9. Ma ona najczęściej charakter wolnostojący, budynki są niskie z maksymalnie dwoma kondygnacjami oraz kalenicowym układem dachu. Zabudowa wielorodzinna w mieście w postaci bloków mieszkalnych występuje jedynie w rejonie ul. Partyzantów i Jana Pawła II. Zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna zlokalizowana na terenach wiejskich ma najczęściej charakter parterowy lub dwukondygnacyjny. Zabudowa usługowa oraz produkcyjno - usługowa występuje głównie w centralnej i wschodniej części miasta oraz centralnych częściach poszczególnych wsi.

Infrastruktura techniczna na terenie gminy jest stosunkowo dobrze rozwinięta. Według danych z Banku Danych Lokalnych GUS w 2020 r. ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę korzystało ok. 89,8% mieszkańców gminy. Znacznie słabiej rozwinięta jest sieć kanalizacji sanitarnej, obecnie korzysta z niej ok. 47,7% mieszkańców. W części wiejskiej gminy gospodarka ściekowa najczęściej prowadzona jest przy użyciu zbiorników bezodpływowych na nieczystości płynne oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

W 2020 r. dostęp do sieci gazowej posiadało ok. 77,1% mieszkańców gminy Kolbuszowa. Ponadto w gminie nie występuje zbiorcza sieć ciepłownicza. Gospodarstwa domowe korzystają z indywidualnych źródeł ciepła. Na terenie gminy zlokalizowane są kotłownie lokalne, które dostarczają ciepło do obiektów użyteczności publicznej oraz budynków wielorodzinnych.

Na terenie miasta zlokalizowana jest stacja transformatorowa WN/SN 110/30/15kV, a bezpośrednie zaopatrzenie gospodarstw domowych w gminie w energię elektryczną odbywa się poprzez sieci średniego i niskiego napięcia 15kV i 0,4kV.

Na terenie gminy obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kolbuszowa, przyjęte uchwałą Nr XXV/207/2000 Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 28 czerwca 2000 r. Dokument ten został dziewięciokrotnie zmieniony w celu dostosowania kierunków zagospodarowania do aktualnych potrzeb, zamierzeń inwestycyjnych oraz przepisów prawa.

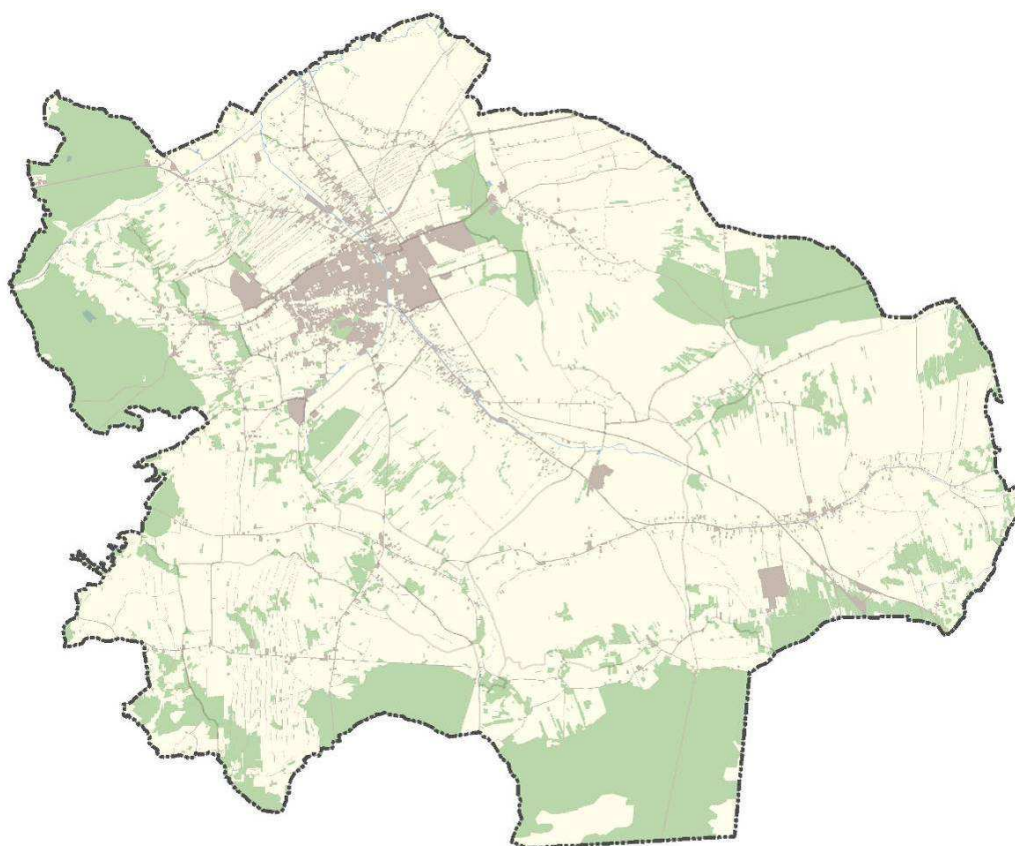
W obowiązującym dokumencie wskazano obszary zabudowane, i które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową i usługową oraz produkcyjno - usługową oraz obszary zagospodarowane, i które mogą być zagospodarowane jako: zieleń rekreacyjna, wody otwarte, tereny komunikacji istniejącej i projektowanej, tereny urządzeń infrastruktury technicznej istniejące i projektowane, tereny ośrodków produkcji i obsługi rolnictwa, leśnictwa i gospodarki rybackiej, obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej i obszary leśne.

Tabela 5 Użytkowanie terenu w gminie Kolbuszowa

Rodzaj użytku gruntowego				Powierzchnia [ha]			Powierzchnia użytku [ha]	Udział w powierzchni gminy	
				Miasto	Obszar wiejski	Suma			
Grunty rolne	użytki rolne	grunty orne	R	172,3604	5049,0122	5221,3726	11874,7284	69,49%	
		sady	S	1,4351	7,4442	8,8793			
		łąki trwałe	Ł	41,1876	2159,9173	2201,1049			
		pastwiska trwałe	Ps	116,8907	1579,4224	1696,3131			
		grunty rolne zabudowane	Br	15,8064	544,2974	560,1038			
		grunty pod stawami	Wsr	23,969	206,7056	230,6746			
		grunty pod rowami	W	3,1907	62,4439	65,6346			
		grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	Lzr	9,8276	1817,7631	1827,5907			
nieużytki		N	2,8334	60,2214	63,0548				
Grunty leśne	lasy		Ls	37,1152	4026,1412	4063,2564	4082,9056	23,89%	
	grunty zadrzewione i zakrzewione		Lz	0	19,6492	19,6492			
Grunty zabudowane i zurbanizowane	tereny mieszkaniowe		B	136,4771	169,2093	305,6864	1074,831	6,29%	
	tereny przemysłowe		Ba	25,6367	50,1273	75,764			
	inne tereny zabudowane		Bi	93,791	61,892	155,683			
	zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy		Bp	18,9261	4,692	23,6181			
	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe		Bz	14,3683	12,0097	26,378			
	tereny komunikacyjne	drogi		dr	70,1284	371,4028			441,5312
		tereny kolejowe		Tk	8,4097	33,8782			42,2879
		inne tereny komunikacyjne		Ti	0	0,3741			0,3741
		grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych		Tp	0	3,5083			3,5083
Użytki ekologiczne	E-Ls			0	2,8905	2,8905	3,6776	0,02%	
	E-Ps			0	0,7871	0,7871			

Prognoza oddziaływania na środowisko
 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kolbuszowa

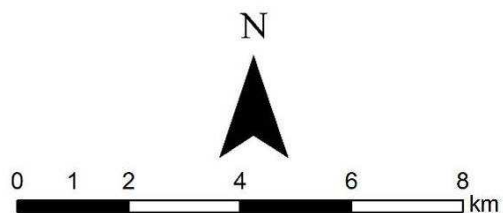
Grunty pod wodami	grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	Wp	5,4782	36,4875	41,9657	49,9806	0,29%
	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	Ws	0,1773	7,8376	8,0149		
Tereny różne	Tr		0	2,9871	2,9871	2,9871	0,02%
SUMA			798,0089	16291,1014	17089,1103	17089,1103	100%

OZNACZENIA

Rodzaj użytku gruntowego

- Grunty rolne
- Grunty leśne
- Grunty zabudowane i zurbanizowane
- Użytki ekologiczne
- Tereny różne
- Grunty pod wodami

Rysunek 9. Użytkowanie terenu w gminie Kolbuszowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy ewidencyjnej)

5.2. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określa politykę przestrzenną w odniesieniu do obszaru gminy. Odnosi się, więc do najważniejszych problemów rozwoju przestrzennego, których rozwiązywanie należy do zadań samorządu lokalnego. Studium jest instrumentem zarządzania rozwojem przestrzennym dla zapewnienia optymalnych warunków życia mieszkańców, w myśl zasad zrównoważonego rozwoju oraz kształtowania ładu przestrzennego i wysokiej, jakości funkcjonalno-estetycznej otoczenia. Jest to kompleksowy dokument określający wizję oraz wskazania działań mających doprowadzić do jej realizacji. Analiza wszystkich uwarunkowań, w tym uwarunkowań przyrodniczych pozwala sformułować kierunki zmian, jakie należy przeprowadzić aby osiągnąć zamierzone cele.

Z mocy prawa studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest przepisem prawa miejscowego i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji administracyjnych. Jednakże z uwagi na fakt, iż studium uchwała rada gminy uzyskuje ono rangę tzw. „*aktu kierownictwa wewnętrznego*” obligując do realizowania określonej w studium polityki przestrzennej – również z zakresu ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego. W tym rozumieniu zawarte w nim ustalenia są na tyle precyzyjne, aby mogły stanowić merytoryczną podstawę podejmowanych przez władze decyzji w sprawie realizacji inwestycji publicznych, takich jak infrastruktura techniczna, komunikacyjna i społeczno-usługowa, a także spójnego z polityką przestrzenną gminy określania zasad kształtowania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

Uchwalenie studium początkuje proces intensyfikacji prac nad sporządzaniem planów miejscowych. Gmina Kolbuszowa posiada uchwalonych 44 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które obejmują ok. 3% powierzchni gminy.

Brak przepisów prawa miejscowego regulujących całościowo zasady zabudowy może spowodować powstawanie kolizji w zagospodarowaniu, gdyż istnieją możliwości różnego przeznaczenia terenów przy wykorzystywaniu zasady dobrego sąsiedztwa. Sytuacja taka może prowadzić do przemieszania funkcji terenów sąsiednich, jak również zagospodarowania terenów niezgodnie z uwarunkowaniami przyrodniczymi, które w *Studium* zostały uwzględnione.

Przy braku aktualnego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kolbuszowa zarówno w sferze dyspozycji przestrzennej jak i ustaleń w sferze zasad zagospodarowania i ochrony środowiska można spodziewać się istotnych zmian w strukturze przestrzennej, z nawarstwieniem się niekorzystnych zjawisk, które mogą temu towarzyszyć.

6. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Położenie analizowanych terenów według opracowań ekofizjograficznych i na podstawie obserwacji terowych, stwierdzono, o względnie dobrej jakości komponentów środowiska oraz środowiska jako całości. Pod względem przyrodniczym analizowane obszary nie będą wpływały negatywnie w sposób szczególny na obszary sąsiednie.

Przy zachowaniu wszystkich ustaleń zawartych w projektowanym dokumencie oraz uwarunkowań wynikających z obowiązującego prawa nie przewiduje się wystąpienia znaczących oddziaływań, rozumianych jako przekroczenia określonych prawem standardów jakości środowiska, zagrożenia dla obszarów przyrodniczo cennych, w tym dla celu i przedmiotu ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność.

Potencjalne obciążenie środowiska spowodowane działalnością gospodarczą, która może być realizowana na terenie gminy w przyszłości musi być ograniczone do minimum poprzez przestrzeganie zasad określonych w przepisach szczegółowych i opracowaniach

planistycznych oraz procedur przewidzianych do stosowania w procesie przygotowania inwestycji do realizacji.

Szczegółowy opis i wpływ ustaleń projektowanego dokumentu na poszczególne elementy środowiska został zaprezentowany w rozdziale 9. Przewidywane oddziaływania.

7. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIEŃNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Problemami ochrony środowiska istotnymi z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu są procesy degradacji środowiska wynikające z działalności człowieka, wśród których wyróżnić można poniższe.

Zagrożenia powierzchni ziemi oraz gleb:

- degradacja gleb w wyniku niewłaściwej gospodarki rolnej (stosowanie monokultur, które prowadzą do zubożenia gleby, stosowanie zbyt intensywnego nawożenia mineralnego oraz nadmiernych ilości chemicznych środków owadobójczych, chwastobójczych i grzybobójczych, osuszanie podmokłych terenów i regulacja rzek obniżająca poziom wód gruntowych),
- nadmierne zakwaszenie gleb na terenach rolnych – prowadzi do obniżenia ich jakości. Sprzyjają mu czynniki antropogeniczne, takie jak: zanieczyszczenie powietrza, składowanie kwaśnych i kwasotwórczych odpadów, czy stosowanie nawozów fizjologicznie kwaśnych,
- postępujący rozwój zabudowy jednorodzinnej i związane z nim przekształcenie powierzchni ziemi, w tym wzrost ilości powierzchni nieprzepuszczalnych,
- degradacja środowiska na skutek eksploatacji złóż surowców mineralnych,
- zmniejszenie zawartości materii organicznej w glebach w wyniku zmian klimatycznych.

Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych:

- odprowadzanie ścieków komunalnych do wód powierzchniowych,
- zanieczyszczenie wód na skutek wydostania się ścieków z nieuszczelnionych zbiorników na nieczystości płynne,
- niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy w gospodarstwach rolnych,
- zanieczyszczenia obszarowe – spływy powierzchniowe z użytków rolnych, spowodowane niewłaściwym stosowaniem nawozów sztucznych i organicznych oraz środków ochrony roślin,
- deponowanie odpadów (tzw. dzikie wysypiska) w ciekach wodnych oraz na powierzchni terenu,
- rosnący pobór wód na cele bytowe,
- wzrost ilości powierzchni nieprzepuszczalnych, przyspieszających odpływ wody z danej zlewni,
- ryzyko wystąpienia suszy bądź podtopień.

Zagrożenia powietrza:

- niska emisja – związana jest z wykorzystywaniem węgla kamiennego jako głównego paliwa do wytwarzania ciepła w gospodarstwach domowych zaopatrywanych z indywidualnych systemów grzewczych,
- emisja ze źródeł komunikacyjnych – za najbardziej zagrożone należy uznać tereny zlokalizowane w sąsiedztwie drogi krajowej nr 9 i dróg wojewódzkich,
- pola elektromagnetyczne.

Zagrożenie mieszkańców:

- pogorszenie stanu wód podziemnych służących do zaopatrzenia w wodę pitną, nadmierna emisja hałasu lub promieniowania elektromagnetycznego oraz pogorszenie się stanu aerosanitarne powietrza,
- wycieki substancji ropopochodnych lub innych środków chemicznych do ziemi lub do wód w trakcie nieprzewidzianych zdarzeń losowych,
- pożary w terenach budowlanych lub leśnych,
- infiltracja zanieczyszczeń antropogenicznych w strefach dolinnych,
- nadmierny wzrost intensywności ruchu drogowego (ponadnormatywny hałas powodujący dyskomfort akustyczny, znaczne stężenie spalin silnikowych).

Zagrożenia systemu przyrodniczego, fauny i flory:

- nadmierna wycinka drzew w ramach pielęgnacji zieleni,
- przekształcanie terenów w sąsiedztwie dolin rzecznych, np. pod uprawy rolne,
- presja zabudowy na obszary bezpośrednio sąsiadujące z terenami leśnymi,
- monokultura sosnowa, podatna na szkodliwe czynniki biotyczne, abiotyczne i antropogeniczne.

8. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Analizowany projekt *Studium* uwzględnia cele, wytyczne i ustalenia opracowań strategicznych i planistycznych, które zostały sporządzone na poziomie nie tylko lokalnym, ale również wojewódzkim, krajowym i wspólnotowym. Odpowiada on podstawowym zaleceniom polityki ekologicznej państwa, której cele i priorytety zharmonizowane są z wymaganiami Unii Europejskiej. Dlatego też oceniając uwzględnienie przez projektowany dokument celów oraz sposobów ochrony środowiska w odniesieniu do prawa krajowego zostanie spełniony warunek oceny w odniesieniu do szczebla międzynarodowego, którego dokumenty ze swojej istoty są bardzo ogólne oraz do prawa wspólnotowego, które znalazło swoje odpowiedniki w prawie polskim.

Podstawowym celem ochrony środowiska, ustanowionym na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, które zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu jest ochrona zasobów środowiska (wód, powietrza, powierzchni ziemi, zwierząt i roślin).

Mimo iż *Studium* stanowią dokument o znaczeniu lokalnym, to przy jego sporządzaniu uwzględniono **cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym i międzynarodowym, w szczególności dotyczące:**

- utrzymania procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, różnorodności biologicznej, ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami oraz utrzymania i przywracania do właściwego stanu siedlisk przyrodniczych zgodnie z Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kolbuszowskiego na lata 2018 – 2021 z perspektywą na lata 2022 – 2025, oraz Dyrektywą 85/337/EWG w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko, Krajową strategią ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Programem działań, która jest przełożeniem Konwencji o różnorodności biologicznej z 1992 r. z Rio de Janeiro, Dyrektywą Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony naturalnych siedlisk oraz dzikich zwierząt i roślin czy Dyrektywa Rady 2009/147/EW w sprawie ochrony dzikich ptaków oraz ochrony gatunków wędrownych zgodnie z Konwencją o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt – Bonn 1979 r.;
- ochrony krajobrazu – zgodnie z Europejską Konwencją Krajobrazową – Florencja 2000;
- ochrony korytarzy ekologicznych zachowania i kształtowania ich drożności ekologiczno-przestrzennej zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego i Ustawą o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r.;
- ochrony obszarów wodno-błotnych – zgodnie z Konwencją o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza, jako środowisko życiowe ptactwa wodnego – Ramsar 1971 r.;
- ochrony powierzchni ziemi, racjonalnego gospodarowania i zachowania wartości przyrodniczych określonych w przepisach szczegółowych, tj.: ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. i Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze oraz Dyrektywą w sprawie ziemnych składowisk odpadów 99/31/WE;
- utrzymanie norm odnośnie jakości gleb określonych w przepisach szczegółowych, tj.: Ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych i Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi;
- ochrony wód powierzchniowych i podziemnych określonych w przepisach szczegółowych, tj.: Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kolbuszowskiego na lata 2018 – 2021 z perspektywą na lata 2022 – 2025, Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków i Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (2003), Dyrektywa 2008/1/EC w sprawie zintegrowanego zapobiegania i ograniczania zanieczyszczeń, Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, Dyrektywa azotanowa 91/676/EWG, Dyrektywa powodziowa 2007/60/WE;
- ochrony powietrza określonych w przepisach szczegółowych, tj.: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kolbuszowskiego na lata 2018 – 2021 z perspektywą na lata 2022 – 2025, Konwencja Wiedeńską o ochronie warstwy ozonowej, sporządzonym w Wiedniu 22 marca 1985 r., Dyrektywa 2008/1/EU w sprawie jakości powietrza, Protokół Montrealski w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową, sporządzony w Montrealu 16 września 1987 r. wraz z poprawkami londyńskimi i poprawkami kopenhaskimi, Konwencja w sprawie zmian klimatu wraz z protokołem

sporządzonym w Kyoto w dniach 1-10 grudnia 1997 r., zobowiązującą państwa do redukcji emisji tzw. gazów cieplarnianych, Dyrektywa 96/62/EU z dnia 27 września 1996 r.;

- utrzymanie norm odnośnie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określonych w przepisach szczegółowych, tj.: ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku i Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kolbuszowskiego na lata 2018 – 2021 z perspektywą na lata 2022 – 2025;
- prawidłowej gospodarki odpadami określonej w przepisach szczegółowych, tj.: Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, Ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych, Dyrektywa w sprawie ziemnych składowisk odpadów 99/31/WE, Dyrektywą Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów;
- zachowania proporcji pomiędzy terenami zainwestowanymi i biologicznie czynnymi zgodnie z Ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, Dyrektywą 85/337/EWG w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko i Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego;
- braku oddziaływań transgranicznych – zgodnie z Konwencją w sprawie transgranicznego przemieszczania zanieczyszczeń na dalekie odległości, sporządzoną w Genewie 13 listopada 1979 r., Protokołem do Konwencji z 1979 r., dotyczącą długofalowego finansowania wspólnego programu monitoringu i oceny zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości w Europie (EMEP), sporządzony w Genewie 28 września 1984 r., Protokołem do Konwencji z 1979 r. w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości, w sprawie zmniejszania emisji tlenków azotu lub ich transgranicznych strumieni, sporządzony w Sofii 31 października 1988 r. (tzw. „protokół azotowy”), Protokołem do Konwencji z 1979 r. w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości, w sprawie dalszego ograniczenia emisji siarki, sporządzony 14 czerwca 1994 r. w Oslo, Konwencję o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, Espoo 1991 r.

Z punktu widzenia projektowanego dokumentu szczególnie ważne są cele ustanowione w Dyrektywie 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, tzw. Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW). Nadrzędnym celem RDW jest osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód do 2015 roku. Transpozycja zapisów RDW do prawodawstwa polskiego nastąpiła przede wszystkim poprzez ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne wraz z jej aktami wykonawczymi. Ponadto RDW transponowana jest także do: ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz do aktów wykonawczych tych ustaw.

9. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA

Przeznaczenie terenów pod planowane funkcje będzie oddziaływać na poszczególne elementy środowiska, w tym może powodować uciążliwości rozumiane jako wszelkie zjawiska wpływające ujemnie (negatywnie) na stan otaczającego środowiska, które utrudniają lub pogarszają komfort życia ludzi. Ten dyskomfort, niedogodności czy dysfunkcje środowiska są najczęściej wynikiem przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów, charakteryzujących stan środowiska. Ostatecznej oceny dokonać należy w Raporcie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia, przy czym należy brać pod uwagę fakt, iż żadna inwestycja nie może być oddana do użytkowania, jeśli nie spełnia standardów jakości środowiska z różnego rodzaju emisji.

Kryteria wykorzystane do identyfikacji znaczących oddziaływań na środowisko:

- cechy projektowanych w dokumencie funkcji terenu i potencjalnego ich oddziaływania (rozmiar, zakres, intensywność, kumulacja z innymi przedsięwzięciami, potencjalne korzystanie z zasobów naturalnych, wprowadzania zanieczyszczeń i powodowanie zagrożeń, transgraniczny charakter oddziaływania, czas trwania, częstotliwość i odwracalność oddziaływania);
- lokalizacja terenów wyznaczonych pod pełnienie poszczególnych funkcji (dotychczasowe przeznaczenie gruntów, obfitość, jakość i zdolność do odtwarzania zasobów naturalnych na danym obszarze, absorpcja cennego środowiska).

Przeznaczenie terenów pod planowane rodzaje zagospodarowania będzie oddziaływać na poszczególne elementy środowiska, ale **pomimo bezpośredniego i stałego charakteru niektórych oddziaływań przy zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań technicznych, przekroczenie standardów jakości środowiska określonych prawem jest mało prawdopodobne i nie będzie to znacząco negatywne oddziaływanie na środowisko gminy.** Poniższa analiza, mimo narzuconego podstawą prawną tytułu rozdziału dotyczy wszystkich innych (a nie jedynie znaczących) oddziaływań (ze względu na ich rodzaj i czasoprzestrzeń). Przedstawione w *Prognozie* informacje są aktualne w odniesieniu do obowiązujących w tej materii aktów prawnych.

W poniższej tabeli przedstawiono zbiorcze zestawienie oddziaływań poszczególnych funkcji.

- **(+)** – **pozytywne** – zauważalne pozytywne oddziaływanie, nie powodujące ilościowo istotnych zmian w środowisku;
- **(o)** – **neutralne** – całkowity brak wpływu lub wpływ nieznaczący - oddziaływanie nie powodujące odczuwalnych (mierzalnych) skutków w środowisku;
- **(-)** – **negatywne** – oddziaływanie zauważalne, powodujące odczuwalne skutki środowiskowe, lecz nie powodujące przekroczeń standardów, istotnych zmian ilościowych i jakościowych, możliwe do ograniczenia;
- **B** – oddziaływanie bezpośrednie;
- **P** – oddziaływanie pośrednie;
- **W** – oddziaływanie wtórne;
- **SK** – oddziaływanie skumulowane;
- **K** – oddziaływanie krótkoterminowe;
- **Ś** – oddziaływanie średnioterminowe;
- **D** – oddziaływanie długoterminowe;
- **S** – oddziaływanie stałe;
- **C** – oddziaływanie chwilowe;
- **L** – oddziaływanie lokalne;
- **R** – oddziaływanie ponadlokalne ('regionalne').

Przeznaczenie terenów określone w projekcie zmiany Studium nie spowoduje oddziaływań znacząco negatywnych ani znacząco pozytywnych.

W projekcie *Studium* wyodrębnione zostały funkcje terenów, które ze względu na zbliżony sposób zagospodarowania zostały pogrupowane i dla tych grup określono charakter oddziaływania, są to:

1. Tereny mieszkaniowe, do których należą:

- tereny zabudowy usługowo-mieszkaniowej (UM),
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (M1, M2, M3, M4, M5),
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej (MR).

2. Tereny usługowe i produkcyjne, do których należą:

- tereny zabudowy usługowej (U1, U1*, U1**, U2, U3, U4, U5, U6, U7, U8, U9, U10, U11, U12, U13, U14),
- teren zabudowy usługowej z dopuszczeniem lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² (UC1, UC2),
- teren sportu i rekreacji (US),
- tereny zabudowy produkcyjno-usługowej (PU1, PU2, PU3, PU4, PU5, PU6).

3. Teren powierzchniowej eksploatacji kopalni (PE).

4. Teren komunikacji i infrastruktury, do których należą:

- tereny ośrodka zbioru gazu (PG),
- teren infrastruktury technicznej (IT1, IT2),
- tereny komunikacji kolejowej (KK),
- układ komunikacyjny.

5. Tereny lasów i zieleni, do których należą:

- tereny lasów (LS),
- tereny zalesień (RL),
- teren parku leśnego (ZPL),
- tereny zieleni parkowej, sportu i rekreacji oraz usług wypoczynku (ZP, ZP*),
- tereny ogrodów działkowych (ZD),
- tereny cmentarzy (ZC, ZC*).

6. Tereny rolne, do których należą:

- tereny zabudowy ośrodków produkcji rolniczej, leśnej lub rybackiej (RP),
- tereny rolnictwa (R).

7. Tereny wód powierzchniowych (WS).

Tabela 6. Przewidywane oddziaływania

Oddziaływanie na:	Przeznaczenie terenów						
	tereny mieszkaniowe	tereny usługowe i produkcyjne	teren powierzchniowej eksploatacji kopalin	tereny komunikacji i infrastruktury	tereny lasów i zieleni	tereny rolne	tereny wód powierzchniowych
obszary chronione, w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	o	o	o	o	o	o	o
rośliny, zwierzęta, różnorodność biologiczną	- B, D, S, L	- B, D, S, L	- B, Ś, S, L	- B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L
życie i zdrowie ludzi	+ B, D, S, L	+/- B, P, D, S, C, L	- B, D, S, L	+/- B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L
wody	+/- B, D, S, L	+/- B, D, S, L	- B, D, S, L	+/- B, D, S, L	+/- B, D, S, L	+/- B, D, S, C, L	+/- B, D, S, L
powietrze, klimat	+/- B, D, K, S, L	+/- B, D, K, S, C, L	- B, D, C, L	+/- B, D, S, L	+ B, S, D, L	+ B, S, D, L	+ B, S, D, L
powierzchnię ziemi, gleby, zasoby naturalne	- B, D, S, L	- B, P, D, S, C, L	- B, D, S, L	- B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L
krajobraz	+/- B, D, S, L	+/- B, D, S, L	- B, Ś, S, L	+/- B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L
zabytki, dobra materialne	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L

9.1. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów

Na terenie gminy Kolbuszowa wyznaczony został Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” PLB180005. Zagrożeniami dla obszaru „Puszcza Sandomierska” są: osuszanie terenów podmokłych i regulacja rzek, nieuregulowana gospodarka odpadami i ściekami, gospodarka leśna, łowiecka i kłusownictwo, fragmentacja ekosystemów rozbudowana siecią dróg oraz chemizacja rolnictwa i nieprawidłowa gospodarka ziemią. Projektowane przeznaczenie terenów nie powoduje wymienionych zagrożeń.

Projektowane zmiany będą polegać na poszerzeniu zasięgu terenów budowlanych w kierunkach, które mają ekofizjograficzne uzasadnienie. Zmiany te nie powinny znacząco wpływać na stan warunków przyrodniczych, oraz na najwartościowsze elementy przyrodnicze i zachowanie bioróżnorodność środowiska. Planowana działalność gospodarcza powinna być ograniczona do takiej, która w znaczący sposób nie wpływałyby na stan środowiska.

Wyznaczanie nowych terenów budowlanych będzie wiązało się ze zwiększoną antropopresją na teren bezpośrednio zajęty pod przedsięwzięcie oraz tereny sąsiednie. W wyniku prac budowlanych może zostać zmieniona rzeźba terenu a w konsekwencji stosunki wodne (zmiany te nie muszą wystąpić lub mogą mieć niewielki zakres). Na etapie realizacji budynków oraz ich późniejszej eksploatacji wystąpi zwiększony ruch pojazdów powodujący wzrost emisji gazów, pyłów i hałasu. Zmieniona zostanie również szata roślinna. Pośrednio zmiany te mogą wywołać efekt odstraszenia. Jednakże należy tu pamiętać o skali planowanych zmian i stosunku powierzchni terenów przeznaczonych pod zabudowę do terenów otwartych. Zdecydowana większość powierzchni gminy Kolbuszowa zagospodarowana jest jako tereny rolne, łąkowe i leśne, które pełnią funkcje przyrodnicze. Dlatego zmniejszenie powierzchni terenów otwartych w skali gminy nie będzie miało większego znaczenia i nie wpłynie na obszary objęte ochroną oraz gatunki będące przedmiotem ochrony.

Projektowane funkcje w skali gminy zajmują niewielkie powierzchnie i nie spowodują przegrodzenia lub ograniczenia możliwości migracji dużych ssaków poruszających się w Południowym Korytarzu Ekologicznym (Projekt korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce, W. Jędrzejewski i in., 2006, aktualizacja 2011).

Wyznaczone funkcje nie będą znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 „Puszcza Sandomierska”, w tym w szczególności:

- 1) nie pogorszą stanu siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,**
- 2) nie wpłyną negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,**
- 3) nie pogorszą integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.**

W związku z powyższym nie zachodzi również konieczność wykonania kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

Ustalenia projektu *Studium* nie spowodują negatywnych oddziaływań na pozostałe formy ochrony przyrody oraz chronione siedlisk i gatunki.

9.2. Oddziaływanie na roślinny, zwierzęta i różnorodność biologiczną

Projekt *Studium* obejmuje całą gminę w tym również obszary objęte ochroną prawną w granicach, których występują gatunki roślin, zwierząt i grzybów objęte ochroną gatunkową. Szczegółowe informacje na temat tych gatunków znajdują się w rozdziale pt „5.1.7. Szata

roślinna, świat zwierzęcy i różnorodność biologiczna” oraz w standardowych formularzach danych dla obszarów Natura 2000.

Wprowadzenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej wiąże się z niewielkim zmniejszeniem powierzchni dotychczas niezabudowanych. Nadal jednak ok. 93% powierzchni gminy stanowią tereny otwarte. Zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej a co za tym idzie zmniejszeniem powierzchni siedlisk oraz przestrzeni życiowej zwierząt w skali gminy będzie obejmowało niewielkie obszary. Wygradzanie działek budowlanych może ograniczyć możliwość migracji zwłaszcza dla większych ssaków. Realizacja zagospodarowania w planowany sposób będzie miała nie wielki wpływ na obecny stan flory i fauny. Utrata niewielkiej powierzchni biologicznie czynnej nie stanowi zagrożenia dla zasobów przyrodniczych Gminy, ponieważ dotyczy terenów znajdujących się obok istniejącej zabudowy. Oddziaływanie będzie bezpośrednie, długoterminowe, stałe i w niewielkim stopniu negatywne.

W wyniku eksploatacji kopalni nastąpi zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej, co wpłynie na zmniejszenie powierzchni bytowania i żerowania zwierząt. Podobnie powierzchniowe składowanie urobku spowoduje zajęcie powierzchni biologicznie czynnych. Negatywnym długoterminowym oddziaływaniem będzie zniszczenie istniejącej na terenie odkrywki zieleni, ale będzie to możliwe do odwrócenia w momencie rekultywacji. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, średnioterminowy, stały, negatywny. Należy podkreślić, iż oddziaływanie negatywne nie będzie mieć charakteru znaczącego.

Do korzystnych oddziaływań w zakresie oddziaływania na zwierzęta ustaleń projektu należy przede wszystkim wskazać ochronę terenów stanowiących ich siedliska, w tym lasów, zbiorników i cieków wodnych, łąk, pastwisk. Z ograniczeniami w zakresie rozwoju życia zwierząt należy liczyć się na nowych terenach inwestycyjnych, wyznaczonych w miejscu obecnych użytków rolnych, aczkolwiek zlokalizowanych głównie na przedłużeniu istniejącej zabudowy.

Przeznaczenie na tereny wód powierzchniowych, tereny rolne oraz lasów i zieleni stanowi kontynuację dotychczasowego użytkowania, dzięki czemu zachowana zostanie istniejąca szata roślinna oraz siedliska wykorzystywane przez drobną zwierzynę. Największa różnorodność gatunków flory i fauny oraz niezbędna dla ich życia przestrzeń życiowa występuje na terenach leśnych, które stanowią również element systemu przyrodniczego Gminy i regionu. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, pozytywny.

Rozbudowa zbiornika wodnego spowoduje zniszczenie istniejących siedlisk, w wyniku prac budowlanych oraz poprzez zalanie części terenu. Występująca tam roślinność łąkowa zostanie całkowicie zalana wodą. Wraz z powstaniem zbiornika zmienią się warunki wodne, glebowe i topoklimatyczne. W wyniku zmian powstaną nowe typy siedlisk związane ze strefą litoralną, m. in. roślinność bagienna, roślinność wynurzona (np. trzciny), roślinność pływająca (np.: lilie wodne, grązel żółty) oraz roślinność zanurzona (np.: rdestnice, moczarki). Zbiornik wpłynie w sposób pozytywny na wzrost wilgoci w glebie.

9.3. Oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi

Podstawowe funkcje wyznaczone w *Studium* dotyczą rozwoju przestrzennego Gminy polegającego na niewielkim zwiększeniu powierzchni obszarów mieszkaniowych, usługowych, przemysłowych i infrastrukturalnych. Zmiany następują w wyniku realizacji złożonych przez osoby zainteresowane wniosków. W *Studium* następuje segregacja funkcji w sposób, który pozwoli ograniczyć negatywne oddziaływania. Zaspokojenie potrzeb ludzi będzie oddziaływaniem pozytywnym, bezpośrednim, długoterminowym i stałym.

Rozwój usług i produkcji wywołuje istotne zmiany społeczno-gospodarcze w obszarach, w których się dokonuje. Zmieniają się proporcje gałęziowe, struktura społeczno-zawodowa ludności, wzrosną dochody ludności i odsetek zatrudnienia. Rozwija się budownictwo mieszkaniowe, część ludności miejscowej rodzaj wykonywanej pracy. Systematyczna poprawa

stanu infrastruktury będzie miała wpływ na przeciwdziałanie marginalizacji społeczno-ekonomicznej gminy. Oddziaływania będą pozytywne, bezpośrednie, długoterminowe i stałe. Oddziaływania o charakterze pośrednim, chwilowym i negatywnym związane będą z sytuacjami awaryjnymi i wypadkami jakie mogą wystąpić w trakcie funkcjonowania poszczególnych przedsięwzięć.

Należy podkreślić, że wszystkie wprowadzone zmiany mają niewielki zasięg terytorialny i wpisują się w ogólny proces rozwoju społeczno - gospodarczego gminy Kolbuszowa. Potencjalne oddziaływania są typowe dla terenów zurbanizowanych i nie spowodują znaczących zmian w środowisku.

Remonty i modernizacje dróg przyczyniają się do zwiększenia bezpieczeństwa ich użytkowników. Jednocześnie wraz z poprawą stanu nawierzchni wzrasta zagrożenie związane z wypadkami na skutek nadmiernej prędkości. Oddziaływania będą pozytywne i negatywne, bezpośrednie, długoterminowe i stałe.

Eksploatacja surowców mineralnych nie będzie miała istotnego wpływu na życie i zdrowie ludzi poza obszarem objętym tą funkcją. Na skutek usunięcia wierzchniej warstwy glebowej może nastąpić wzrost zapylenia, jednakże biorąc pod uwagę odległość od zabudowy nie będzie miał znaczącego wpływu na ludzi. Praca maszyn wydobywczych może powodować wzrost natężenia hałasu, który jednakże będzie zamykał się w granicach obszaru górniczego.

Przeznaczenie na tereny wód powierzchniowych, tereny lasów i zieleni oraz tereny rolne poprzez zachowanie wartości przyrodniczych terenów otwartych wpływa pozytywnie na życie i zdrowie ludzi. Ponadto są to miejsca, które można wykorzystać do rekreacji i wypoczynku. Będzie to oddziaływanie pozytywne, bezpośrednie, długoterminowe i stałe.

Na terenie miasta i gminy Kolbuszowa jako obszary wyłączane spod zabudowy wskazuje się:

- tereny położone w strefie ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych,
- tereny lasów z wyjątkiem realizacji inwestycji celu publicznego oraz obiektów związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej,
- tereny wód powierzchniowych z wyjątkiem realizacji inwestycji związanych z gospodarką wodną oraz budowy mostów, przepustów, itp.,
- tereny cmentarzy (czynnych i nieczynnych) z wyjątkiem budowy obiektów sakralnych (np. kaplice, domy pogrzebowe, itp.) oraz obiektów małej architektury.

Ponadto ograniczenia w realizacji zabudowy obowiązują dla terenów:

- położonych w pasie technologicznym:
 - linii NN 750 kV o szerokości 70,0 m od osi linii w obu kierunkach,
 - linii NN 400 kV o szerokości 40,0 m od osi linii w obu kierunkach,
 - linii NN 220 kV o szerokości 25,0 m od osi linii w obu kierunkach,
 - linii WN 110 kV o szerokości 20,0 m od osi linii w obu kierunkach,
 - linii SN 15 kV o szerokości 7,5 m od osi linii w obu kierunkach,
- położonych w strefach kontrolowanych:
 - gazociągów wysokiego ciśnienia DN250, DN100 i DN80 zasilającego stacje SRP Domatków o szerokości 15,0 m od osi gazociągu w obu kierunkach,

- gazociągu wysokiego ciśnienia DN80 odbierającego gaz z kopalni KGZ Kupno o szerokości 2,0 m od osi gazociągu w obu kierunkach,
- gazociągów kopalnianych DN80 i DN50 o szerokości 2,0 m od osi gazociągu w obu kierunkach,
- położonych w strefach:
 - promieniu 50,0 m od odwiertów czynnych,
 - promieniu 5,0 m od odwiertów zlikwidowanych,
 - promieniu 50,0 m od urządzeń technologicznych znajdujących się na obszarze zabudowy technologicznej kopalni.
- położonych w strefie ograniczeń w realizacji zabudowy wynikających z przepisów ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 724), w obrębie której obowiązuje wprowadzony ustawą zakaz realizacji budynków mieszkalnych albo budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa (w odległości 10- krotności wysokości elektrowni wiatrowej). W zasięgu ww. strefy dopuszcza się przebudowę, nadbudowę, rozbudowę, remont, montaż lub odbudowę budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa,
- zagrożonych zalaniem i podtopieniami,
- powierzchniowej eksploatacji kopalni, gdzie dopuszcza się wyłącznie zabudowę związaną z funkcją terenu (zabudowa zakładów górniczych),
- położonych w strefie sanitarnej od czynnych cmentarzy o szerokości 50 m,
- położonych w strefie sanitarnej od czynnych cmentarzy o szerokości 150 m,
- objętych ochroną konserwatorską, w tym wpisanych do rejestru zabytków,
- położonych w strefie ochrony pośredniej ujęcia wody „Widelka”.

Na terenie gminy Kolbuszowa zakazuje się realizacji wszelkich zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku poważnej awarii przemysłowej w rozumieniu przepisów odrębnych z zakresu ochrony środowiska.

Na rysunku projektu Studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” wyróżnione zostały tereny cmentarzy istniejących (symbol „ZC”) i ich poszerzeń (symbol „ZC*”). W miejscu przewidzianych na poszerzenie cmentarza spełnione są warunki określone w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze. Obszar, na którym planowane jest poszerzenie cmentarza (Kolbuszowa, rejon ul. św. Brata Alberta) znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie zrekultywowanego składowiska odpadów oraz terenów leśnych. Obszar znajduje się na wzniesieniu, nie podlega zalewom oraz posiada ukształtowanie umożliwiające łatwy spływ wód deszczowych. Konfiguracja terenu nie pozwala na gromadzenie się i stagnację wód opadowych. Wody opadowe spływają po powierzchni zgodnie z nachyleniem terenu w kierunku północno – zachodnim.

Zwierciadło wody gruntowej znajduje się na głębokości nie wyższej niż 2,5 m poniżej powierzchni terenu i nie jest ono nachylone w kierunku zabudowań lub zbiorników i innych ujęć wody służących za źródło zaopatrzenia w wodę do picia i potrzeb gospodarczych (sieć wodociągowa lub studnie). W podłożu występują polodowcowe piaski i piaski ze żwirami na glinach zwałowych, zawartość węgla wapnia jest niska (poniżej 1%). Zgodnie z mapą hydrogeologiczną Polski w skali 1:50 000 teren ten znajduje się w granicach obszaru pozbawionego warstw wodonośnych.

Zgodnie z rysunkiem projektu Studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” w granicach 50-metrowej strefy od cmentarza znajdują się:

- teren M3 – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- teren U13 – teren zabudowy usługowej,
- teren PU4, teren PU6 – tereny zabudowy produkcyjno – usługowej.

W części tekstowej Studium wprowadzono zapis w brzmieniu „zagospodarowanie terenu w pasie 50 m od granicy cmentarza, zgodnie z przepisami odrębnymi” (Część II Kierunki zagospodarowania przestrzennego, str. 8, str. 14, str. 16, 17).

Na etapie sporządzenia planu miejscowego uwzględnione będą zarówno ustalenia wynikające ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kolbuszowa jak i przepisów odrębnych, w tym wypadku będzie to Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze. Rysunek i część tekstowa projektu Studium muszą być czytane jednocześnie mając na uwadze również przepisy innych aktów prawnych.

9.4. Oddziaływanie na wody

Realizacja ustaleń projektu *Studium* w zakresie rozwoju terenów inwestycyjnych, zarówno mieszkaniowych, usługowych jak i produkcyjnych spowoduje wzrost zapotrzebowania na wodę. Zmiany te w skali całej gminy będą niewielkie gdyż dotyczą niewielkich terenów, które są rozproszone po całym terytorium gminy i nie wpłyną w sposób znaczący na ilość i jakość wód podziemnych. Tym samym powstanie również nowe źródła ścieków, bytowych, przemysłowych, opadowych i roztopowych, które będą musiały być w odpowiedni sposób oczyszczone i odprowadzone. W przypadku podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenach produkcyjnych odprowadzanie ścieków do gruntu lub do wód, a także odprowadzanie ewentualnych ścieków przemysłowych do kanalizacji, może wymagać uzyskania przed budową pozwolenia wodnoprawnego na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne. Będzie to oddziaływanie negatywne, bezpośrednie, długoterminowe i stałe.

Na nowych terenach inwestycyjnych zakłada się budowę sieci wodnej i kanalizacyjnej. Ma to na celu zabezpieczenie wód powierzchniowych i podziemnych przed potencjalnymi zanieczyszczeniami pochodzącymi z nieszczelnych szamb. Scentralizowane ujęcia wód podziemnych pozwalają również na ich lepsze zabezpieczenie (zgodnie z przepisami odrębnymi) przed możliwością przedostania się zanieczyszczeń. Będzie to oddziaływanie pozytywne, bezpośrednie, długoterminowe i stałe.

Zgodnie z zapisami tekstowymi projektu *Studium* dopuszcza się realizację urządzeń infrastruktury technicznej, komunikacyjnej, służącej bezpieczeństwu publicznemu i bezpieczeństwu państwa na wszystkich terenach, w zależności od potrzeb i w sposób minimalnie kolidujący z istniejącymi uwarunkowaniami i zagospodarowaniem terenu oraz na zasadach określonych w przepisach odrębnych. W przypadku likwidacji obiektów, dla których strefy ochronne zostały ustanowione, lub likwidacji stref ochronnych, zakazy w nich obowiązujące przestają być obligatoryjne. W przypadku zmiany granic wszelkich stref, obiektów lub terenów, dla których ustanowione są ograniczenia w użytkowaniu, lub w sytuacji ustanowienia nowych stref ograniczonego użytkowania, stref ochronnych i sanitarnych, stref powodziowych, obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi, obszarów i obiektów chronionych, ograniczenia w nich obowiązujące na podstawie przepisów odrębnych należy stosować odpowiednio w planach miejscowych.

Zgodnie z projektem *Studium* spełnione będą warunki ochrony dotyczące stref ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych.

W zależności od głębokości eksploatacji surowca oraz sposobu jego wydobywania istnieje możliwość zarówno zakłócenia układu funkcjonowania wód wgłębnych jak i ich chemicznego zanieczyszczenia. Lokalnie nastąpi zmiana położenia zwierciadeł wód gruntowych. Funkcjonowanie zakładu wydobywczego wiąże się także z emisją do otoczenia różnego rodzaju związków. Poszczególne maszyny i urządzenia pracujące przy wydobyciu są potencjalnymi emitarami zanieczyszczeń (paliwa, smary), które mogą być w znacznym stopniu zredukowane. Zakłada się, że po zakończeniu prac wydobywczych, na terenach zrehabilitowanych, nastąpi dość szybka odbudowa warunków hydrogeologicznych i likwidacja leja depresyjnego. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, negatywny o zasięgu lokalnym.

Przeznaczenie na tereny wód powierzchniowych, tereny rolne, tereny lasów i zieleni stanowi kontynuację dotychczasowego sposobu wykorzystania tego obszaru. Zachowany zostanie pełny udział terenów biologicznie czynnych i utrzymana zdolność infiltracji podłoża. Wody opadowe będą przenikać do gruntu zasilając warstwy wodonośne i chroniąc grunt przed nadmiernym przesuszaniem. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, pozytywny. Negatywny wpływ długoterminowy, bezpośredni i chwilowy na terenach rolnych może wystąpić na skutek nieprawidłowego stosowania środków ochrony roślin i nawozów sztucznych, które przenikając do wód gruntowych i mogą je zanieczyszczać.

Gmina Kolbuszowa zlokalizowana jest w granicach kilku jednolitych częściach wód powierzchniowych (JCWP): Przyrwa do Dąbrówki (PLRW2000172198432), Łęg do Przyrwy (z Przyrwą od Dąbrówki do ujścia) do Murynia (PLRW200019219853), Olszowiec (PLRW200017219846), Łęg do Turka (PLRW200017219829), Tuszymka (PLRW200017218929), Mrowla (PLRW20001722669).

Tabela 7. Aktualny stan i ocena JCWP

Nazwa JCWP	Aktualny stan lub potencjał JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
Przyrwa do Dąbrówki (PLRW2000172198432)	zły	zagrożona
Łęg do Przyrwy (z Przyrwą od Dąbrówki do ujścia) do Murynia (PLRW200019219853)	dobry	niezagrożona
Olszowiec (PLRW200017219846)	zły	zagrożona
Łęg do Turka (PLRW200017219829)	zły	zagrożona
Tuszymka (PLRW200017218929)	zły	niezagrożona
Mrowla (PLRW20001722669)	zły	zagrożona

Nadrzędnym celem Ramowej Dyrektywy Wodnej jest osiągnięcie dobrego stanu wód. Wody powierzchniowe powinny osiągnąć dobry stan chemiczny, oraz odpowiednio, dobry stan ekologiczny lub dobry potencjał ekologiczny. Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz obszarów chronionych ustalane są zgodnie z zapisami art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Cele środowiskowe wód powierzchniowych zostały podzielone ze względu na wartości graniczne – wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych

określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody co najmniej dobrego stanu oraz dobrego lub powyżej dobrego potencjału.

Podczas ustalania celów środowiskowych wody posiadające bardzo dobry stan ekologiczny, wymagają utrzymania tego stanu dla wypełnienia zasady niepogarszania stanu wód. W związku z realizacją projektu zmiany *Studium* zostały wprowadzone zasady realizacji mające na celu zapewnienie ochrony środowiska wodnego. Wszystkie ustalenia zmiany w zakresie ochrony wód nie spowoduje nieosiągnięcia zamierzonych celami środowiskowymi.

Zgodnie z wymogami art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz art. 59 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, celem środowiskowym dla jednolitych części wód podziemnych jest:

- 1) zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń;
- 2) zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu;
- 3) ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Gmina Kolbuszowa położona jest w obrębie trzech jednolitej części wód podziemnych oznaczonych kodami: JCWPd PLGW2000134, JCWPd PLGW2000135, JCWPd PLGW2000153. Stan ilościowy i chemiczny jednolitej części wód podziemnych został oceniony jako dobry. Celem środowiskowym jest utrzymanie dobrego stanu ilościowego i chemicznego wód podziemnych. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych w przypadku JCWPd PLGW2000134 i JCWPd PLGW2000153 jest niezagrożona, a w przypadku JCWPd PLGW2000135 jest zagrożona. Realizacja planowanych przedsięwzięć nie powinna wpływać negatywnie na wody podziemne.

Zgodnie z projektem *Studium* ochrona wód podziemnych i wód powierzchniowych na terenie gminy powinna polegać na:

- rozwijaniu zbiorczej sieci wodociągowej w takim stopniu, aby zapewnić dostęp do niej wszystkim obiektom i terenom zabudowanym i przeznaczonym pod zabudowę zgodnie z zapotrzebowaniem,
- stosowaniu nakazów, zakazów i ograniczeń w zagospodarowaniu wynikających z położenia części gminy w zasięgu strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w miejscowości Widełka - zgodnie z Rozporządzeniem nr 33/2016 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarko Wodnej w Krakowie z dnia 12 września 2016 r. w sprawie ustanowienia strefy ochrony ujęcia wody podziemnej zlokalizowanej w miejscowości Widełka,
- ograniczeniu możliwości realizacji nowych indywidualnych ujęć wód w gospodarstwach domowych na terenach zwodociągowanych,
- maksymalnym ograniczeniu zrzutu zanieczyszczeń (szczególnie substancji biogenych, organicznych i toksycznych) do gruntu i do wód powierzchniowych,
- rozwijaniu sieci kanalizacyjnej na terenach wyznaczonych do rozwoju zabudowy i w obrębie istniejących terenów osadniczych, w pierwszej kolejności dla terenów zwodociągowanych i położonych na obrzeżu den dolin rzecznych, przy uwzględnieniu uwarunkowań ekonomicznych,
- dopuszczeniu stosowania szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki dla nowo realizowanej zabudowy jedynie jako rozwiązań tymczasowych, do czasu realizacji zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej lub przydomowych oczyszczalni ścieków,

- dopuszczeniu indywidualnego oczyszczania ścieków w przydomowych oczyszczalniach lub zbiornikach bezodpływowych tylko na obszarach rozproszonej zabudowy wsi, które z uzasadnionych ekonomicznie względów nie zostaną przewidziane do objęcia zbiorczą siecią kanalizacji sanitarnej,
- ograniczeniu lokalizowania przydomowych oczyszczalni ścieków do miejsc, na których odprowadzanie ścieków do gruntu nie będzie zagrażało jakości wód podziemnych lub powierzchniowych,
- dostosowaniu lokalizacji terenów przeznaczonych dla zabudowy i nowych obiektów budowlanych do struktur hydrogeologicznych,
- likwidacji wszystkich nieczynnych studni i otworów stanowiących potencjalne drogi ułatwionej migracji zanieczyszczeń,
- utrzymaniu ciągłości i drożności istniejących systemów melioracyjnych,
- zachowaniu naturalnych koryt rzek oraz wzbogacenie roślinności przykorytowej, stanowiącej osłonę biologiczną rzek,
- ochronie ciągłości rzek i dolin rzecznych oraz ich obudowy biologicznej, w tym budowie i modernizacji przepławek,
- ograniczeniu „obudowy” koryt rzek poprzez zachowanie minimalnej odległości 1,5 m nowej zabudowy i ogrodzeń od górnej krawędzi brzegu rzek,
- utrzymaniu jak najwyższego poziomu retencji wód opadowych i roztopowych na terenach zabudowanych poprzez: odprowadzanie wód opadowych i roztopowych w granicach działek budowlanych w pierwszej kolejności do gruntu, utrzymanie maksymalnych powierzchni biologicznie czynnych w granicach działek budowlanych, minimalizowanie stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych, retencjonowanie nadmiaru wód w zbiornikach małej retencji,
- budowa zbiornika małej retencji na rzece Świerczówka w celu poprawy stosunków wodnych,
- podczyszczaniu wód opadowych i roztopowych zgodnie z przepisami odrębnymi,
- przechowywaniu i stosowaniu w rolnictwie nawozów sztucznych i organicznych oraz środków ochrony roślin w sposób określony w przepisach odrębnych,
- sukcesywnej likwidacji źródeł zagrożeń wód podziemnych, zwłaszcza ewentualnych dzikich wysypisk śmieci.

Rozporządzenie nr 33/2016 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 12 września 2016 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej zlokalizowanego w miejscowości Widełka wyznacza strefę ochronną ujęcia wody podziemnej w miejscowości Widełka, która dzieli się na teren ochrony bezpośredniej, składający się z obszarów o łącznej powierzchni 0,14 ha oraz teren ochrony pośredniej obejmujący obszar o powierzchni 64,26 ha. Na terenie ochrony bezpośredniej obowiązują zakazy i nakazy, o których mowa w art. 53 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne.

Natomiast na terenie ochrony pośredniej zabrania się:

- 1) wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, z wyłączeniem spełniających wymagania określone w przepisach odrębnych:
 - a) ścieków pochodzących ze stacji uzdatniania wody,
 - b) wód opadowych lub roztopowych, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 14 lit. c ustawy Prawo wodne, wprowadzanych poprzez rowy trawiaste;

- 2) rolniczego wykorzystania ścieków;
- 3) stosowania do nawożenia gnojówki lub gnojowicy;
- 4) stosowania w okresie roku dawki nawozów mineralnych powyżej 80 kg łącznej ilości azotu (N), fosforu (P) i potasu (K), w czystym składniku, na 1 ha użytków rolnych;
- 5) przechowywania obornika bezpośrednio na powierzchni gruntu w przyzmach polowych;
- 6) lokalizowania ferm chowu lub hodowli zwierząt;
- 7) stosowania środków ochrony roślin;
- 8) lokalizowania składowisk odpadów niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych;
- 9) przetwarzania lub przechowywania odpadów promieniotwórczych;
- 10) magazynowania lub stosowania, na gruntach, produktów powstałych na bazie komunalnych osadów ściekowych;
- 11) odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, z wyłączeniem odpadów obojętnych;
- 12) magazynowania odpadów, z wyłączeniem wstępnego magazynowania odpadów przez ich wytwórcę;
- 13) lokalizowania magazynów ropy naftowej, produktów ropopochodnych oraz substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, w tym również substancji priorytetowych określonych w przepisach odrębnych oraz rurociągów do ich transportu, z wyłączeniem:
 - a) gazu płynnego,
 - b) oleju opałowego,
 - c) paliw płynnych wykorzystywanych do generatorów prądotwórczych;
- 14) lokalizowania budynków, z wyłączeniem budynków dla obsługi ujęcia;
- 15) urządzania nowych miejsc postojowych, obozowisk lub pól namiotowych;
- 16) lokalizowania zakładów przemysłowych oraz związanych z nimi instalacji, w tym składów lub magazynów;
- 17) poszukiwania, rozpoznawania lub wydobywania kopalin;
- 18) wykonywania robót melioracyjnych, z wyłączeniem konserwacji istniejących rowów;
- 19) wykopów ziemnych o głębokości powyżej 3 m;
- 20) długotrwałego obniżenia zwierciadła wody podziemnej;
- 21) lokalizowania nowych ujęć wód podziemnych, z wyłączeniem studni zastępczych oraz awaryjnych, funkcjonujących w ramach zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych;
- 22) lokalizowania cmentarzy oraz grzebania zwłok zwierzęcych;
- 23) budowy torów kolejowych;
- 24) budowy, przebudowy lub remontu dróg publicznych, bez ujmowania wód opadowych lub roztopowych, w systemy szczelnej kanalizacji deszczowej, zamkniętej lub otwartej, wyposażonej w urządzenia zapewniające oczyszczanie tych wód;

2. Do komunalnych osadów ściekowych stosuje się przepisy art. 96 ust. 12 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (w brzmieniu z dnia 23 stycznia 2013 r. Dz. U. z 2013 r. poz. 21).

Ustalone w projekcie Studium rozwiązania dotyczące ochrony wód podziemnych i wód powierzchniowych na terenie gminy Kolbuszowa uwzględniają zakazy wynikające z cytowanego powyżej rozporządzenia. Jednocześnie należy podkreślić iż studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego służy do kształtowania polityki przestrzennej gminy i jest dokumentem wiążącym dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych. Natomiast rozporządzenie nr 33/2016 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 12 września 2016 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej zlokalizowanego w miejscowości Widełka ma status aktu prawa miejscowego. W związku z tym oba te dokumenty obowiązują jednocześnie.

Zbiornika małej retencji na rzece Świerczówka został wyznaczony, jako kontynuacja funkcji ustalonej w obowiązującym obecnie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kolbuszowa uchwalonym uchwałą Nr XXV/207/2000 z dnia 28 czerwca 2000 r. z późniejszymi zmianami. Celem jego budowy jest poprawa stosunków wodnych oraz zmniejszenie zagrożenia powodziowego.

Na etapie sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko brak jest szczegółowych informacji na temat parametrów technicznych zbiornika (orientacyjna powierzchnia wynosi ok. 37 ha). Dlatego przedstawione poniżej potencjalne oddziaływania mają charakter ogólny. W wyniku realizacji zbiornika retencyjnego w miejscu wskazanym na rysunku Studium mogą wystąpić następujące oddziaływania:

- zmiana stosunków wodnych w najbliższym otoczeniu,
- zmiana poziomów wód gruntowych,
- likwidacja siedlisk łąkowy i powstanie na ich miejscu nowych siedlisk wodnych,
- lokalny wzrost poziomu wilgoci w glebie,

które jednak nie będą oddziaływaniami znaczącymi.

Teren przeznaczony pod lokalizację zbiornika wodnego znajduje się w granicach JCWP Przyrwa do Dąbrówki (PLRW2000172198432) i JCWPd PLGW2000135. Celem środowiskowym dla JCWP Przyrwa do Dąbrówki jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny, natomiast dla JCWPd PLGW2000135 jest dobry stan chemiczny i dobry stan ilościowy.

Projekt Studium uwzględnia zapisy ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne dotyczące ochrony wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniem, która obejmuje łącznie:

- 1) ograniczanie emisji do wód ze źródeł zanieczyszczeń punktowych przy zastosowaniu dopuszczalnych wartości emisji rozumianych jako masa, stężenie lub poziom emisji energii lub substancji określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 99 ust. 1 pkt 1, wynikających z najlepszych dostępnych technik, które nie powinny być przekraczane w określonym w nich czasie;
- 2) ograniczanie emisji do wód ze źródeł zanieczyszczeń obszarowych przez określenie jej warunków, z uwzględnieniem najlepszych dostępnych praktyk w zakresie ochrony środowiska, o których mowa w szczególności w przepisach niniejszej ustawy, a także w przepisach ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.

Realizacja celu środowiskowego dla jednolitych części wód podziemnych polega w szczególności na stopniowym redukowaniu zanieczyszczenia wód podziemnych przez odwracanie znaczących i utrzymujących się tendencji wzrostowych zanieczyszczenia powstałego w wyniku działalności człowieka, przy czym znacząca i utrzymująca się tendencja wzrostowa oznacza znaczący statystycznie i pod względem środowiskowym istotny wzrost stężenia substancji zanieczyszczającej, grupy tych substancji lub substancji wyrażonej jako wskaźnik w jednolitej części wód podziemnych.

W granicach JCWP Przyrwa do Dąbrówki występują obszary chronione OSO „Puszcza Sandomierska” (PLB180005). Obszar stanowi bardzo cenną ostoję wielu gatunków ptaków. Stwierdzono tu występowanie 43 gatunków ptaków z zał. I Dyrektywy Ptasiej. Obszar jest cenny z punktu widzenia liczebności bociana czarnego, bociana białego, ptaków drapieżnych i derkacza (powyżej 1% populacji polskiej). W przypadku kraski, podgorzałki i czapli białej obszar stanowi miejsce gniazdowania ponad 10% populacji gatunków w Polsce jest, więc jedną z kluczowych ostoi dla ich zachowania. Ponadto, obszar jest miejscem liczego występowania w okresie lęgowym świergotka polnego, lelka, dudka, dzięciołów (średniego, czarnego, białoszyjnego, zielonosiwego i zielonego), gąsiorka, skowronka borowego, trzmielajada, jarzębatki, ortolana). Realizacja zbiornika wodnego sprzyja występowaniu wielu gatunkom ww. ptaków i pozytywnie wpłynie na cele środowiskowe ustanowione dla tego obszaru.

Czynna ochrona ekosystemów w granicach Mielecko – Kolbuszowsko – Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki rolnej i leśnej, polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych. Wyznaczony zbiornik wodny nie narusza zakazów obowiązujących w obszarze chronionym.

9.5. Oddziaływanie na powietrze i klimat

Zakłada się, że tak jak obecnie, nowa zabudowa w większości przypadków zaopatrywana będzie w energię cieplną z indywidualnych systemów grzewczych. W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na powietrze lokalizacji nowej zabudowy oraz ograniczenia wpływu zabudowy istniejącej istotne jest dążenie do stosowania zarówno w systemach grzewczych (na terenach mieszkaniowych i usługowych) oraz technologicznych (na terenach produkcyjnych) przyjaznych dla środowiska urządzeń grzewczych o niskiej emisji zanieczyszczeń. Wraz z rozwojem zabudowy wzrośnie ilość punktowych źródeł emisji do powietrza. Nie przewiduje się jednak, aby nowa emisja spowodowała przekroczenia dopuszczalnych poziomów stężeń. Realizacja projektu *Studium* nie zmieni warunków termicznych, anemometrycznych i wilgotnościowych panujących na terenie gminy Kolbuszowa. Oddziaływania będą miały charakter negatywny, długoterminowy, bezpośredni, stały.

Oddziaływaniem negatywnym, pośrednim, długoterminowym i chwilowym terenów usługowo – produkcyjnych i infrastrukturalnych będzie okresowy wzmożony ruch samochodowy w miejscu prowadzenia działalności. Obecny poziom zaawansowania technologicznego, stosowanie nowoczesnych procesów technologicznych w zakładach usługowych i produkcyjnych pozwala przyjąć, że instalacje te nie będą źródłem hałasu o wysokim poziomie i nie pogorszą w sposób znaczący warunków akustycznych, a ewentualne wprowadzenie zabezpieczeń akustycznych (wyciszenie i wygłuszenie maszyn, mało hałaśliwa technologia produkcji itd.) pozwoli na wyeliminowanie negatywnego oddziaływania tych instalacji na tereny sąsiednie. Brak szczegółowych informacji dotyczących rodzaju i charakterystyki instalacji, która będzie źródłem emisji, uniemożliwia, na etapie prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej ustaleń zawartych w *Studium*, określenie dokładnego oddziaływania akustycznego nowej zabudowy. Dodatkowo należy zaznaczyć, że stosownie do zapisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska zapewnienie właściwego kształtowania klimatu akustycznego w otoczeniu obiektów przemysłowych jest obowiązkiem ich właściciela.

Dopuszczalny poziom hałasu w środowisku na terenach o określonym przeznaczeniu i charakterze zagospodarowania jest normowany przez Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia z dnia 29 lipca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. W rozporządzeniu różne rodzaje terenu mają przypisane wartości dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu dla różnych przedziałów czasu. Według ww. rozporządzenia terenami podlegającymi ochronie akustycznej wyznaczonymi w analizowanym dokumencie będą tereny:

- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami,
- tereny usługowe (wybrane),
- tereny zabudowy zagrodowej.

Na największe potencjalne uciążliwości akustyczne na obszarze gminy narażone są budynki zlokalizowane w pobliżu istniejących dróg. Dlatego, należy zastosować odpowiednie działania i wykorzystać środki techniczne, które zmniejszą to oddziaływanie. Część zaproponowanych poniżej działań, przekracza zakres ustaleń przewidzianych dla studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, są to m.in.:

- stosowanie rozwiązań technologicznych służących zabezpieczeniu przed przenikaniem hałasu do budynków,
- ograniczenie lokalizacji nowych obiektów i przedsięwzięć, w których zastosowane instalacje i technologie mogłyby powodować emisję hałasu w stopniu przekraczającym dopuszczone przepisami odrębnymi normy poza terenem działki, do której inwestor posiada tytuł prawny,
- modernizacja dróg, w tym w szczególności stosowaniu nawierzchni ograniczających emisję hałasu, zwiększeniu ich przepustowości,
- stosowanie ekranów dźwiękochłonnych wzdłuż dróg na odcinkach biegnących w sąsiedztwie terenów istniejącej zabudowy,
- stosowanie technicznych środków uspokajania ruchu,
- remonty i modernizacje jezdni,
- stosowanie cichej nawierzchni,
- odpowiednia regulacja ruchu tranzytowego zwłaszcza ciężkiego,
- kontrola i ograniczanie prędkości ruchu pojazdów.

Powierzchniowa eksploatacja kopalni może powodować zwiększone zapylenie, które będzie największe w obrębie odkrywki, pozbawionej roślinności i zależeć będzie od warunków atmosferycznych przede wszystkim siły i kierunku wiatru oraz przebiegu rekultywacji. Zanieczyszczenia powietrza powstaną również w wyniku: załadunku i transportu kopalni, wtórnej emisji pyłu z powierzchni już utwardzonej, a jeszcze niepokrytej roślinnością trwałą oraz spalania paliw w silnikach podczas pracy maszyn. Ze względu na charakter złoża, niewielką powierzchnię wydobywcą oraz oddalenie od obszarów zabudowanych i chronionych można założyć, iż prowadzona budowa i eksploatacja nie spowoduje przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Zanieczyszczenia pochodzące z silników maszyn używanych podczas prac mają zasięg bardzo ograniczony. W sytuacji maksymalnie niekorzystnej ze względu na rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń, tj. stała równowaga atmosfery, równoczesna praca kilku maszyn w tym samym miejscu spaliny stanowią znaczącą uciążliwość jedynie w najbliższym otoczeniu źródeł do ok. 5 m. Wraz z odległością ich uciążliwość szybko maleje. Tak, więc nie przewiduje się przekroczeń dopuszczalnych norm stężeń zanieczyszczeń pyłowo-gazowych w rejonie najbliższej zabudowy mieszkalnej. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, chwilowy, negatywny.

Na terenach otwartych (lasy, tereny zieleni, tereny rolne, tereny wód powierzchniowych) zachowane zostaje dotychczasowe użytkowanie. Utrzymany zostanie znaczny udział terenów biologicznie czynnych z roślinnością leśną i polną, co będzie sprzyjało redukcji zanieczyszczeń powietrza oraz zachowaniu korzystnego topoklimatu. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, pozytywny.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020) wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do roku 2020 w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna i obszary prawnie chronione, zdrowie, energetyka, budownictwo, transport, gospodarka przestrzenna i obszary zurbanizowane.

Przystosowanie polskiej przestrzeni do nowych uwarunkowań klimatycznych i związanych z tym zjawisk jest obecnie jednym z najważniejszych wyzwań, szczególnie dla administracji lokalnej. Pomiędzy zagospodarowaniem przestrzennym a zmianami klimatycznymi oraz koniecznością adaptacji do zmian klimatu występuje sprzężenie zwrotne. Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności m. in. ze względu na zwiększone ryzyko powodziowe, wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody, podniesienie, lub obniżenie poziomu wód gruntowych. Zmiany klimatu oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego i w skrajnym przypadku mogą generować konflikty społeczne oraz ograniczać możliwości rozwoju.

Obszary zurbanizowane stanowią szczególną kategorię w strukturze przestrzeni geograficznej, charakteryzującą się dużą gęstością populacji ludzkiej, a tym samym są bardzo wrażliwe z uwagi na negatywne oddziaływanie antropopresji. Szczególnie widoczne jest to w miastach, które są zagrożone: intensyfikacją miejskiej wyspy ciepła, silnymi ulewami powodującymi podtopienia oraz suszą sprzyjającą deficytowi wody w miastach. W przypadku analizowanej gminy Kolbuszowa zabudowa nie jest tak skoncentrowana żeby mogły wystąpić powyższe zagrożenia.

Analizowany projekt *Studium* uwzględnia uwarunkowania przyrodnicze pozostawiając niezabudowaną większość powierzchni gminy. Obszary wolne od zabudowy są bardzo istotne dla utrzymania właściwego mikroklimatu, ponieważ zapewniają swobodny przepływ mas powietrza. Tworzą je przede wszystkim tereny rolne, tereny łąkowe, tereny lasów i tereny wód powierzchniowych.

Pośrednim zagrożeniem wynikającym ze zmian klimatu są powodzie. Jednak w przypadku gminy Kolbuszowa wszystkie zwarte tereny budowlane znajdują się poza obszarami szczególnie zagrożenia powodzią.

Celem głównym SPA 2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Kwestie polityki przestrzennej i budownictwa mają tu ogromne znaczenie społeczno – gospodarcze. Sprzyjają temu działania o charakterze horyzontalnym, w tym działania legislacyjne związane z tworzeniem lub aktualizacją dokumentów planistycznych takich jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Działania powinny zmierzać do objęcia całego terytorium kraju skutecznym systemem planowania przestrzennego, zapewniającego właściwe i zrównoważone wykorzystanie terenów.

Jednym z kierunków działań adaptacyjnych, dążących do osiągnięcia celu jakim jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska, jest ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna. Problem utraty bioróżnorodności narasta wraz z postępującymi zmianami klimatu. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno - błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. W projekcie *Studium* wprowadzono szereg zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym m.in.:

- zachowanie naturalnych koryt rzek oraz wzbogacenie roślinności przykorytowej, stanowiącej osłonę biologiczną rzek,
- ochrona ciągłości rzek i dolin rzecznych oraz ich obudowy biologicznej, w tym budowie i modernizacji przepławek,

- ograniczenia „obudowy” koryt rzek poprzez zachowanie minimalnej odległości 1,5 m nowej zabudowy i ogrodzeń od górnej krawędzi brzegu rzek,
- utrzymania jak najwyższego poziomu retencji wód opadowych i roztopowych na terenach zabudowanych poprzez: odprowadzanie wód opadowych i roztopowych w granicach działek budowlanych w pierwszej kolejności do gruntu, utrzymanie maksymalnych powierzchni biologicznie czynnych w granicach działek budowlanych, minimalizowanie stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych, retencjonowanie nadmiaru wód w zbiornikach małej retencji,

Realizacja zapisów projektu *Studium* nie wpłynie negatywnie na klimat gminy, ponieważ projekt uwzględnia zasady zrównoważonego rozwoju. Zachowane zostają heterogeniczne tereny otwarte z mozaiką siedlisk roślinnych oraz gatunków zwierząt tam występujących, które mają za zadanie utrzymać bioróżnorodność tego obszaru.

Dbając o korzystne warunki aerositarne projekt *Studium* zakłada ochronę przed emisją zanieczyszczeń chemicznych i pyłów m.in. poprzez: ograniczeniu stosowania w indywidualnych i zbiorczych źródłach ciepła pieców wysokoemisyjnych i zastępowanie ich rozwiązaniami niskoemisyjnymi oraz ograniczeniu stosowania w indywidualnych i zbiorczych źródłach ciepła paliw wysokoemisyjnych, w szczególności takich jak: koks, miał, oleje ciężkie i przepracowane i zastępowanie ich paliwami niskoemisyjnymi jak: gaz, oleje opałowe oraz wszelkimi paliwami ekologicznymi i odnawialnymi źródłami energii ze szczególnym uwzględnieniem mikroinstalacji.

Zmiany wprowadzone w analizowanym dokumencie są niewielkie i rozproszone na całym obszarze gminy. Funkcje wprowadzone w projekcie *Studium* nie wpłyną w sposób istotny na warunki termiczne, anemometryczne i wilgotnościowe panujące na terenie gminy Kolbuszowa. W związku z tym nie wystąpi również oddziaływanie na pozostałe komponenty środowiska.

9.6. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi, gleby i zasoby naturalne

Wszystkie funkcje związane z zagospodarowaniem osadniczym, usługowym oraz infrastrukturalnym mogą powodować degradacja powierzchni ziemi związaną z robotami ziemnymi, uszczelnienie fragmentów powierzchni, zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnych, usunięcie roślinności oraz wierzchniej warstwy gleby.

Wystąpią zmiany w ukształtowaniu terenu, obejmujące między innymi wykonanie wykopów, niwelacji i wyrównania powierzchni terenów. W miejscach, gdzie istniejące podłoże gruntowe nie będzie posiadać odpowiednich parametrów budowlanych dojdzie do miejscowej wymiany gruntu. W celu podniesienia parametrów technicznych podłoża mogą być stosowane nowe mieszanki i materiały, np. tłuczeń granitowy, stosowany dla umocnienia drogi. Zasięg zmian oraz wielkość oddziaływań warunkowane będą skalą projektowanych inwestycji, zwłaszcza powierzchnią zabudowy oraz głębokością prowadzonych prac ziemnych. Jednakże są to nieuniknione konsekwencje rozwoju gospodarczego i społecznego. Oddziaływania będą bezpośrednie, długoterminowe, stałe i negatywne. W miejscach realizacji budynków produkcyjnych szczególnie wzrasta ryzyko związane z przedostawania się substancji ropopochodnych oraz innych substancji chemicznych do gleby i wód. W tym wypadku oddziaływanie będzie pośrednie, długoterminowe, chwilowe i negatywne. Stosując wszelkie dostępne sposoby, m.in.: zastosowanie proekologicznych technologii, odpowiedni dobór urządzeń technicznych, dbałość o stan techniczny maszyn i urządzeń itp. można zminimalizować a nawet wykluczyć opisane zagrożenia.

Skutkiem powierzchniowym eksploatacji kopalni będzie powstanie wyrobiska i zwałowiska, co wiąże się ze zniszczeniem i przemieszczaniem warstwy gleby oraz zmianą ukształtowania terenu (powstaną formy antropogeniczne). Oddziaływanie to będą znaczące dla podłoża, ale docelowo teren kopalni poddany będzie rekultywacji. Działania rekultywacyjne

w wyrobisku będą mogły być prowadzone już w trakcie eksploatacji złoża. Wierzchowinę zwału należy formować do rzędnych otaczającego terenu. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, średnioterminowy, stały, lokalny, negatywny.

Tereny otwarte (lasy, tereny zieleni, tereny rolne, tereny wód powierzchniowych) pozostają w dotychczasowym użytkowaniu, powierzchnia ziemi oraz gleby nie ulegną zmianie. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, pozytywny.

9.7. Oddziaływanie na krajobraz

Ustalenia zawarte w projekcie *Studium* i ich realizacja poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w niewielkim stopniu przekształcą charakter krajobrazu gminy Kolbuszowa, głównie poprzez rozwój terenów zurbanizowanych Biorąc pod uwagę niewielki obszar nowo wprowadzonych funkcji oraz fakt, że w większości są one kontynuacją bądź niewielką modyfikacją względem stanu obowiązującego w aktualnym *Studium*, zmiany te będą niewielkie i wpiszą się w proces ogólnego rozwoju. Na etapie sporządzania planu miejscowego nastąpi szczegółowe określenie parametrów zabudowy, tj. wysokość, gabaryty, kształt i nachylenie dachów, minimalna powierzchnia działek budowlanych, maksymalna powierzchnia zabudowy itp., co uporządkuje przestrzeń nadając jej jednorodny charakter. Oddziaływanie będzie pozytywne, długoterminowe, bezpośrednio i stałe.

Eksploatacja powierzchniowa spowoduje powstanie wklęsłych (wyrobisko) i wypukłych (zwałowisko) form antropogenicznych. Oddziaływanie to będzie znaczące, ale docelowo teren kopalni zostanie zrehabilitowany. Działania naprawcze będą mogły być prowadzone już w trakcie eksploatacji złoża. Wierzchowinę zwału należy formować do rzędnych otaczającego terenu. Po zaprzestaniu eksploatacji i zakończeniu procesu rekultywacji krajobraz obszaru badań może wrócić do pierwotnego kształtu. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, średnioterminowy, stały, negatywny.

Pozytywne oddziaływanie długoterminowe, bezpośrednio i stałe będzie związane z utrzymaniem obszarów użytkowanych jako lasy, zieleń, tereny wód powierzchniowych i tereny rolne w dotychczasowym zagospodarowaniu, co bardzo korzystnie wpływa na krajobraz obszaru opracowania. Mozaika terenów leśnych oraz terenów rolnych pozwoli na utrzymanie atrakcyjności krajobrazu gminy.

9.8. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Oddziaływanie na dobra materialne na terenach zabudowanych (mieszkaniowych, usługowych, produkcyjnych) ma charakter pozytywny, długoterminowy, bezpośredni i stały gdyż *Studium* zakłada rozwój zabudowy, co wpłynie dodatnio na wzrost dochodów właścicieli tych terenów. Oddziaływanie będzie pozytywne, długoterminowe, bezpośrednio i stałe.

W wyniku eksploatacji złóż nastąpi zaspokojenie zapotrzebowania na surowce niezbędne do budowania nowych obiektów. Dodatkowo prowadzenie działalności gospodarczej skutkuje odprowadzaniem do budżetu gminy podatków, które służą rozwojowi całej społeczności. Będą to oddziaływania pozytywne bezpośrednio, długotrwałe i stałe o zasięgu lokalnym.

Utrzymanie obszarów użytkowanych jako lasy, zieleń, tereny wód powierzchniowych i tereny rolne przyczyni się do zapewnienia dochodów gospodarstw rolnych prowadzących na nich uprawę. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, pozytywny.

Zgodnie z zapisami projektu Studium w odniesieniu:

- do zabytków nieruchomych wpisanych do Rejestru Zabytków Województwa Podkarpackiego obowiązuje priorytet wymagań konserwatorskich we wszystkich działaniach planistycznych, projektowych i realizacyjnych. Podział działek w odniesieniu do obszarów wpisanych do rejestru zabytków należy konsultować ze służbami konserwatorskimi,
- do obiektów budowlanych będących w Gminnej Ewidencji Zabytków ochronie podlega bryła i wygląd zewnętrzny budynków. Prace prowadzone przy tych obiektach, mogące mieć wpływ na wygląd zewnętrzny budynków – przebudowy, rozbudowy, remonty elewacji, remonty dachu i wymiany pokrycia, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej – winny być konsultowane ze służbami konserwatorskimi i poprzedzone opinią konserwatorską.

Ponadto w stosunku do ww. obiektów i obszarów obowiązują następujące kierunki działań ochronnych:

- trwałe zachowanie historycznej formy architektonicznej i substancji budowlanej,
- utrzymanie (ewentualnie rewaloryzacja) otoczenia obiektu zabytkowego, zgodnie z historycznym zagospodarowaniem,
- opracowanie rozwiązań inwestycyjnych na podstawie zaleceń konserwatorskich, zgodnie z odpowiednimi przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków,
- zapewnienie warunków prawnych i organizacyjnych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków poprzez ich odpowiednie zachowanie i utrzymanie,
- zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków,
- uwzględnienie działań ochronnych w planowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

W stosunku do zabytkowych parków, kierunki ochrony powinny polegać na:

- zachowaniu historycznego rozplanowania i historycznych granic założenia (układu wnętrza parkowych, układu duktów, elementów wodnych, powiązań z otoczeniem),
- zachowaniu historycznego tworzywa roślinnego (drzew i krzewów),
- zachowaniu historycznych elementów architektury ogrodowej (ogrodzeń, bram, itp.)
- nowe nasadzenia w zakresie lokalizacji oraz składu gatunkowego powinny stanowić kontynuację historycznych rozwiązań,
- wszelkie działania skutkujące zmianą zagospodarowania przestrzeni w obszarach powiązań widokowych zabytkowych parków z otoczeniem powinny być analizowane pod kątem ich wpływu na ekspozycję założenia.

W stosunku do zabytkowych cmentarzy, kierunki ochrony powinny polegać na:

- zachowaniu historycznego rozplanowania i granic,
- zachowaniu historycznego tworzywa roślinnego (drzew i krzewów),
- zachowaniu historycznych elementów architektury cmentarzy (ogrodzeń, bram, grobowych kaplic kubaturowych, budynków obsługujących cmentarze),

- nowe nasadzenia w zakresie lokalizacji oraz składu gatunkowego powinny stanowić kontynuację historycznych rozwiązań,
- ograniczeniu do minimum nowych elementów zagospodarowania przestrzennego, które mogłyby zdominować historyczny charakter cmentarzy,
- ochronie powiązań widokowych cmentarzy z otoczeniem.

W stosunku do historycznego układu urbanistyczny miasta Kolbuszowa oraz układu planistycznego wsi Werynia wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków, kierunki ochrony powinny polegać na:

- zachowaniu historycznie ukształtowanej siatki ulic oraz linii zabudowy,
- utrzymaniu istniejącej zabudowy noszącej cechy tradycyjnej architektury regionalnej i realizację nowej w nawiązaniu do tradycyjnej, w szczególności w zakresie: architektury budynków, gabarytów, kształtów dachów, kolorystyki pokryć dachowych i elewacji.

9.9. Ocena oddziaływania skumulowanego

Wyznaczone w projekcie funkcje terenów uwzględniają zagospodarowanie istniejące w sąsiedztwie. W projekcie nie wyznaczono funkcji, których charakter odbiegałby od już istniejącego zagospodarowania terenu występującego w gminie Kolbuszowa.

10. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

Zgodnie z art. 51 ustęp 2, punkt 3, litera a, ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, prognoza oddziaływania na środowisko powinna przedstawić rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralności tego obszaru.

Zgodnie z standardowym formularzem danych dla obszaru specjalnej ochrony Natura 2000 „Puszcza Sandomierska”, główne zagrożenia dla tego obszaru to:

- osuszanie terenów podmokłych, regulacja rzek,
- nieuregulowana gospodarka odpadami i ściekami,
- gospodarka leśna, łowiecka i kłusownictwo,
- fragmentacja ekosystemów rozbudowywaną siecią dróg i presja motoryzacji,
- brak waloryzacji oraz wielkoobszarowych obszarów chronionych wyższej rangi,
- chemizacja rolnictwa i nieprawidłowa gospodarka ziemią,
- zanieczyszczenie wód, powietrza i gleby w wyniku emisji z zakładów przemysłowych w Mielcu, Nisku, Stalowej Woli, Tarnobrzegu i Rzeszowie.

Wszelkie zakazy i nakazy odnoszące się do wyznaczonych obszarów i obiektów objętych ochroną prawną zachowują swoją moc.

Ponadto w *Studium* ustalono szczegółowe wymogi w zakresie ochrony przed emisją zanieczyszczeń chemicznych i pyłów, ochrony przed emisją promieniowania elektromagnetycznego, ochrony przed hałasem, ochrony wód podziemnych i wód powierzchniowych, ochrony powierzchni ziemi, gleb oraz surowców naturalnych, ochrony przyrody, ochrony krajobrazu kulturowego, ochrony zabytków, których przestrzeganie powinno zabezpieczyć lub ograniczyć negatywne oddziaływania na środowisko projektowanego dokumentu.

W projekcie Studium określono główne cele w zakresie ochrony środowiska:

- wyznaczenie stref wyłączonych spod zabudowy, obejmujących lasy, skupiska zieleni oraz nieużytki, łąki i pastwiska tworzące system terenów otwartych,
- utrzymanie ciągłości ekologicznej w obrębie korytarza lądowego Puszcza Sandomierska - Pogórze Strzyżowskie, obejmującego południową część gminy i stanowiącego międzynarodową i krajową drogę migracji roślin i zwierząt, a także w obrębie regionalnych oraz lokalnych korytarzy ekologicznych (doliny rzek Przyrwy, Świerczówki, Nilu i Tuszymki),
- ochrona rezerwatu przyrody, obszaru Natura 2000, Obszarów Chronionego Krajobrazu, pomników przyrody, użytków ekologicznych, Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 426 Dolina Kopalna Kolbuszowa, ujęć wód podziemnych, obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej (w tym gleb o najwyższej przydatności rolniczej), cieków i zbiorników wodnych przed zanieczyszczeniem, szczególnie poprzez wprowadzanie odpowiedniego dla danego terenu sposobu zagospodarowania oraz uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej,
- utrzymanie właściwych stosunków wodnych dla zachowania równowagi biologicznej obszarów przyrodniczych oraz rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- ochrona różnorodności biologicznej: ekosystemów leśnych, parkowych, cmentarzy, ekosystemów wodnych, łąkowych i torfowisk,
- określenie optymalnych uwarunkowań dla rozwoju różnych form działalności gospodarczej, z poszanowaniem zasobów naturalnych,
- zrównoważone wykorzystanie potencjału środowiska naturalnego.

Ochrona przed emisją zanieczyszczeń chemicznych i pyłów poprzez:

- ograniczenie stosowania w indywidualnych i zbiorczych źródłach ciepła paliw wysokoemisyjnych, w szczególności takich jak: koks, miał, oleje ciężkie i przepracowane i zastępowanie ich paliwami niskoemisyjnymi jak: gaz, oleje opałowe oraz wszelkimi paliwami ekologicznymi i odnawialnymi źródłami energii ze szczególnym uwzględnieniem mikroinstalacji,
- rozwój na terenie gminy sieci gazu ziemnego, w takim stopniu, aby zapewnić dostęp do celów grzewczych obiektom budowlanym przeznaczonym na pobyt ludzi,
- stosowanie urządzeń odpylających dla obiektów usługowych i produkcyjnych emitujących do atmosfery pyły,
- stosowanie w budownictwie rozwiązań technologicznych służących zabezpieczeniu przed nadmierną utratą ciepła z ogrzewanych budynków,
- stopniowe zwiększanie lesistości gminy,
- ograniczenie lokalizacji nowych obiektów i przedsięwzięć, w których zastosowane instalacje i technologie mogłyby powodować emisję pyłów i gazów w stopniu

przekraczającym dopuszczone przepisami odrębnymi normy poza terenem działki, do której inwestor posiada tytuł prawny.

Postulowane działania zapobiegające emisji promieniowania elektromagnetycznego to:

- ograniczenie lokalizowania w pasach technologicznych napowietrznych linii elektroenergetycznych zabudowy przeznaczonej na pobyt ludzi,
- ograniczenie lokalizacji w terenach przeznaczonych na cele zabudowy mieszkaniowej i związanej z pobytem ludzi, obiektów emitujących pola elektromagnetyczne o promieniowaniu przekraczającym dopuszczalne przepisami odrębnymi poziomy promieniowania,
- preferencja do lokalizowania obiektów radiolokacyjnych, radiokomunikacyjnych i radionadawczych poza terenami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową, zagrodową i mieszkaniowo-usługową.

Postulowane działania w zakresie ochrony przed hałasem to:

- zapewnienie określonych przepisami odrębnymi standardów akustycznych w środowisku,
- wyznaczenie nowych terenów pod zabudowę z uwzględnieniem dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku dla poszczególnych rodzajów terenów, określonych w przepisach odrębnych z zakresu ochrony środowiska,
- modernizacja dróg, w tym w szczególności stosowanie nawierzchni ograniczających emisję hałasu, zwiększenie ich przepustowości.

Postulowane działania w zakresie ochrony powierzchni ziemi to:

- zagospodarowanie terenu w sposób najmniej wpływający na naturalną rzeźbę terenu,
- uwzględnienie naturalnej rzeźby terenu podczas realizacji zabudowy i jego zagospodarowania,
- ograniczenie wprowadzania nowej zabudowy na tereny grzbietów i szczytów lokalnych wzniesień, poza obszarami przeznaczonymi pod zabudowę w niniejszym Studium.

Postulowane działania w zakresie ochrony gleb przed degradacją to:

- podejmowanie tych samych działań w zakresie gospodarowania ściekami, wodami opadowymi i roztopowymi, nawozami i środkami ochrony roślin na terenach upraw rolnych, co przyjęto w stosunku do wód powierzchniowych i podziemnych,
- ochrona gleb najwyższych klas bonitacyjnych przed nadmierną i nieuzasadnioną zabudową,
- ochrona trwałych użytków zielonych przed ich likwidacją i fragmentaryzacją,
- utrzymanie ciągłości i drożności istniejących systemów melioracyjnych.

Zgodnie z projektem *Studium* ochrona wód podziemnych i wód powierzchniowych na terenie gminy powinna polegać na:

- rozwijaniu zbiorczej sieci wodociągowej w takim stopniu, aby zapewnić dostęp do niej wszystkim obiektom i terenom zabudowanym i przeznaczonym pod zabudowę zgodnie z zapotrzebowaniem,
- stosowaniu nakazów, zakazów i ograniczeń w zagospodarowaniu wynikających z położenia części gminy w zasięgu strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w miejscowości Widelka - zgodnie z Rozporządzeniem nr 33/2016 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarko Wodnej w Krakowie z dnia 12 września 2016 r. w sprawie ustanowienia strefy ochrony ujęcia wody podziemnej zlokalizowanej w miejscowości Widelka,
- ograniczeniu możliwości realizacji nowych indywidualnych ujęć wód w gospodarstwach domowych na terenach zwodociągowanych,
- maksymalnym ograniczeniu zrzutu zanieczyszczeń (szczególnie substancji biogenych, organicznych i toksycznych) do gruntu i do wód powierzchniowych,
- rozwijaniu sieci kanalizacyjnej na terenach wyznaczonych do rozwoju zabudowy i w obrębie istniejących terenów osadniczych, w pierwszej kolejności dla terenów zwodociągowanych i położonych na obrzeżu den dolin rzecznych, przy uwzględnieniu uwarunkowań ekonomicznych,
- dopuszczeniu stosowania szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki dla nowo realizowanej zabudowy jedynie jako rozwiązań tymczasowych, do czasu realizacji zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej lub przydomowych oczyszczalni ścieków,
- dopuszczeniu indywidualnego oczyszczania ścieków w przydomowych oczyszczalniach lub zbiornikach bezodpływowych tylko na obszarach rozproszonej zabudowy wsi, które z uzasadnionych ekonomicznie względów nie zostaną przewidziane do objęcia zbiorczą siecią kanalizacji sanitarnej,
- ograniczeniu lokalizowania przydomowych oczyszczalni ścieków do miejsc, na których odprowadzanie ścieków do gruntu nie będzie zagrażało jakości wód podziemnych lub powierzchniowych,
- dostosowaniu lokalizacji terenów przeznaczonych dla zabudowy i nowych obiektów budowlanych do struktur hydrogeologicznych,
- likwidacji wszystkich nieczynnych studni i otworów stanowiących potencjalne drogi ułatwionej migracji zanieczyszczeń,
- utrzymaniu ciągłości i drożności istniejących systemów melioracyjnych,
- zachowaniu naturalnych koryt rzek oraz wzbogacenie roślinności przykorytowej, stanowiącej osłonę biologiczną rzek,
- ochronie ciągłości rzek i dolin rzecznych oraz ich obudowy biologicznej, w tym budowie i modernizacji przepławek,
- ograniczeniu „obudowy” koryt rzek poprzez zachowanie minimalnej odległości 1,5 m nowej zabudowy i ogrodzeń od górnej krawędzi brzegu rzek,
- utrzymaniu jak najwyższego poziomu retencji wód opadowych i roztopowych na terenach zabudowanych poprzez: odprowadzanie wód opadowych i roztopowych w granicach działek budowlanych w pierwszej kolejności do gruntu, utrzymanie maksymalnych powierzchni biologicznie czynnych w granicach działek budowlanych, minimalizowanie stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych, retencjonowanie nadmiaru wód w zbiornikach małej retencji,

- budowa zbiornika małej retencji na rzece Świerczówka w celu poprawy stosunków wodnych,
- podczyszczaniu wód opadowych i roztopowych zgodnie z przepisami odrębnymi,
- przechowywaniu i stosowaniu w rolnictwie nawozów sztucznych i organicznych oraz środków ochrony roślin w sposób określony w przepisach odrębnych,
- sukcesywnej likwidacji źródeł zagrożeń wód podziemnych, zwłaszcza ewentualnych dzikich wysypisk śmieci.

11. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE

Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko mówi, że zakres prognozy oddziaływania na środowisko powinien przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań przyjętych w projekcie *Studium* w szczególności w odniesieniu do obszarów Natura 2000.

W przypadku przedmiotowej zmiany *Studium* lokalizacja projektowanych funkcji wynika z konkretnych sugestii samorządu lokalnego, inwestorów i właścicieli poszczególnych nieruchomości. Z tego względu przedstawienie innych rozwiązań jest utrudnione.

Podczas wykonywania niniejszej prognozy trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy nie wystąpiły, z uwagi na dostępność danych i materiałów dotyczących omawianego obszaru.

Reasumując rozwiązania zaproponowane w projektowanym dokumencie są najbardziej racjonalne, przyniosą najwięcej korzyści i jednocześnie będą w jak najmniejszym stopniu oddziaływać negatywnie na środowisko i najbliższe obszary chronione, w tym obszary sieci Natura 2000.

12. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kolbuszowa jest elementem procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Rolą tego opracowania jest identyfikacja oddziaływań na środowisko przyrodnicze, zwłaszcza tych negatywnych, które mogą zachodzić w wyniku realizacji ustaleń projektu, a także uzasadnienie decyzji przestrzennych podjętych w omawianym *Studium*.

Podstawy prawne dla przeprowadzonego w prognozie określenia skutków środowiskowych oraz oceny rozwiązań funkcjonalno – przestrzennych i możliwości rozwiązań eliminujących negatywne oddziaływania na środowisko projektu *Studium* stanowią:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawa z 27 kwietnia 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- a także Dyrektywy ustanowione na szczeblu międzynarodowym oraz wiele innych ustaw szczególnych i przepisów wykonawczych (wymienione w rozdziale 13).

Głównym celem prognozy jest stwierdzenie czy i jakie przeobrażenia w środowisku nastąpią wraz z zagospodarowaniem terenu zgodnie z ustaleniami określonymi w projekcie *Studium*. Ważne jest, aby pamiętać, iż *Studium* nie stanowi ostatecznego obrazu opisywanego obszaru a jedynie zestaw zasad w oparciu, o które możliwe jest dokonanie nowego zagospodarowania.

Przy sporządzaniu prognozy posłużono się metodami: indukcyjno-opisową, analogii środowiskowych oraz analiz kartograficznych.

Wpływ zmiany przeznaczenia terenów na stan środowiska i zagrożenie dla terenów chronionych przeanalizowano zgodnie z wymaganiami ustawowymi w kategoriach oddziaływań chwilowych i stałych, bezpośrednich i wtórnych, krótko-, średnio- i długoterminowych oraz pozytywnych i negatywnych. Wynikiem przedstawionej analizy są rozwiązania mające na celu zminimalizowanie potencjalnie negatywnych oddziaływań ustaleń *Studium* na środowisko przyrodnicze.

Rada Miejska w Kolbuszowej stwierdziła, iż obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kolbuszowa uchwalone w 2000 r. nie odpowiada aktualnym kierunkom rozwoju gminy i zachodzi konieczność jego zmiany. Celem *Studium* jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Dokument *Studium* jest podstawą koordynacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wszystkich decyzji i przedsięwzięć realizacyjnych samorządu w zakresie gospodarki przestrzennej gminy. W *Studium* uwzględniono zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

Kolbuszowa jest to gmina położona w powiecie kolbuszowskim, w województwie podkarpackim, na Płaskowyżu Kolbuszowskim w Kotlinie Sandomierskiej na skraju Puszczy Sandomierskiej. Siedzibą gminy miejsko-wiejskiej jest miasto Kolbuszowa.

Największa część gminy odwadniana jest przez dopływy Łęgu: Nil, Świerczówkę (Przyrwę), Zyzogę, Wiśniówkę i ich dopływy. Z południowej części gminy wodę do Wisłoki odprowadza Tuszymka i jej dopływy, a do Wisłoka bezimienne dopływy Szlachcianki uchodzącej do Mrowli.

Gmina Kolbuszowa zlokalizowana jest w granicach kilku jednolitych częściach wód powierzchniowych: Przyrwa do Dąbrówki (PLRW2000172198432), Łęg do Przyrwy (z Przyrwą od Dąbrówki do ujścia) do Murynia (PLRW200019219853), Olszowiec (PLRW200017219846), Łęg do Turka (PLRW200017219829), JCWP Tuszymka (PLRW200017218929), JCWP Mrowla (PLRW20001722669) oraz w obrębie trzech jednolitej części wód podziemnych oznaczonych kodami: JCWPd PLGW2000134, JCWPd PLGW2000135, JCWPd PLGW2000153. Północna część gminy Kolbuszowa leży w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 426 „Dolina kopalna Kolbuszowa”.

Według E. Romera rejon gminy Kolbuszowa położony jest w Krainie Sandomierskiej, należącej do regionu Klimatów Podgórskich Nizin i Kotlin. Klimaty tego typu charakteryzują się surowymi zimami i ciepłymi latami. Opady średnie roczne są większe niż na obszarach nizinnych Polski. Przeważają wiatry z zachodniej połowy horyzontu, z przewagą kierunku zachodniego.

Roślinność na obszarze opracowania można zgrupować w czterech zasadniczych formacjach różniących się fizjonomią, są to: lasy, ekosystemy łąkowe i pastwiska, zadrzewienia i nieużytki o cechach naturalnych, pola uprawne, zieleń terenów zabudowanych.

Fauna Gminy związana jest głównie z pięcioma typami siedlisk: ekosystemami łąkowymi, leśnymi, agrocenozami, ekosystemami wodnymi oraz z terenami zabudowanymi.

Formy ochrony przyrody na terenie gminy to: Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” PLB180005, rezerwat przyrody „Zabłocie”, Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Sokołowsko-Wilczowolski Obszar Chronionego Krajobrazu, pomniki przyrody (9), użytki ekologiczne (3).

Większość obszaru gminy charakteryzuje się rzeźbą niskofalistą, wzniesienie nad poziom morza wynosi od 150 do 250 m, deniwelacje względne od 3 m do 30 m. Dolina rzeki Świerczówki oraz teren Nowej Wsi posiadają rzeźbę płasko równinną. Teren gminy nie należy do zasobnych w wody powierzchniowe. Występujące rzeki są stosunkowo niewielkie.

Na terenie Gminy znajdują się liczne zabytkowe zespoły i obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa podkarpackiego.

Gmina Kolbuszowa charakteryzuje się zróżnicowanym układem przestrzennym. Na terenie miasta zabudowa skupia się wokół rynku oraz istniejącej siatki dróg, natomiast wiodącym układem przestrzennym na terenach wiejskich jest łańcuchówka.

W *Studium* wskazuje się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- tereny zabudowy usługowo-mieszkaniowej (UM),
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (M1, M2, M3, M4, M5),
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej (MR),
- tereny zabudowy ośrodków produkcji rolniczej, leśnej lub rybackiej (RP),
- tereny zabudowy usługowej (U1, U1*, U1**, U2, U3, U4, U5, U6, U7, U8, U9, U10, U11, U12, U13, U14),
- teren zabudowy usługowej z dopuszczeniem lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² (UC1, UC2),
- teren sportu i rekreacji (US),
- tereny zabudowy produkcyjno-usługowej (PU1, PU2, PU3, PU4, PU5, PU6),
- teren powierzchniowej eksploatacji kopalni (PE),
- tereny ośrodka zbioru gazu (PG),
- teren infrastruktury technicznej (IT1, IT2),
- tereny komunikacji kolejowej (KK),
- teren parku leśnego (ZPL),
- tereny zieleni parkowej, sportu i rekreacji oraz usług wypoczynku (ZP, ZP*),
- tereny ogrodów działkowych (ZD),
- tereny cmentarzy (ZC, ZC*),
- tereny rolnictwa (R),
- tereny zalesień (RL),
- tereny lasów (LS),
- tereny wód powierzchniowych (WS).

Dla wyznaczonych w granicach *Studium* terenów i funkcji ustalono obowiązujące zasady zagospodarowania oraz zalecane standardy kształtowania zabudowy.

Uchwalenie *Studium* początkuje proces intensyfikacji prac nad sporządzaniem planów miejscowych. Brak aktualnych przepisów prawa miejscowego regulujących całościowo zasady zabudowy może spowodować powstawanie kolizji w zagospodarowaniu. Sytuacja taka może prowadzić do przemieszania funkcji terenów sąsiednich, jak również zagospodarowania terenów niezgodnie z uwarunkowaniami przyrodniczymi, które w *Studium* zostały uwzględnione. Brak docelowego układu komunikacyjnego stwarza zagrożenia pozostawienia terenów, dla których będzie brak możliwości doprowadzenia pełnej infrastruktury inżynierskiej. W rezultacie może powodować ograniczenia we właściwym wyposażeniu budynków w podstawowe media.

W omawianym dokumencie uwzględniono szereg aktów prawnych ustanowionych na szczeblu międzynarodowym (konwencje), europejskim (dyrektywy) i krajowym (ustawy, rozporządzenia, polityki, strategie). Podstawowym celem ochrony środowiska, ustanowionym

na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, jest ochrona zasobów środowiska. Gwarancją zachowania standardów jakości środowiska jest przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko.

Należy zapobiegać i ograniczać negatywne oddziaływania na środowisko projektowanego dokumentu stosując wszelkie dostępne sposoby, m.in.: zastosowanie proekologicznych technologii, odpowiedni dobór lokalizacji i parametrów technicznych, dbałość o stan techniczny maszyn i urządzeń itp. Dokładne środki techniczne, technologiczne i organizacyjne oraz rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska należy przedstawić na etapie oceny oddziaływania na środowisko dla konkretnych przedsięwzięć.

Rozwiązania zaproponowane w projektowanym dokumencie są najbardziej racjonalne, przyniosą najwięcej korzyści i jednocześnie będą w jak najmniejszym stopniu oddziaływać negatywnie na środowisko i obszary Natura 2000.

Wyznaczone funkcje i wybrane lokalizacje zapewniają możliwość ochrony trwałości podstawowych procesów przyrodniczych oraz warunków odnawialności zasobów środowiska.

13. WYKAZ WYKORZYSTANYCH MATERIAŁÓW

Publikacje:

1. Bank Danych Lokalnych, GUS.
2. Engel J. Natura 2000 w ocenach oddziaływania przedsięwzięć na środowisko – Warszawa 2009.
3. Kistowski M., Natura 2000 w planowaniu przestrzennym – rola korytarzy ekologicznych, Warszawa 2009.
4. Kondracki J, Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa, 2000.
5. projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kolbuszowa (2022).
6. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe miasta i gminy Kolbuszowa, M. Pyra, Kolbuszowa, 2021.
7. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kolbuszowskiego na lata 2018 – 2021 z perspektywą na lata 2022 – 2025, Kolbuszowa 2017.
8. Prognoza oddziaływania na środowisko IX zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kolbuszowa.
9. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kolbuszowa na lata 2014-2020, stanowiąca Załącznik nr 1 do uchwały nr LVIII/624/14 Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 30 września 2014 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kolbuszowa na lata 2014-2020.
10. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły stanowiący załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z dnia 28 listopada 2016 r.).
11. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030, Załącznik nr 1 do uchwały Nr LIX/930/18 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 sierpnia 2018 r., Rzeszów, 2018.
12. Stan środowiska w województwie podkarpackim. Raport 2020, GIOŚ RWMŚ w Rzeszowie, 2021.
13. Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim raport za rok 2021, GIOŚ RWMŚ w Rzeszowie, 2022.
14. Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030, przyjęta uchwałą Nr XXVII/458/20 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 września 2020 r.
15. Polska 2025 – długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju, Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska, Warszawa, 2000.

Akty prawne:

1. Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów dla środowiska (Dz. Urz. WE L 197 z dnia 21 lipca 2001 r.), tzw. Dyrektywa SEA.
2. Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska (Dz. Urz. WE L 156 z dnia 25 czerwca 2003 r.).
3. Dyrektywa 2003/35/WE parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału

- społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE.
4. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli.
 5. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy.
 6. Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony naturalnych siedlisk oraz dzikich zwierząt i roślin.
 7. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.
 8. Ustawa o lasach z dnia 28 września 1991 r. (tekst jednolity Dz. U. 2022, poz. 672).
 9. Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (tekst jednolity Dz. U. 2021, poz. 1326 z późn. zm.).
 10. Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tekst jednolity Dz. U. 2021, poz. 1973 z późn. zm.).
 11. Ustawa z 27 kwietnia 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. 2022 r. poz. 503 z późn. zm.).
 12. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (tekst jednolity Dz. U. 2022, poz. 840).
 13. Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2022 poz. 916).
 14. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. 2022, poz. 1029).
 15. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (tekst jednolity Dz. U. 2022, poz. 1072).
 16. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. 2022 poz. 669).
 17. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2021 poz. 2233 z późn. zm.).
 18. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. 2011 nr 25 poz. 133 z późn. zm.).
 19. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839 z późn. zm.).
 20. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2016 poz. 2183 z późn. zm.).
 21. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014 poz. 1408).
 22. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014 poz. 1409).
 23. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. 2016 poz. 1911).
 24. Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. 2014, poz. 1713).

25. Europejska Konwencja Krajobrazowa-Florencja 2000.
26. Konwencji Berneńskiej o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz siedlisk.
27. Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza, jako środowisko życiowe ptactwa wodnego – Ramsar 1971.
28. Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście, transgranicznym z 1991 r. (Konwencja z Espoo).
29. Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt - Bonn 1979 r.
30. Konwencja o różnorodności biologicznej z 1992 r.
31. Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z programem działań – 2003.

Strony internetowe:

1. www.geoportal.gov.pl
2. www.igipz.pan.pl/Regiony-geobotaniczne-zgik.html
3. www.imgw.pl
4. www.mos.gov.pl/natura2000
5. www.mrr.gov.pl
6. www.natura2000.gdos.gov.pl
7. www.pgi.gov.pl
8. www.stat.gov.pl
9. <http://portal.gison.pl/kolbuszowa>
10. <http://www.kolbuszowa.bip.gmina.pl>
11. <http://www.kolbuszowa.pl>

OŚWIADCZENIE*

Michał Pyra

Kolbuszowa, 19 grudnia 2022 r.

Oświadczam, jako

autor/ ~~ka~~

kierujący/ -ca zespołem autorów

dokumentu: prognoza oddziaływania na środowisko

raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko

raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (ponowna ooś)

raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na obszar Natura 2000

pn Prognoza oddziaływania na środowisko

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kolbuszowa

ukończyłem/ ~~łam~~

studia pierwszego stopnia

studia drugiego stopnia

jednolite studia magisterskie

na kierunku związanym z kształceniem w obszarze:

nauk ścisłych z dziedzin nauk chemicznych

nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych lub nauk o Ziemi

nauk technicznych z dziedzin nauk technicznych dyscyplin: biotechnologia, górnictwo i geologia inżynierska, inżynieria środowiska

nauk rolniczych, leśnych, weterynaryjnych z dziedzin nauk rolniczych, nauk leśnych

lub

ukończyłem/ -łam

studia pierwszego stopnia

studia drugiego stopnia

jednolite studia magisterskie

posiadam minimum 5-letnie doświadczenie w pracach w zespołach przygotowujących raporty o oddziaływaniu na środowisko lub prognozy o oddziaływaniu na środowisko

brałam/ -em udział w przygotowaniu minimum 5 raportów o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognoz o oddziaływaniu na środowisko

Jednocześnie jestem świadomy/ ~~na~~ odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
Podpis (czytelny) oświadczającego

* Oświadczenie opracowane na podstawie art. 74a ustawy dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r., poz. 1029).